

Möcüzələr zənciri

Harun Yəhya (Adnan Oktar)

İçindəkilər

Giriş

1-ci hissə – kainatın yaradılışındakı möcüzə nümunələri

Partlayışdan sonra yaranan fəvqəladə nizam

Kainatın genişlənmə sürətinin möcüzəvi qiyməti

Göy cisimləri arasındakı məsafələr

Karbon elementinin möcüzəvi formalaşması

Cəzibə qüvvəsinin həssas ölçüsü

Kainatdakı digər qüvvələr arasındakı fəvqəladə tarazlıq

Proton və elektron arasındakı möhtəşəm uyğunluq

Heyranlıq oyandıran ehtimal

2-ci hissə – Günəş sistemi və Yer kürəsinin yaradılışındakı möcüzəvi tarazlıqlar

Günəş sisteminin qalaktikadakı yeri

Günəş sistemindəki həssas tarazlıqlar

Yer kürəsindəki tarazlıqlar

Yer kürəsinin böyüklüyü və daxili quruluşundakı ideal nisbətlər

Yer kürəsinin temperaturu çox xüsusi intervalda təşkil edilmişdir

Atmosferdəki ideal nisbətlər

Havanın sıxlığı

Görünən şüa möcüzəsi

Günəş şüası ilə fotosintez arasındakı fəvqəladə uyğunluq

Günəş şüası ilə göz arasındakı fəvqəladə uyğunluq

Atmosferin heyratəmiz seçici xüsusiyyəti

Suyun fiziki xüsusiyyətlərindəki həssas nizamlar

Suyun səthi gərilməsi həyatın mövcud olması üçün xüsusi tənzimlənmişdir

Sudakı kimyəvi möcüzə

Suyun axıcılıq qiyməti də müəyyən hesaba əsaslanır

Canlıların təmali olan atom rabitələrinin yaradılması üçün lazım olan temperatur intervalı, yer kürəsindəki temperatur intervalıdır

Oksigenin həllolma qabiliyyəti canlılar üçün ən ideal qiymətdədir

3-cü hissə – canlıların yaradılışındakı möcüzə nümunələri

Ən bəsit canlı belə təsadüfən əmələ gələ bilməz

Canlıların özül elementlərinin öz-özünə əmələ gəlməsi qeyri-mümkündür

Canlılardakı bütün zülalların sol əlli olmasını təsadüflə açıqlamaq qeyri-mümkündür

Canlılar yer üzündə birdən-birə möcüzəvi şəkildə əmələ gəliblər

DNT-nin möcüzəvi quruluşu

Hüceyrələrin müxtəlifləşməsindəki sirr

Bakteriyaların ağılı

Nəticə

Əlavə hissə: təkamül yanılması

OXUCUYA

Bu kitabda və digər işlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhdarı olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısıylə, Allahın varlığını inkar edən darvinizm 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu gözlər önünə gətirmək əhəmiyyətli imani bir vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Bu səbəblə, hər kitabımızda bu mövzuya xülasə də olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd edilməsi lazım olan başqa bir xüsüs də bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar "bir nəfəsə oxunan kitablar" ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən bir qrup oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razi salıcı yön son dərəcə güclüdür. Bu səbəblə, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxumaqdan xoşlandığını ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görür, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin bir qaynağın mövcudluğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə digər bəzilərdə görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, müqəddəsata qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıcının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 60 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıcının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (səv) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Qurani-kərimin Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (səv) xatəmül-ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün yayımlarında Qurani və Rəsulullahın sünnesini özünə rəhbər etmişdir. Bu surətlə, inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıcının bütün işlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniya-herseqovinaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyğur, İndoneziya, Malay, benqal, serb, bolqar, Çin, Danimarka və İsveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər xaricdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fəvqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsələ olur. Kitabları oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanın fərqiində olar. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın görüş və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq romantik inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan götürülmüşdür. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirliliyindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı bir maddi qazanc güdülür.

Bu həqiqətlər göz önünə gətirildikdə insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtmağın yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aparmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıçının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarışıqlıqların, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və qarışıqlıq mühiti diqqətə alındığında bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüsur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaq.

Giriş

Kainatımızı, içində yerləşdiyimiz Südyolu qalaktikamızı, Günəş sistemimizi və yaşadığımız Yer planetini əhatə edən çoxsaylı qanun, tarazlıq və ölçü var. Bu qanun, tarazlıq və ölçülərin hər biri, insan həyatına imkan verəcək bir kainatı əmələ gətirəcək “möcüzəvi” şəkildə xüsusi hesablanıb və nizamlanıblar.

Kainatımızı hərtərəfli tədqiq etdiyimiz zaman, ən təməl kosmik qanunlardan ən həlledici fiziki qiymətlərə, ən kiçik tarazlıqlardan ən həssas hesablara qədər, hər birinin ayrı-ayrılıqda olduqca həssas ölçülərə görə tənzimlənmiş olduqlarını görürük. Bu tənzimləmələrin kainatda insanlar adlı məhfumun mövcud olması üçün, olması lazım olan ən ideal dəyərlərdə olduqlarını heyrlətlə görürük.

Kainatın genişlənmə sürətindən Yer in südyolu qalaktikasındakı mövqeyinə, Günəşin yaydığı şüanın növündən suyun axıcılıq qiymətinə, Ayın Yerə olan məsafəsindən atmosferdəki qazların miqdarına qədər hələ burada sadalaya bilmədiyimiz çoxsaylı amil insan həyatının mövcud olması üçün ən ideal ölçülərdə tənzimləniblər. Belə ki, bu tənzimləmələrin tək-cə birində baş verəcək ən kiçik dəyişiklik belə, kainatda canlı həyatının qətiyyənlə mövcud olmaması mənasına gələcək.

Bəhs edilən tənzimləmələrdən birinin belə canlılar üçün lazım olan ideal qiymətə təsadüfən sahib olma ehtimalı yoxdur. Kainatdakı minlərlə ölçünün hər birinin ayrı-ayrılıqda xüsusi tənzimlənmiş olması isə, insanları heyrlət içində qoyan möcüzədir.

Əslində, kainatda bəşər oğlunun mövcud olması və həyatını davam etdirməsi üçün, lazımi şərtlərin hər biri “ayrı-ayrılıqda” möcüzə xüsusiyyətindədir. Milyonlarla lazımi şərtin bir yerə toplanması isə, ucsuz-bucaqsız “möcüzələr zənciri” yaradır. Bir şeyin möcüzə olması isə, əlbəttə, onun Allah tərəfindən yaradıldığının dəlilidir. Hər guşəsi bir möcüzə olan kainat da, çox aydındır ki, onu bənzərsiz elm, qüdrət və sənətlə yaradan Allahın əsəridir.

Son dövrlərdə aparılan hesablamalar göstərmişdir ki, kainatımızı nəzarətdə saxlayan əsas qanunlar və əsas fiziki sabitlər indiki qiymətlərindən bir az fərqli olsaydı, kainatda canlılar, o cümlədən, insan yaşaya bilməzdi. Normal halda, bu fiziki sabitlərin ala biləcəkləri çoxsaylı müxtəlif qiymətlər ola bilərdi. Necə ki, hamısının bir-birindən müstəqil şəkildə, kainatın insan həyatı üçün hazırkı ideal quruluşuna imkan verəcək, xüsusi qiymətlərlə tənzimlənmiş olmalarını, yuxarıda bildirdiyimiz kimi, “möcüzə” terminindən başqa terminlə açıqlamaq qeyri-mümkündür.

Möcüzə termini lüğəvi mənası etibarilə, öz-özünə, təbii şərtlərlə baş verməsi mümkün olmayan hadisə, vəziyyət deməkdir. Kainatdakı hər hansı qanuna, qiymətə, fiziki sabitə baxsaq, heç birinin təsadüfən və ya öz-özünə hazırda sahib olduqları ideal qiymətlərə sahib olmalarının qeyri-mümkün olduğunu görürük. Bu da görən gözlər üçün açıq-aydın

möcüzədir. Kainatın hər yerində və hər qanununda özünü göstərən bu möcüzələr zənciri onu yaradan Allahın varlığının və sonsuz qüdrətinin sübutudur.

Son illərdə bu mövzu üzərində diqqətini cəmləyən kosmoloqlar və nəzəri fiziklər kainatın insan həyatının yaranmasına istiqamətli heyranlıq oyandıran bu xüsusi sazlamaya “incə sazlama” (fine-tuning) adlandırıblar. Həmçinin kainatdakı bu incə sazlamaların çoxsaylı nümunələrini müəyyən etdilər, hesabladılar. Bu elm adamlarının gəldikləri nəticəni dilə gətirdikləri təəccüb və heyranlıq dolu sözlərindən burada bir neçə nümunə vermək yerinə düşər:

- *NASA-da astronomiya mütəxəssisi prof. Con Okif (John O’Keefe):* “Biz, astronomik standartlar nəzərə alındıqda, həddindən artıq diqqət göstərilmiş, qorunmuş və şəfqət göstərilmiş bir qrup məxluquq... Əgər kainat hazırkı ən həssas dəqiqlikdə yaradılmasaydı, heç vaxt mövcud ola bilməzdik. Mənim fikrimcə mövcud şərtlər, kainatın, insanın içində yaşaması üçün yaradıldığını göstərir”.⁽¹⁾

- *İngilis astrofizik prof. Corc F. Ellis (George F. Ellis):* “(Kainatdakı) bu kompleksliyi mümkün edən qanunlarda heyratamız incə sazlama müşahidə olunur. Kainatda olan bu kompleksliyin gerçəkləşməsi, “möcüzə” sözünü işlətməməyi çox çətinləşdirir”.⁽²⁾

- *İngilis astrofizik prof. Pol Devis (Paul Davies):* “Fiziki qanunlar çox üstün dahinin məhsulu kimi görünür... Kainatın müəyyən məqsədi olmalıdır”.⁽³⁾

- *Riyaziyyatçı prof. Rocer Penrouz (Roger Penrose):* “Demək istədiyim budur ki, kainatın bir məqsədi var. Orada eləcə, təsadüf nəticəsində əmələ gəlməyib”.⁽⁴⁾

Bu günə qədər əldə olunan bütün elmi nəticələr kainatın heç bir anında, heç bir yerində təsadüflərə yer olmadığını göstərmişdir. Kainat yarandığı ilk andan bu sətirləri oxuduğunuz andakı son vəziyyətinə qədər, hər guşəsiylə sonsuz elm və qüvvət sahibi Allah tərəfindən, insanın yaşaması, Rəbbimizin qüdrətini və sənətini görüb düşünməsi, təqdir etməsi üçün yaradılmışdır.

Şübhəsiz ki, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə ilə gündüzün ardıcıl gəlməsində, insanlara fayda verən şeylərlə dənizdə üzən gəmilərdə, Allahın göydən endirdiyi, onunla da ölmüş torpağı diriltiyi suda, bütün canlıları orada törədib yaymasında, küləkləri əsdirməsində və göylə yer arasında ram edilmiş buludları hərəkət etdirməsində düşünən insanlar üçün həqiqətən ayələr (dəlillər) var. (Bəqərə surəsi, 164)

Bu kitabda kainatın yaradılmasından yaşadığımız ana qədər keçən müddətdə baş verən və baş verməyə davam edən çoxsaylı möcüzələrdən müəyyən nümunələri ələ aldıq. Bu

möcüzə nümunələrini, (1) kainatdakı, (2) Günəş sistemi və planetimizdəki, (3) canlı varlıqlardakı möcüzə nümunələri olaraq üç ayrı hissədə topladıq.

Bu kitabın məqsədi kainatdakı yaradılış möcüzələrindən müxtəlif nümunələri göz qabağına gətirərək Allahın sonsuz qüdrət və sənətini oxuculara hiss etdirə bilməkdir. Kitabın digər məqsədi isə, hikmət gözüylə baxıldığı zaman, əslində insanın ətrafında mövcud olan hər şeyin Allahın açıq möcüzəsi olduğu şüurunu əldə etməyə vəsilə olmaqdır.

Ağıllı dizayn, yeni yaradılış

Allahın yaratmaq üçün dizayn etməyə ehtiyacı yoxdur

Kitabda hərdənbir işlədilən "dizayn" sözünün doğru başa düşülməsi əhəmiyyətlidir. Allahın mükəmməl dizayn yaratmış olması, Rəbbimizin əvvəlcə plan qurduğu daha sonra yaratdığı mənasını verməz. Bilinməlidir ki, yerlərin və göylərin Rəbbi olan Allahın yaratmaq üçün hər hansı "dizayn" etməyə ehtiyacı yoxdur. Allahın dizayn etməsi və yaratması eyni anda olur. Allah bu cür çatışmazlıqlardan münəzzəhdir. Allahın, bir şeyin və ya bir işin olmasını istədiyi zaman, onun olması üçün təkə "ol" deməsi kifayətdir. Ayələrdə belə buyrulur:

Bir şeyi istədiyi zaman, onun əmri yalnız: "ol!" deməsidir; o da dərhal olar. (Yasin surəsi, 82)

Göyləri və yeri (nümunəsiz olaraq) yaradandır. O, bir işin olmasına qərar versə, ona təkə "ol!" deyər, o da dərhal olar. (Bəqərə surəsi, 117)

1-ci hissə

Kainatın yaradılışındakı möcüzə nümunələri

*Göylərin və yerin mülkü Ona məxsusdur;
övlad götürməmişdir. Ona mülkündə ortağ yoxdur,
hər şeyi yaratmış, ona müəyyən nizam vermiş,
müəyyən ölçü ilə təqdir etmişdir. (Furqan surəsi, 2)*

Partlayışdan sonra yaranan fəvqəladə nizam

Yaşadığımız kainatın təqribən 15 milyard il əvvəl bir nöqtədə baş verən böyük partlayış nəticəsində əmələ gəlmiş və genişlənərək hazırkı formasını aldığı, bu gün bütün elm aləmi tərəfindən təsdiqlənən həqiqətdir. Kosmik fəza, qalaktikalar, planetlər, Günəş, Yer kürəsi, bir sözlə, kainatı təşkil edən bütün göy cisimləri “böyük partlayış” və ya digər adıyla “Big Bang” adlanan bu böyük partlayış nəticəsində yaranmışdır.

Burada çox böyük sirr var: “big bang” partlayış olduğuna görə, gözlənilən hadisə, bu partlayışdan sonra maddənin atom və subatom zərrəciklər halında kosmik fəzada “təsadüfi” yayılması idi. Lakin belə olmamış, tam əksinə, olduqca sistemli, nizamlı kainat əmələ gəlmişdir. Bu təsadüfi yayılan maddənin kainatın müəyyən hissələrində toplanıb qalaktikaları, ulduzları və ulduz sistemlərini əmələ gətirməsi elm adamlarının bənzətməsiylə desək; “buğda anbarına atılan əl qumbarasının, buğda dənələrini nizamlı şəkildə tayalar halında toplayıb üst-üstə yığılması qədər, hətta bundan daha da “fəvqəladə” vəziyyətdir.

Böyük partlayış nəzəriyyəsinə uzun illər qarşı çıxmış prof. Fred Hoyl (Fred Hoyle), bu vəziyyət qarşısında yaşadığı heyranlıq hissini belə ifadə edir:

“Böyük partlayış nəzəriyyəsi kainatın böyük partlayış nəticəsində əmələ gəldiyini qəbul edir. Lakin bildiyimiz kimi, partlayışlar maddəni parçalayır və nizamsız hala salır. Halbuki, böyük partlayış sirli şəkildə bunun tam əksi bir təsir yaratmışdır: maddəni bir-biri ilə birləşəcək və qalaktikaları əmələ gətirəcək vəziyyətə salmışdır”.⁽⁵⁾

Əlbəttə ki, kainatın bütün maddəsini tərkibində saxlayan bu cür böyük partlayışdan sonra, belə həssas tarazlıqlar üzərində qurulmuş sistemin və nizamın əmələ gəlməsi, təkcə “möcüzə” sözü ilə tərif oluna bilər. Astrofizik Allan Sendic (Allan Sandage) də bu həqiqəti belə ifadə edir:

“Belə nizamın xaosdan törədiyini qeyri-mümkün hesab edirəm. **Allahın varlığı... varlıq möcüzəsinin də yeganə açıqlamasıdır**”.⁽⁶⁾

Elm adamlarının da ifadə etdiyi kimi, bir partlayış nəticəsində atomların ən uyğun şəkillərdə birləşmələri, sonsuz nizamdakı kainatı, kainatındakı milyardlarla ulduza sahib milyardlarla qalaktikanı, trilyonlarla göy cisimləri arasındakı heç bir ləngimə olmayan tarazlığı əmələ gətirməsi böyük möcüzədir. Bu möcüzəni gerçəkləşdirən və bizə göstərən Allahdır.

Göylərin və yerin mülkü Ona məxsusdur; övlad götürməmişdir. Ona mülkündə ortağ yoxdur, hər şeyi yaratmış, ona müəyyən nizam vermiş, müəyyən ölçü ilə təqdir etmişdir. (Furqan surəsi, 2)

Kainatın genişlənmə sürətinin möcüzəvi qiyməti

Kainatın genişlənmə sürəti kainatın hazırkı quruluşunun əmələ gəlməsi baxımından olduqca həlledici qiymətdədir. Əgər genişlənmə sürəti bir az yavaş olsaydı, bütün kainat, hələ günəş sistemləri tam əmələ gəlmədən yenidən içinə çökərdi. Əgər kainat bir az sürətlə genişlənsəydi, maddə qalaktikaları və ulduzları bir daha əsla əmələ gətirə bilməyəcək şəkildə fəzada dağılıb gedərdi. Hər iki halda da, canlıların və bizim mövcud olduğumuz qeyri-mümkün olardı.

Lakin bu iki ehtimal da olmamış, kainatın genişlənmə sürətinin çox həssas qiyməti sayəsində hazırkı kainat əmələ gəlmişdir. Bəs bu tarazlıq nə qədər həssasdır?

Avstraliyadakı Adelaida Universitetindən tanınmış riyazi fizika professoru Pol Devis (Paul Davies) bu suala cavab vermək üçün uzun hesablamalar aparmış və heyrətamiz nəticə əldə etmişdir. Devisin fikrincə, böyük partlayışdan sonra baş verən genişlənmənin sürəti əgər **milyard dəfə milyardda bir** ($1/10^{18}$) belə fərqli olsaydı, kainat əmələ gəlməzdi. Milyard dəfə milyardda bir ədədini riyazi şəkildə belə yazmaq olar: **“0,000000000000000001”**. Yəni bu qədər kiçik astronomik fərq belə kainatın əmələ gələ bilməməsi demək idi. Devis bu nəticəni belə şərh edir:

“Hesablamalar kainatın genişlənmə sürətinin çox həlledici nöqtədə olduğunu göstərir. Əgər kainat bir az belə yavaş genişlənsə, cazibə qüvvəsinə görə içinə çökər, bir az belə sürətlə genişlənsə, kosmik material tamamilə dağılıb gedərdi. Bu iki fəlakət arasındakı tarazlığın nə qədər “yaxşı hesablanmış” olduğu sualının cavabı çox qəribədir. Əgər partlayış sürətinin müəyyən vəziyyətə gəldiyi vaxt, bu sürət sadəcə $1/10^{18}$ qədər belə fərqli olsaydı, bu lazımı tarazlığı yox etməyə kifayət edərdi. Dolayısıyla kainatın partlayış sürəti inanılmaz dərəcədə həssas dəqiqliklə müəyyənləşdirilmişdir. Buna görə də, böyük partlayış hər hansı partlayış deyil, hər cəhətdən çox yaxşı hesablanmış və tənzimlənmiş formalaşmadır”.⁽⁷⁾

Kainatın başlanğıcındakı bu möhtəşəm tarazlıq məşhur “*Science*” jurnalındakı bir məqalədə isə belə ifadə edilir:

“Əgər kainatın sıxlığı bir az artıq olsaydı, o zaman Eynşteynin (Einstein) ümumi nisbilik nəzəriyyəsinə əsasən, kainat, atom zərrəciklərinin bir–birini cəzibmə qüvvəsindən ötrü genişlənməyəcək və yenidən kiçilərək kiçik nöqtəyə çevriləcəkdi. Əgər sıxlıq başlanğıcda bir qədər az olsaydı, o zaman kainat son sürətlə genişlənəcək, lakin bu təqdirdə də atom zərrəcikləri bir–birini cəzib edə bilməyəcək və ulduzlarla, qalaktikalar heç vaxt əmələ gələ bilməyəcəkdi. Təbiidir ki, biz də mövcud olmayacağıq! Aparılan hesablamalara görə, kainatımızın başlanğıcındakı həqiqi sıxlığı ilə bu sıxlıqdan kənar həlledici sıxlığı arasındakı fərq; “**0,01–in 1 kvadrilyonu**”ndan da azdır. Bu, **bir qələmi iti ucu üzərində 1 milyard il sonra da dayanacaq şəkildə** yerləşdirməyə bənzəyir... Üstəlik, kainat genişləndikcə bu tarazlıq daha da həssaslaşır”.⁽⁸⁾

Stiven Hokinq (Stephen Hawking) də, hər nə qədər kainatın mənşəyini təsadüflərlə açıqlamağa çalışsa da, “*Zamanın qısa tarixi*” adlı kitabında kainatın genişlənmə sürətindəki bu fəvqəladə tarazlığı belə qəbul edir:

“Kainatın genişlənmə sürəti o qədər həlledici qiymətdədir ki, böyük partlayışdan sonrakı birinci saniyədə bu qiymət, əgər **yüz min milyon dəfə milyonda bir** qədər az olsaydı, kainat hazırkı vəziyyətinə gəlmədən içinə çökərdi”.⁽⁹⁾

Böyük partlayış üçün “şişən kainat modeli”nin (inflationary universe model) nəzəriyyəçisi olan Alan Qut (Alan Guth) isə, ötən illərdə kainatın genişlənməsindəki incə sazlaşma ilə bağlı, olduqca heyranəmiz nəticə hesablayır və kainatın genişlənmə sürətinin **10^{55} –də 1** həssaslıqla tənzimlənmiş olduğunu bildirir.⁽¹⁰⁾

Bəs bu qədər fəvqəladə tarazlıq nəyi göstərir? Əlbəttə ki, belə həssas tənzimləmə təsadüflə açıqlana bilməz. Pol Devis (Paul Davies), əslində, materialist yanaşma tərziini mənimsəmiş bir fizik olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə qəbul edir:

“Çox kiçik rəqəm dəyişikliklərinə həssas olan kainatın hazırkı quruluşunun çox diqqətli şüur tərəfindən meydana gətirildiyinə qarşı çıxmaq çox çətindir... Təbiətin ən təməl

tarazlıqlarındakı həssas rəqəm tarazlıqları, kosmik dizaynın varlığını qəbul etmək üçün olduqca güclü dəlildir".⁽¹¹⁾

Göründüyü kimi, elmin ortaya qoyduğu qəti nəticələr Pol Devisi (Paul Davies), materialist olmasına baxmayaraq, kainatın yaradıldığı həqiqətini istər-istəməz qəbul etməyə vadar etmişdir.

Göy cisimləri arasındakı məsafələr

Yer planeti, bildiyimiz kimi, Günəş sisteminin bir hissəsidir. Bu sistem kainatdakı digər ulduzlarla müqayisədə orta ölçülü ulduz olan Günəşin ətrafında fırlanan 9 planetdən və onların 54 peykindən ibarətdir. Yer, sistemdə Günəşə ən yaxın üçüncü planetdir.

Əvvəlcə, bu sistemin böyüklüyünü qavramağa çalışaq. Günəşin diametri Yerin diametrindən 103 dəfə böyükdür. Bunu bir bənzətmə ilə açıqlayaq: əgər diametri 12.200 km olan Yeri bir muncuq böyüklüyünə gətirsək, Günəş də bizə məlum olan futbol topundan iki dəfə böyük kürə halına gələr. Lakin əsil qərribə olan aradakı məsafədir. Həqiqətə uyğun bir model yaratmağımız üçün, muncuq böyüklüyündəki Yerlə top böyüklüyündəki Günəşin arasında 280 metr məsafə qoymalıyıq. Günəş sisteminin ən kənarında yerləşən planetləri isə kilometrərlə uzaqda yerləşdirməliyik.

Lakin bu qədər nəhəng ölçüdə olan Günəş sistemi, yerləşdiyi Südyolu qalaktikası ilə müqayisədə olduqca kiçikdir. Çünki Südyolu qalaktikasında Günəş kimi və əksəriyyəti ondan böyük olan təqribən 250 milyard ulduz var. Bu ulduzların arasında Günəşə ən yaxın olanı Alfa Sentavradır. Əgər Alfa Sentavrı bir qədər əvvəl yaratdığımız modelə, yəni Yer muncuq böyüklüyündə və Günəşlə Yer arasındakı məsafənin 280 metr olduğu modelə yerləşdirsək, onu Günəşdən 78.000 km uzaqda yerləşdirməliyik!

Modeli bir az da kiçildək. Yeri çətinliklə görünən toz zərrəciyi boyda edək. O zaman Günəş qoz böyüklüyündə olar və Yerdən 3 metr məsafədə yerləşər. Bu modeldə Alfa Sentavrı Günəşdən 640 km. məsafədə yerləşdirməliyik. Südyolu qalaktikasında aralarında məhz bu qədər böyük məsafələr olan 250 milyard ulduz var. Spiral formasında olan bu qalaktikanın qollarından birində bizim Günəşimiz yerləşir.

Lakin qərribə olan, Südyolu qalaktikasının da bütün kosmos düşünüldüyü təqdirdə çox "kiçik" yer olmasıdır. Çünki kosmosda başqa qalaktikalar da var, özü də təxminlərə görə təqribən 300 milyard qədər!.. Bu qalaktikaların arasındakı boşluqlar isə Günəşlə Alfa Sentavra arasındakı məsafədən milyon dəfələrlə böyükdür.

Göy cisimlərinin kosmosdakı yerləri və aralarındakı bu nəhəng məsafələr Yerdə canlı həyatın mövcud olması üçün zəruridir. Göy cisimləri arasındakı məsafələr Yerdəki həyatı dəstəkləyəcək şəkildə bir çox universal qüvvə ilə uyğun gələn hesabla nizamlanmışdır. Bu məsafələr planetlərin orbitlərinə, hətta planetlərin özünə birbaşa təsir edər. Bu məsafələr bir qədər daha az olsaydı, ulduzlar arasındakı cazibə qüvvəsi planetlərin orbitlərini qeyri-sabit vəziyyətə gətirərdi. Bu qeyri-sabitlik isə planetlərdə ifrat temperatur dəyişikliklərinə səbəb olardı. Əgər məsafələr bir az çox olsaydı, ifrat yeni ulduzlarla kosmosa atılan ağır elementlər çox seyrək yayılar və Yer kimi dağlıq planetlər əmələ gələ bilməzdi. Ulduzlar arasında hazırkı məsafələr bizimki kimi planet sisteminin mövcud olması üçün ən ideal ölçüdür.

Tanınmış biokimya professoru Maykl Denton (Michael Denton) da *"Nature's destiny"* (*"Təbiətin taleyi"*) adlı kitabında belə yazır:

"İfrat yeni ulduzlar və əslində bütün ulduzlar arasındakı məsafələr çox həlledici məsələdir. Qalaktikamızdakı ulduzların bir-birlərinə olan məsafəsi orta hesabla 30 milyon mildir. Əgər bu məsafə bir qədər daha az olsaydı, planetlərin orbitləri qeyri-sabit olardı. Əgər bir qədər daha çox olsaydı, müəyyən ifrat yeni ulduz partlayışı tərəfindən dağıdılan maddə o qədər dağınıq hala gələcəkdi ki, bizimkinə oxşar planet sistemləri böyük ehtimalla əsla əmələ gələ bilməyəcəkdi. Əgər kainat həyat üçün uyğun məkan olacaqsə, ifrat yeni ulduz partlayışları çox xüsusi nisbətdə baş verməli və bu partlayışlarla digər bütün ulduzlar arasındakı məsafə, çox xüsusi məsafə olmalıdır. Bu məsafə, onsuz da indinin özündə mövcud olan məsafədir".⁽¹²⁾

Corc Qrinsteyn (George Greenstein), bu ağılsız böyüklüklə bağlı; *"the symbiotic universe"* (*"simbiotik kainat"*) adlı kitabında bunları qeyd edir:

"Əgər ulduzlar bir-birlərinə bir qədər daha yaxın olsalar, astrofizika çox da fərqli olmazdı. Ulduzlarda, dumanlıqlarda (nebula) və digər göy cisimlərində davam edən əsas fiziki proseslərdə heç bir dəyişiklik baş verməzdi. Uzaq bir nöqtədən baxıldıqda qalaktikamızın görünüşü də indiki ilə eyni olardı. Tək fərq, gecə çəmən üzərində uzanıb seyr etdiyim səmada olduqca çox sayda ulduz olması olardı. Lakin üzr istəyirəm, bəli, **bir fərq daha olardı: Bu mənşərni seyr edən "mən" olmazdım...** Kosmosdakı bu nəhəng boşluq, bizim varlığımızın ilkin şərtidir".⁽¹³⁾

Qrinsteyn (Greenstein), bunun səbəbini də açıqlayır; kosmosdakı böyük boşluqlar, bəzi fiziki dəyişənlərin tam insan həyatına uyğun şəkil almasını təmin edir. Həmçinin Yer kürəsinin kosmos boşluğunda hərəkət edən nəhəng göy cisimləri ilə toqquşmasına mane olan ünsür də, kainatdakı göy cisimlərinin arasında bu qədər böyük boşluqların çox olmasıdır.

Bir sözlə, kainatdakı göy cisimlərinin paylanması, insanın həyatı üçün tam olması lazım gələn şəkildədir. Nəhəng boşluqlar təsadüfən əmələ gəlməyib, üstün və bənzərsiz Yaradılışın nəticəsidir.

Sonsuz hikmət sahibi olan Allah Quranda göylərin və yerin müəyyən məqsədlə yaradıldığını bir çox ayəsi ilə xəbər vermişdir:

Biz göyləri, yeri və onlar arasında olan hər şeyi haqqdan savayı (hər hansı məqsədlə) yaratmadıq. Şübhəsiz ki, o saat da yaxınlaşaraq gəlir. O zaman (onlarla) gözəl rəftar et. (Hicr surəsi, 85)

Biz göyləri, yeri və onların arasında olanları “əyləncə üçün və əbəs yerə” yaratmadıq! Biz onları yalnız haqq olaraq yaratdıq. Lakin onların əksəriyyəti bilməz. (Duxan surəsi, 38–39)

Karbon elementinin möcüzəvi formalaşması

Həyatın əsası olan karbon elementi, təkcə nəhəng ulduzların mərkəzində çox xüsusi və möcüzəvi reaksiyalar nəticəsində əmələ gətirilir. Bu möcüzəvi reaksiyalar baş verməsəydi, bu gün kainatda karbon adlı element, digər bir sözlə, həyat adlı məfhum olmazdı. “Mücüzəvi” deyirik, çünki bu reaksiyalar, əslində, ehtimaldan kənar olan şərtlərin eyni anda yaranması ilə baş verir. İndi bu hadisəni təhlil edək...

Karbon atomu nəhəng ulduzların nüvəsində iki mərhələli proses nəticəsində əmələ gəlir. Əvvəlcə, iki helium atomu birləşər və beləliklə də, ortaya dörd proton və dörd neytrona sahib “ara element” çıxır. Bu ara element berillium adlanır. Üçüncü helium da berilliuma birləşdikdə altı protonlu və altı neytronlu karbon atomu əmələ gəlir.

Birinci mərhələdə əmələ gələn berillium Yer kürəsindəki berilliumun normal quruluşundan fərqlidir. Elementlərin dövri cədvəlində yerləşən normal berilliumun bir dənə artıq neytronu var. Qırmızı nəhənglərdə meydana gələn berillium isə, müxtəlif versiyadır. Buna kimya dilində "izotop" deyilir. Mövzunu araşdıran fizikləri uzun illər boyu təəccübləndirən məsələ isə, qırmızı nəhənglərdə meydana gələn bu berillium izotopunun anormal dərəcədə qeyri-sabit olmasıdır. O qədər qeyri-sabitdir ki, meydana gəldikdən tam 0,000000000000001 (10^{-15})saniyə kimi çox qısa müddət sonra parçalanır!

Bəs necə olur ki, əmələ gəldiyi anda yox olan berillium izotopu karbona çevrilir? Berillium izotopunu karbona çevirəcək helium atomu təsadüfən gəlib onunla birləşir? Əlbəttə, belə şey qeyri-mümkündür. Bu, təsadüfən üst-üstə yığıldıqlarında 0,000000000000001 saniyə müddətində bir-birini tullayan iki kərpicin üzərinə, bunlar

dağılmadan üçüncü bir kərpicin daha əlavə olunması üçüncü kərpicin də əlavə olunması və bu şəkildə ortaya tikili çıxması kimi, hətta bundan olduqca mümkünsüz prosesdir.

Pol Devis (Paul Davies) bu möcüzəvi prosesi belə izah edir:

“Yer üzündəki canlılar üçün olduqca mühüm əhəmiyyəti olan karbon elementi, kainatda külli miqdarda yalnız “təsadüf” sayəsində mövcud olur. Karbon nüvəsi, böyük ulduzların mərkəzində üç helium nüvəsinin ard-arda olduqca həssas proses nəticəsində bir-biri ilə qarşılaşmaları nəticəsində əmələ gəlir. Üç nüvənin qarşılaşması nadir hal olduğuna görə, bu reaksiya məhsuldar sürətdə, təkcə rezonans adlanan çox yaxşı müəyyən edilmiş enerji səviyyəsində baş verə bilər. Bu səviyyələrdə reaksiya kvant təsiri ilə böyük ölçüdə sürətlənər. “Yaxşı təsadüf əsəri” olan bu rezonanslardan biri helium nüvəsinin böyük ulduzlarda sahib olduğu ilə eyni cür enerjiyə demək olar ki, tam uyğun gələcək şəkildə tənzimlənmişdir”.⁽¹⁴⁾

Məhz, təsadüflər nəticəsində əmələ gəlməsi qeyri-mümkün məhfumundan belə kənara çıxan belə bir hadisəni, Pol Devis (Paul Davies) materializmə kor-koranə inandığına görə “yaxşı təsadüf”, “təsadüf” kimi mənasız, məntiqsiz ifadələrlə tərif edir. Hadisənin açıq-aydın möcüzə olduğunu özü də gördüyü və bunu heyrətamiz hadisə formasında izah etdiyi halda, Devis (Davies) sırf yaradılışı inkar etmək üçün “yaxşı təsadüflər”, “təsadüflər” kimi elmdən və ağıldan kənar açıqlamalar vermişdir.

Qırmızı nəhənglərdə kimyəvi ifadə ilə ikiqat rezonans adlanan möcüzə baş verir. İki heliumun rezonans yaradaraq birləşdiyi anda əmələ gələn berillium, 0,000000000000001 saniyədə üçüncü heliumla ayrı rezonans yaradaraq birləşir və karbonu əmələ gətirir. Bu, normal halda baş verməsi, qeyri-mümkün olan hadisədir.

Corc Qrinsteyn (George Greenstein), bu "ikiqat rezonans"ın niyə çox fəvqəladə mexanizm olduğunu belə izah edir:

“Bu hekayədə bir-birindən çox fərqli üç struktur (helium, berillium və karbon) ilə bir-birindən çox fərqli iki rezonans var. Bu atom nüvələrinin niyə bu qədər uyğunlaşma içində çalışdıqlarını anlamaq çox çətin... Başqa nüvə reaksiyaları buradakı kimi müəyyən təsadüflər zənciriylə baş verməzlər... Bu, bir velosiped, bir avtomobil və bir yük maşını arasında çox dərin və mürəkkəb rezonanslar tapmaq kimi bir şeydir. Bir-birindən bu qədər fərqli strukturlar niyə bir-birləriylə uyğunlaşma təmin etsin ki? Bizim və kainatdakı bütün canlıların varlığı, bu fəvqəladə əməliyyat sayəsində mümkün olmuşdur”.⁽¹⁵⁾

Göründüyü kimi, bu fəvqəladə yaradılış möcüzəsi qarşısında digər bir materialist elm adamı olan Qrinsteyn (Greenstein) də fəvqəladə təsadüflər zənciri kimi elmdən olduqca uzaq açıqlama verir. Nəhəng ulduzların nüvəsində karbon atomunun əmələ gəlməsini; “bir velosiped, bir avtomobil və bir yük maşını arasında çox dərin və mürəkkəb rezonanslar” olması kimi, öz-özünə, təsadüfən baş verməsi mümkünsüz hadisəyə bənzədən Qrinsteyn

(Greenstein), sahib olduğu materialist inancdan ötrü, bunun açıq-aydın yaradılış möcüzəsi olduğunu ifadə edə bilmir.

Sonrakı illərdə oksigen kimi digər bəzi elementlərin də bu cür fəvqəladə rezonanslar nəticəsində əmələ gəldiyi aşkar edilmişdir. Bu “fəvqəladə prosesləri” ilk dəfə kəşf edən Fred Hoyl (Fred Hoyle) isə *“Qalaktikalar, nüvələr və kvazarlar”* (*“Galaxies, nuclei and quasars”*) adlı kitabında bunun təsadüf ola bilməyəcək qədər planlı əməliyyat olduğu nəticəsinə gəlmiş və qatı materialist olmasına baxmayaraq, kəşf etdiyi ikiqat rezonansın “nizamlanmış iş” olduğunu qəbul etmişdir.⁽¹⁶⁾

Digər bir məqaləsində isə, belə yazmışdır:

“Əgər ulduz nukleosintezi (atom nüvələrinin birləşməsi) yolu ilə karbon və ya oksigen meydana gətirmək istəsəniz, iki ayrı səviyyəni tənzimləməli olarsınız. Eləcə də, aparmalı olduğunuz tənzimləmə, tam da hazırda ulduzlarda olan tənzimləmədir... Həqiqətlərin ağıl süzgəcindən keçirilərək şərh olunması, üstün bir ağıl Sahibinin, fizika, kimya və biologiyaya müdaxilə etdiyini və təbiətdə varlıqlarından danışmağa dəyən şüursuz güclər olmadığını göstərir. Həqiqətlərin hesablanmasıyla ortaya çıxan ədədlər o qədər ağılasıgmadır ki, məni bu nəticəni mübahisəsiz şəkildə qəbul etməyə vadar edir”.⁽¹⁷⁾

Bu möcüzəvi proses Hoyla (Hoyle) o qədər təsir etmişdir ki, digər elm adamlarının da bu açıq həqiqəti görməzlikdən gəlməyəcəklərini belə vurğulamışdır:

“Dəlilləri təhlil edən hər hansı elm adamı bu nəticəyə gəlməyə bilməz: ulduzların içində yaratdıqları nəticələr nəzərə alındıqda, nüvə fizikasının qanunları **məqsədli yaradılmışdır**”.⁽¹⁸⁾

Cazibə qüvvəsinin həssas ölçüsü

Kainatdakı fiziki qanunlar dörd əsas qüvvə üzərində işləyir. Bunlar “cazibə qüvvəsi”, “elektromaqnit qüvvəsi”, “güclü nüvə qüvvəsi” və “zəif nüvə qüvvəsi”dir. Bu qüvvələrin qiymətləri isə kainatın hazırkı formada mövcud olması və həyata uyğun olması üçün mükəmməl həssaslıqla nizamlanıb.

Kainatdakı nizama təsir edən ən əsas qüvvələrdən biri cazibə qüvvəsidir (qravitasiya qüvvəsi). Nyuton (Newton) bu qüvvənin tək-cə almaları ağacdan salan deyil, eyni zamanda, planetləri də orbitlərində saxlayan sirli qüvvə olduğunu demişdi. Eynşteyn (Einstein) isə mövzuya daha da dərinlik qazandıraraq cazibə qüvvəsinin nəhəng ulduzları necə içinə çökdürüb qara dəliklərə çevirdiyindən bəhs etmişdi. Həqiqətən də, cazibə qüvvəsi kainatın

ən həlledici qüvvələrindən biridir. Kainatın genişlənməsini nəzarət altında saxlayan qüvvə də, yenə cazibə qüvvəsidir.

Bu cazibə qüvvəsi isə qiymət etibarilə, tam da hazırda yaşadığımız kainatın əmələ gələ bilməsinə imkan verəcək sabit qiymətə malikdir.

Əgər qravitasiya sabiti indikindən bir az daha artıq olsaydı, ulduzlar daha qısa müddətdə əmələ gələr və kosmosdakı ən kiçik ulduzun kütləsi belə, bizim Günəşimizdən ən az 1,4 dəfə böyük olardı. Bu cür böyük ulduzlar isə o qədər sürətlə və qeyri-sabit yanar ki, ətraflarındakı planetlərdə həyatı formalaşdıracaq şərtlərin əmələ gəlməsi qeyri-mümkün olar. Həyat üçün təkəcə bizim Günəşimiz kiçikliyinə ulduzlara ehtiyac var. Habelə, qravitasiya sabiti indikindən bir az daha artıq olsaydı, kainatdakı böyük ulduzların hamısı qara dəliyə çevrilərdi. Həmçinin ən kiçik planetlərdəki cazibə qüvvəsi o qədər güclü olardı ki, həşəratlardan böyük heç bir cisim ayaqda dura bilməzdi.

Eləcə də, əgər qravitasiya sabiti bir qədər daha az olsaydı, bu zaman da kosmosdakı bütün ulduzların kütləsi ən çoxu bizim Günəşimizin kütləsinin 0,8 hissəsi qədər olardı. Belə kiçik ulduzlar hər nə qədər ətraflarındakı planetlərdə həyata imkan verəcək qədər uzun və sabit yansaydılar da, bu dəfə planetləri və canlılar aləmini əmələ gətirən ağır elementlər kainatda əmələ gələ bilməzdi. Çünki dəmir və daha ağır elementlər, təkəcə nəhəng ulduzların nüvəsində əmələ gətirilə bilər və təkəcə bu cür ağır ulduzlar berillium və daha ağır elementləri ulduzlararası fəzaya yaya bilərlər. Bu cür elementlər isə planetlərin və həyatın yaranması üçün zəruridir.

Göründüyü kimi, cazibə qüvvəsində yarana biləcək bu qədər çox kiçik dəyişikliklər həyatın, dolayısıyla insanların əmələ gəlməsinə bilavasitə mane olacaqdı. Cazibə qüvvəsindəki bir qədər böyük dəyişikliklər isə, ortada tamamilə kainat adlı məhfumun qalmamasına səbəb olacaqdı. Cazibə qüvvəsi bir qədər çox artsaydı, kainat genişlənə bilmədən içinə çökər, bir qədər az azalsaydı isə, heç bir ulduz və ya qalaktika əmələ gələ bilməyəcəkdi.

Lakin bu gün Yer kürəsində yaşa bilməyimiz, bu mənfi ehtimalların heç birinin baş vermədiyini göstərir. Əksinə, kainatın hər təfsilatı mükəmməl plan və tarazlıq əsasında yaradılıb. Sonsuz qüdrət sahibi olan Allah, yaşadığımız kainatı fəvqəladə “möcüzələr zənciri” və tam uyğunluqla yaratmışdır.

Yeddi göyü bir-birinə tam uyğun olaraq təbəqələr şəklində quran Odur. Sən Mərhəmətli Allahın yaratdığında qətiyyənlə bir uyuşmazlıq tapmazsan. Bir göz gəzdirib bax, hər hansı bir çat görürsənmi? Sonra iki dəfə də, göz gəzdirib bax. Göz (uyğunsuzluq tapmaqdan) ümidini kəsmiş və yorğun halda özünə tərəf dönəcək. (Mülk surəsi, 3–4)

Kainatdakı digər qüvvələr arasındakı fəvqəladə tarazlıq

Cazibə qüvvəsindən sonra universal qanunları tənzimləyən digər qüvvələri təhlil etdiyimiz vaxt, bu qüvvələrin də olduqca həssas nizamlanmış qiymətlərə sahib olduqlarını və bu qiymətlərin öz aralarında olduqca həlledici nisbətlərdə tarazlanmış olduğunu görürük.

Elektromaqnit qüvvəsi

Məlum olduğu kimi, canlı-cansız bütün varlıqlar atom adlanan əsas özül elementindən əmələ gəlir. Atom, nüvədə proton adlanan zərrəciklər və nüvənin ətrafındakı orbitlərdə fırlanan elektronlardan təşkil olunur. Bir atomun nüvəsindəki proton sayı həmin atomun növünü müəyyən edir. Məsələn, 1 protonu olan atoma hidrogen atomu, 2 protonu olan atoma helium atomu, 26 protonu olan atoma dəmir atomu deyilir. Bu, digər bütün elementlərə də aiddir.

Atomun nüvəsindəki protonlar müsbət, ətrafında fırlanan elektronlar isə mənfi elektrik yükünə sahibdirlər. Proton və elektronun bu əks elektrik yükləri aralarında cazibə əmələ gətirir və bu cazibə elektronları atom nüvəsinin ətrafındakı orbitlərdə saxlayır. Məhz əks elektrik yüklü proton və elektronları bir-birinə bağlayan bu qüvvəyə elektromaqnit qüvvəsi deyilir.

Atomun nüvəsinin ətrafındakı elektron orbitlərinin xüsusiyyətləri atomların öz aralarında hansı rabitələr yaradaraq hansı molekulları əmələ gətirəcəklərini müəyyən edər.

Kainatdakı dörd əsas qüvvədən biri olan elektromaqnit qüvvəsinin qiyməti azacıq kiçik olsaydı, az miqdarda elektron nüvənin ətrafındakı orbitlərdə qala bilərdi. Bu bir az daha böyük olsaydı, bu zaman da heç bir atom digər atomlarla birləşmək üçün orbitini paylaşa bilməzdi. Hər iki halda da, həyat üçün lazımi molekullar əmələ gələ bilməzdi.

Güclü nüvə qüvvəsi

Güclü nüvə qüvvəsi atomun nüvəsindəki protonları və neytronları birlikdə saxlayan qüvvədir. Bir qədər əvvəl bəhs etdiyimiz kimi, protonlar müsbət elektrik yüklü zərrəciklərdir. Elektromaqnit qanununa əsasən, əks elektrik yüklü zərrəciklər bir-birlərini cəzb edər, eyni elektrik yüklü zərrəciklər isə bir-birlərini qüvvətlə itələyirlər. Yəni elektron və protonlar bir-birini cəzb edər, protonlar isə digər protonları, elektronlar da elektronları itələyirlər.

Bir çox atom növünün nüvəsində onlarla proton bitişik vəziyyətdə yerləşir. Təbiidir ki, bu protonlar bir yerə gələn kimi böyük enerji ilə bir-birini itələməli və uzaqlaşaraq kosmosa dağılmalı idilər. Lakin belə olmaz, atomun nüvəsindəki protonlar böyük qətiyyətlə bitişik vəziyyətdə dururlar. Çünki onları sanki bir-birinə yapışdıran və elektromaqnit itələmə qüvvəsindən olduqca güclü olan bir qüvvə var: güclü nüvə qüvvəsi.

Güclü nüvə qüvvəsi kainatdakı ən güclü qüvvədir. Bu qüvvə öz nəhəng gücünü, atom və hidrogen bombalarında göstərir. Bu enerji mənbəyi, Günəşin 4,5 milyard ildən bu günə qədər işlətdiyi və bundan sonra da işlədə biləcəyi hesablanan 5 milyard illik yanacaq təmin edir. Bu möhtəşəm qüvvənin ədədi qiyməti, kainatın ən həlledici qiymətlərindən biridir. Güclü nüvə qüvvəsi sabitinin qiymətində bir neçə faiz azalma və ya artım olsaydı, həyatın ən təməl elementi olan karbon mövcud ola bilməzdi. Bir qədər daha ciddi dəyişiklik isə, bütün fiziki qanunların dəyişməsinə və kainatdakı tarazlıq və nizamın alt-üst olmasına səbəb olardı.

Atom nüvəsindəki elementləri birlikdə saxlayan bu “güclü nüvə qüvvəsi” ilə digər universal qüvvə olan “elektromaqnit qüvvə” arasındakı nisbət də olduqca həssas qiymətlərlə tənzimlənmişdir.

Əgər güclü nüvə qüvvəsi bir az belə daha zəif olsaydı, yuxarıda bildirdiyimiz kimi, atom nüvəsini təşkil edəcək protonlar birlikdə dayanıb bilməz və elektromaqnit qüvvəsinin təsiri ilə bir-birlərini itələyərək kosmosa dağılardılar. Belə olduqda isə, nüvəsində 1-dən çox proton olan heç bir atom mövcud ola bilməzdi. Dolayısıyla, kainatdakı yeganə element bir protonlu hidrogen olardı.

Əgər güclü nüvə qüvvəsi elektromaqnit qüvvəsindən bir az belə daha güclü olsaydı, bu dəfə də kainatda bir protonlu atomlar, yəni hidrogen atomları heç vaxt mövcud ola bilməzdi. Çünki nüvə qüvvəsi elektromaqnit qüvvəsini xeyli üstələyəcəyindən kainatdakı bütün protonlar bir-birləriylə birləşməyə meyl edəcək və bir qədər əvvəl bildirdiyimiz kimi, bir protonu olan hidrogen atomları əmələ gələ bilməyəcəkdi. Bu zaman, ulduzlar və qalaktikalar əmələ gəlsəydilər də, hazırkı quruluşlarından çox fərqli olacaqdılar. Açıqı, əgər bu əsas qüvvələr və fiziki dəyişənlər hazırkı qiymətlərinə tam sahib olmasaydılar, heç bir

ulduz, ifrat yeni ulduz, planet və atom əmələ gələ bilməyəcəkdi. Bunun nəticəsində təbii ki, həyat adlı məhfum da olmayacaqdı.⁽¹⁹⁾

Zəif nüvə qüvvəsi

Kainatdakı digər əsas qüvvə olan zəif nüvə qüvvəsi də, çox xüsusi hesablanmış qiymətə sahibdir. Zəif nüvə qüvvəsi bəzi subatom zərrəciklər tərəfindən daşınan və bir növ radioaktiv parçalanmaya səbəb olan qüvvədir. Zəif nüvə qüvvəsinin səbəb olduğu radioaktiv parçalanmaya misal olaraq neytronların bir proton, bir elektron və bir antineytrino əmələ gətirərək parçalanmasını göstərə bilərik.

Buradan da başa düşüldüyü kimi, atomun nüvəsindəki əsas zərrəciklərdən biri olan neytron, əslində sadaladığımız digər 3 zərrəciyin birləşməsindən əmələ gəlir. Zəif nüvə qüvvəsi isə yuxarıda bildirdiyimiz kimi, neytronların bu tərkiblərinə parçalanmasına səbəb olar. Lakin zəif nüvə qüvvəsinin böyüklüyü bu prosesi çox həssas tarazlıqda saxlayacaq formada nizamlanmışdır.

Əgər zəif nüvə qüvvəsinin qiyməti bir az daha böyük olsaydı, neytronlar daha asan parçalanar və kainatda nadir hallarda mövcud olardılar. Belə olan halda, böyük partlayışdan indiyədək nüvəsində 2 neytron olan helium, çox az əmələ gəlir və ya heç əmələ gəlməzdi. Məlum olduğu kimi, helium hidrogendən sonra ən yüngül ikinci elementdir. Lazımı qədər helium olmadıqda isə həyat üçün zəruri olan ağır elementlər ulduzların nüvəsindəki nüvə sobalarında əmələ gətirilə bilməzdilər. Çünki “karbon”, “oksigen”, “dəmir” kimi ağır elementlər (bir qədər əvvəlki başlıqlarda da qeyd etdiyimiz kimi) helium nüvələrinin nəhəng ulduzların mərkəzində bir–biri ilə birləşməsi nəticəsində əmələ gəlir. Yəni helium müəyyən mənada digər elementlərin əsas özü elementidir. Dolayısıyla heliumun olmaması, həyat üçün zəruri olan digər daha ağır elementlərin də əmələ gələ bilməməsi deməkdir.

Eləcə də, əgər zəif nüvə qüvvəsinin qiyməti bir az daha kiçik olsaydı, böyük partlayış hidrogenin böyük hissəsini, hətta hamısını heliuma çevirər və nəticədə ulduzlarda hasil edilən ağır elementlərin sayı anormal dərəcədə artardı. Bu vəziyyət də, həyatı qeyri–mümkün edən bir ünsür olardı.

Zəif nüvə qüvvəsinin həssas qiymətini həlledici edən ünsürlərdən biri də bu qüvvənin neytrino adlanan subatom zərrəcikləri üzərindəki təsiridir. Neytrinolar, ulduzların nüvəsində əmələ gələn və həyat üçün zəruri olan ağır elementlərin ifrat yeni ulduz partlayışları ilə kosmosa atılmasında həlledici rol oynayırlar. Neytrinolar təsir edə bilən yeganə universal qüvvə isə zəif nüvə qüvvəsidir.

Əgər zəif nüvə qüvvəsi bir az daha zəif olsaydı, neytrinolar heç bir cazibə sahəsinə düşmədən olduqca sərbəst hərəkət edə bilərdilər. Bunun nəticəsində isə ifrat yeni ulduz partlayışı zamanı ulduzun xarici təbəqələri ilə kifayət qədər reaksiyaya girmədən qaçar, bu da ağır elementlərin kosmosa atılmasının qarşısını alardı. Eləcə də, əgər zəif nüvə qüvvəsi daha güclü olsaydı, neytrinolar ifrat yeni ulduzların mərkəzlərində dustaq qalar və yenə həyatın özül elementi olan ağır elementlər kosmosa atılmazdı.

Pol Devis (Paul Davies) kainatdakı əsas fiziki qanunların insan həyatı üçün ən uyğun şəkildə müəyyənləşdirildiyini, əgər kainatdakı qüvvələrə aid ədədi qiymətlər ölçüsü bir az daha fərqli olsa, kainatın olduqca fərqli quruluşda olacağını bildirir və belə davam edir:

“Eləcə də, böyük ehtimalla, onu görmək üçün biz burada ola bilməyəcəkdik... Həmçinin İnsan kosmologiyasını tədqiq etdikcə, ağılsızlıq daha da nəzərə çarpmağa başlayır. Kainatın başlanğıcı haqqındakı son kəşflər, genişlənən kainatın **heyranedicə həssaslıqla nizamlandığını** göstərir”.⁽²⁰⁾

Böyük partlayışın böyük dəlili olan kosmik fon radiasiyasını, ilk dəfə Robert Uilson (Robert Wilson) ilə birlikdə müşahidə edən və 1965–ci ildə buna görə Nobel mükafatı qazanan Arno Penzias isə kainatdakı bu fəvqəladə nizamla bağlı belə izah verir:

“Astronomiya bizi çox fəvqəladə bir hadisəyə aparır – yoxluqdan yaradılmış bir kainata. Həyatın yaranmasına imkan yaradacaq lazımi şərtləri tam təmin edəcək **həssas tarazlıqla qurulmuş**, bu məqsədə dair bir plana sahib olan bir kainat”.⁽²¹⁾

Kolumbiya Universitetindən nəzəri fizika professoru Robert Yastrov (Robert Jastrow) da bu labüd həqiqəti: “fiziklərin və astronomların fikrincə, kainat, məhz insanın yaşaması üçün çox dar qiymətlər intervalında yaradılmışdır. Bu həqiqət antropik prinsip (anthropic principle) adlandırılır. Mənim fikrimcə, bu, elmin bu günə qədər gəldiyi ən metafizik nəticədir”⁽²²⁾ deyə bildirir.

Buraya qədər təfsilatlı izah etdiyimiz kimi, kainatdakı qüvvələrin həm öz qiymətləri, həm də öz aralarında yaratdıqları tarazlıqlar, əsla təsadüflə açıqlanmayacaq qədər möcüzəvidir. Kainatda gördüyümüz bu tarazlıqlarla bağlı ədədi qiymətlərdə 1–2 faizlik belə fərq olmaması, bu fəvqəladə vəziyyəti göstərir. Üstəlik, bu tarazlıqların dünya əmələ gəldiyi andan bəri heç dəyişmədən davam etməsi, həmişə eyni həssas nizamı qoruması, əsla xəta baş verməməsi bu fəvqəladə vəziyyəti daha da vurğulayır. Yuxarıdakı elm adamlarının da açıqca bildirdiyi kimi, bütün bunlar kainatın “həssaslıqla nizamlanmış” və “həssas tarazlıqla qurulmuş” olduğunun qəti sübutudur. Əlbəttə ki, belə möcüzəvi tarazlığın təsadüfən, öz-özünə qurulduğunu, öz-özünü nizamladığını iddia etmək ağılsızlıq olar. Bu mükəmməl tarazlıq sonsuz elm və qüdrət sahibi bir Yaradan tərəfindən qurulmuş və nizamlanmışdır. Yaradanımız, göyləri üstün qüdrətlə yaradan Allahdır.

Proton və elektron arasındakı möhtəşəm uyğunluq

Elektrik yüklərindəki uyğunluq

Proton elektrondan həcm və kütlə cəhətdən olduqca böyükdür. Protonun kütləsi elektronun kütləsindən 1836 dəfə böyükdür. Əgər konkret müqayisə aparmaq lazımdırsa, aralarındakı fərq, insanla fındıq dənəsi arasındakı fərq kimidir. Yəni elektronla protonun elə də "bənzər" fiziki strukturları yoxdur.

Lakin maraqlıdır ki, bu iki fərqli zərrəciyin elektrik yükü bir-birinə tam bərabərdir! Biri müsbət, digəri isə mənfi elektrik yüklüdür, lakin bu yüklərin şiddəti bir-birinə tam bərabərdir. Bunun sayəsində atomun elektrik yükü tarazlanır. Halbuki, bu bərabərliyin olmasını vacib edən heç bir səbəb yoxdur. Əksinə, fiziki cəhətdən gözlənilən vəziyyət, elektronun elektrik yükü kütləsi ilə mütənasib olaraq protonun elektrik yükündən xeyli az olmasıdır.

Bəs görəsən vəziyyət belə olsaydı, yəni proton və elektronun elektrik yükləri bərabər olmasaydı, nə baş verərdi?

Belə olan halda, kainatdakı bütün atomlar, protonun artıq müsbət elektrik yükünə görə müsbət elektrik yüklü olardı. Bunun nəticəsində isə, kainatdakı bütün atomlar bir-birini itələyərdi.

Görəsən bu vəziyyət indi gerçəkləşsə nə baş verər? Kainatdakı atomların hər biri, bir-birini itələsə nələr baş verər?

Fövqəladə şeylər baş verər. Əvvəla, sizin bədəninizdə baş verəcək dəyişikliklərdən başlayaq. Atomlarda bu dəyişiklik baş verdiyi anda, hazırda bu kitabı tutan əlləriniz və qollarınız bir anda parça-parça olurlar. Təkcə əlləriniz və qollarınız deyil, bədəniniz, ayaqlarınız, başınız, gözləriniz, dişləriniz, bir sözlə, bədəninizin hər hissəsi parça-parça olar. İçində oturduğunuz otaq, pəncərədən görünən xarici dünya da bir anda parça-parça olar. Yer üzündəki bütün dənizlər, dağlar, Günəş sistemindəki bütün planetlər və kainatdakı göy cisimləri eyni anda sonsuz hissələrə parçalanıb məhv olar. Eləcə də, bir daha kainatda gözlə görünən heç bir cisim olmaz. Kainat adlandırdığımız şey, müntəzəm surətdə bir-birlərini itələyən atomların xaosundan ibarət olar.

Bəs görəsən bu mütləq fəlakətin baş verməsi üçün, elektron və protonun elektrik yüklərində nə qədər fərq olmalıdır? 0,01-lik fərq olsa, yenə də bu fəlakət baş verərmidi? Yoxsa kritik hədd 0,001-dirmi? Professor Corc Qrinsteyn (George Greenstein) *"The symbiotic universe"* (*"Simbiotik kainat"*) adlı kitabında bu mövzu barədə bunları yazır:

"Əgər iki elektrik yükü bir-birindən **100 milyardda 1** nisbətində belə fərqlənsəydi, bu, insanlar, daşlar kimi kiçik cisimlərin parçalanması üçün kifayət edərdi. Yer və Günəş kimi

daha böyük cisimlər isə bu tarazlığa daha həssasdır. Göy cisimləri üçün lazım olan tarazlıq milyard dəfə milyardda 1–dir”.⁽²³⁾

Saylarındakı uyğunluq

Kainatdakı protonların sayının elektronlarınkına nisbəti də çox mühüm miqdardadır. Bu miqdar cazibə qüvvəsi ilə elektromaqnit qüvvəsi arasındakı həssas tarazlığı təmin edir. Kainatın yaşı hələ 1 saniyədən də az olarkən anti–protonlar əks zərrəcikləri olan bərabər saydakı protonları məhv edər və geridə, hazırkı kainatın özül elementi olan müəyyən saydakı proton qalar. Eyni proses elektronlarla pozitronlar (anti–elektronlar) arasında da baş verər. Təəccüblüdür ki, geridə qalan protonlar və elektronlar 10^{37} –də 1 qədər heyratəmiz kiçik fərqlə eyni saydadırlar.

Bu bərabərlik isə kainatdakı elektromaqnit tarazlığın təmin edilməsində çox mühüm ünsürdür. Çünki elektron və ya protonların sayındakı fərq eyni elektrik yüklü zərrəciklərin bir–birini itələməsinə və bir–birindən uzaqlaşmasına səbəb olardı. Bu isə kainatdakı subatom zərrəciklərin atomları, maddəni və bütün göy cisimlərini əmələ gətirmək üçün bir–biri ilə birləşməsinə mane olardı. Nəticədə isə qalaktikalar, ulduzlar, planetlər əsla mövcud olmazdı. Təbii ki, həyat üçün ən uyğun planet olan planetimiz də...

Heyranlıq oyandıran ehtimal

Bütün fiziki kəmiyyətləri birlikdə düşündükdə bizə həyat imkanı verən belə bir kainatın təsadüfən əmələ gəlməsi ehtimalı nə qədərdir? Milyard dəfə milyardda 1 ehtimaldırmı? Yaxud trilyard dəfə trilyarda dəfə trilyardda bir ehtimaldırmı? Yaxud daha kiçik rəqəmdirmi?

Bu rəqəmi tanınmış ingilis riyaziyyatçı (eləcə də, Stiven Hokinqin (Stephen Hawking) yaxın iş yoldaşı olan) professor Rocer Penrouz (Roger Penrose) hesablayıb. Bütün fiziki kəmiyyətləri və bunların neçə fərqli şəkildə düzüləcəyini nəzərə almış və canlıların yaşaması üçün uyğun mühitin əmələ gəlməsinin böyük partlayışın digər mümkün nəticələri arasında neçədə neçə ehtimal olduğunu müəyyənləşdirmişdir.

Penrouzun (Penrose) tapdığı ehtimal budur: $10^{10^{123}}$ -də 1 ehtimal! Bu rəqəmin nə mənə ifadə etdiyini düşünmək belə çətindir. Riyaziyyatda 10^{123} ədədi 1-in yanına 123 ədəd sıfır yazılmasıyla əldə olunur (bu, kainatdakı bütün atomların sayının cəmindən, yəni 10^{78} -dən də böyük astronomik ədəddir). Lakin Penrouzun (Penrous) tapdığı ədəd bundan qat-qat böyükdür. Çünki Penrouzun (Penrous) tapdığı ədəd 1-in yanına 10^{123} ədəd sıfırın yazılması ilə əldə olunur.

Bu ədədi bir neçə misalla da açıqlaya bilərik: 10^3 , 1000 deməkdir. 10^{10^3} isə 1-in yanına 1000 ədəd sıfırın yazılması ilə əldə olunan ədəddir. 1-in yanına 9 sıfır yazılsa, bu bir milyard edər. 12 ədəd sıfır yazılsa, bu dəfə 1 trilyon edər. Lakin burada 1-in yanına 10^{123} ədəd sıfır yazılır ki, bunun da riyaziyyatda adı və ya tərifı yoxdur.

Riyaziyyatda 10^{50} -də 1-dən kiçik ehtimallar sıfır ehtimal hesab olunur. Lakin bu ədəd 10^{50} -də 1-in trilyard dəfə, trilyard dəfə, trilyard misindən belə xeyli böyükdür. Bir sözlə, bu ədəd bizə, kainatın təsadüflə açıqlanmasının qətiyyəni mümkünsüz olduğunu göstərir. Professor Penrouz (Penrose) ağılın hüdudlarını aşan bu ədəd barədə bu açıqlamanı verir:

“Bu ədəd, yəni $10^{10^{123}}$ də bir ehtimal, bizə, Yaradıcının məqsədinin nə qədər aydın və gözəçarpan olduğunu göstərir. Bu həqiqətən də, fəvqəladə ədəddir. Heç kəs bunu natural ədədlər şəklində belə yazmağı bacara bilməz, çünki o, 1-in yanına 10^{123} ədəd sıfır yazmalı olacaq. Əgər kainatdakı bütün protonların və bütün neytronların üzərinə bir ədəd sıfır yazsa belə, yenə də bu ədədi yazmaqdan çox-çox geridə qalacaq”.⁽²⁴⁾

Yaşadığımız kainatın əmələ gəlməsi ilə bağlı riyazi cəhətdən ifadə edilməyəcək qədər çox sayda ehtimal arasından, tam lazımi ehtimalın ən mükəmməl şəkildə formalaşmış olması yaradılışın açıq-aydın dəlilidir. Şübhəsiz ki, belə mükəmməl kainatda yaşamağımız kortəbii təsadüflərin, şüursuz atomların verdiyi qərarların, əmələ gətirdikləri nizamın əsəri deyil. Bütün kainat, içindəki mükəmməl sistemlər, canlı və cansız varlıqlarla aləmlərin Rəbbi olan Allahın mükəmməl yaratması ilə mövcud olmuşdur.

2-ci hissə

Günəş sistemi və Yer kürəsinin yaradılışındakı möcüzəvi tarazlıqlar

O, gecəni və gündüzü, Günəşi və Ayı sizə ram etdi (xidmətinizə verdi). Ulduzlar da Onun əmri ilə ram edilmişdir. Şübhəsiz ki, bunda ağılını işlədə bilən insanlar üçün ayələr var! (Nəhl surəsi, 12)

Günəş sisteminin qalaktikadakı yeri

Möhtəşəm tarazlıq və ölçüləri ilə yanaşı, Günəş sisteminin Südyolu qalaktikasındakı yeri də mükəmməl yaradılışın nəticəsidir. Orbit, qalaktikanın mərkəzindən çox uzaqda, spiral qolların kənarında yerləşir.

Məlum olduğu kimi, Südyolu qalaktikası spiralvarıdır. Spiralvarı qalaktikalardakı ulduzlar və göy cisimləri qabarıq yuvarlaq mərkəzi və bu mərkəzdən kənara doğru eyni xətt boyu və eyni bucaq altında qıvrılan qolları əmələ gətirəcək şəkildə yerləşiblər. Mərkəzdən başlayan spiral qolların arasında qalan kosmik boşluqda bəzi ulduz sistemləri yerləşir, lakin bunların sayı yox deyiləcək qədər azdır. Məhz bizim Günəş sistemimiz də bəhs etdiyimiz bu spiral qolların arasında yerləşən nadir ulduz sistemlərindən biridir.

Bəs Günəş sisteminin spiral qolların arasında olması nə üçün bu qədər vacibdir?

Əvvəla, yerləşdiyimiz mövqeyə görə spiral qollardakı qazlar və artıq maddələrdən uzaq, təmiz və aydın kosmos görünüşünə sahibik. Əgər spiral qollardan birinin içində olsaydıq, görünüşümüz əhəmiyyətli dərəcədə korlanacaqdı. Professor Maykl Denton (Michael Denton) “Natures Destiny” (“Təbiətin taleyi”) adlı kitabında bu mövzuda bunları yazıb:

Olduqca təəccüb doğuran digər bir həqiqət isə, kainatın yalnız bizim varlığımıza və bioloji ehtiyaclarımıza görünməmiş dərəcədə uyğun olması deyil, eyni zamanda bizim onu anlamağımıza da olduqca uyğun olmasıdır... Günəş sistemimizin bir qalaktik qolun kənarında yerləşməsi, bizim gecələri səmanı nəzərdən keçirərək uzaqdakı qalaktikaları görə

bilməyimizi və kainatın ümumi quruluşu haqqında məlumat sahibi olmağımızı təmin edir. Əgər bir qalaktikanın mərkəzində yerləşsəydik, heç vaxt spiralvarı bir qalaktikanın quruluşunu müşahidə edə bilməz və ya kainatın quruluşu barəsində müəyyən fikir sahibi ola bilməzdik.⁽²⁵⁾

Spiral qolların arasında yerləşən ulduzlar normal halda yerlərində uzun müddət qala bilməz, spiral qolların içərisinə doğru cəzb olunurlar. Lakin Günəş sistemimiz son 4,5 milyard ildir ki, qalaktikanın spiral qolları arasındakı sabit orbitində mövqeyini davam etdirir.

Qalaktikadakı mövqeyimizin sabit olması, Günəşin “qalaktik ortağ fırlanma radiusu” (galactic co-rotation radius) adlanan xətt üzərində yerləşən nadir ulduzlardan biri olmasından qaynaqlanır.

Bir ulduz iki spiral qol arasında sabit qalmaq üçün, təkcə qalaktika mərkəzindən müəyyən məsafədə, yəni ortağ fırlanma radiusunda (co-rotation radius) olmalı və tam olaraq qalaktika qollarının mərkəz ətrafında fırlandığı sürətlə hərəkət etməlidir.⁽²⁶⁾ Məhz qalaktikadakı milyardlarla ulduz arasında, təkcə Günəşimiz, bu çox xüsusi və imtiyazlı mövqeyə və sürətə malik ulduzdur.

Bununla yanaşı, spiral qolların kənarında yerləşdiyimizə görə kainatın ən təhlükəsiz yerindəyik. Çünki ulduzların sıx yerləşdiyi və buna görə də, cazibə qüvvələrinin planetlərin orbitlərində ləngimələrə səbəb ola biləcəyi bölgələrdən kənardayıq.

Həmçinin, ifrat yeni ulduz partlayışlarının öldürücü təsirlərindən də çox uzaqdayıq. Əks təqdirdə, Yer kürəsinin, yerləşdiyimiz qalaktikanın başqa bölgələrində 4 milyard ildən artıq uzun həyatı (planetin insan həyatına əlverişli hala gətirilməsi üçün lazım olan müddət) mövcud ola bilməzdi.

Məhz, təkcə Günəş sistemimizin bu xüsusi və imtiyazlı mövqedə yaradılması nəticəsində, canlılar və təbii ki, insanlar Yer kürəsində varlığını davam etdirə bilər. İnsanlar təkcə bu sayədə içində olduqları kainatı tədqiq edə bilər və Allahın yaratmasındakı bənzərsiz, üstün və böyük sənəti, eləcə də, hikmətləri görə bilirlər.

Digər bir sözlə, kainatın fiziki qanunları kimi, Günəş sisteminin kosmosdakı yeri də, kainatın insan həyatı üçün yaradılmış olduğunu göstərən açıq-aydın dəlillərə sahibdir.

“Güclü iman üçün, iman həqiqətləri çox önəmlidir”

Adnan Oktar: Harun Yəhya əsərləri əvvəlcə iman həqiqətlərini hədəf alan, iman həqiqətlərinin önəminə diqqətçəkən əsərlərdir. Çünki insanlara nəsə təklif etmədən əvvəl, onların imanının gücləndirilməsi çox önəmlidir. Çox güclü imana sahib olmaları önəmlidir. Güclü iman üçün də iman həqiqətləri çox önəmlidir. Yəni Allahın yaratmasındakı möcüzələr. Allah; "düşünməzlər mi, anlamazlar mı" deyər Quranda tez-tez (şeytandan Allaha sığınırım). Bu mövzu mübarək, böyük alim, ustad Bədiüzzaman Səid Nursi həzrətləri tərəfindən çox önəmlə dilə gətirilmiş mövzudur. Çox-çox önəmli mövzudur. Yəni, məsələn, türk milləti imanlı millətdir. Bu imanlı olmağın gözəl təsirlərini hər yerdə görürük, lakin bu onların iman həqiqətlərinə üstünlük vermələri, Allahın sənətini hər yerdə görmələri və əziyyət əhli olmalarından qaynaqlanır. Bizim millətimiz əziyyət əhlidir (hörmətli Adnan Oktarın 15 iyul 2008-ci ildə canlı yayım apararı Ahi telekanalına (Kırşehir) verdiyi müsahibədən).

Günəş sistemindəki həssas tarazlıqlar

Kainatdakı həssas tarazlıq və nizamı ən aydın müşahidə etdiyimiz sahələrdən biri də planetimizin yerləşdiyi Günəş sistemidir. Günəş sistemindəki böyük–kiçik bütün planetlərin bənzərsiz nizamı, sistemin 4 milyard ildən artıq sabit quruluşda olmasını təmin etmişdir.

Günəş sistemində 9 ayrı planet və bu planetlərə aid 54 peyk var. Bu planetlər Günəşlə aralarındakı məsafəyə görə Merkuri, Venera, Yer, Mars, Yupiter, Saturn, Uran və Neptun şəklində sıralanır. Bu planetlərin və 54 peykin arasında həyata uyğun səthi və atmosferi olan yeganə göy cismi Yer kürəsidir.

Planetləri kosmik fəzaya sovrulmaqdan qoruyan təsir, Günəşin güclü cazibə qüvvəsi ilə planetlərin mərkəzdənqaçma qüvvəsi arasındakı tarazlıqdır. Günəş güclü cazibə qüvvəsinə görə bütün planetləri cəzb edir, planetlər isə fırlanmaları nəticəsində əmələ gələn mərkəzdənqaçma qüvvələri ilə bu cazibədən xilas olurlar. Əgər planetlərin fırlanma sürəti bir qədər daha yavaş olsaydı, o zaman planetlər sürətlə Günəşə cəzb olunar və sonunda Günəş tərəfindən böyük partlayışla udulardılar.

Bunun əksi də mümkündür. Əgər planetlər daha sürətlə fırlansaydılar, Günəşin cazibə qüvvəsi onları saxlaya bilməyəcək və planetlər kosmik fəzaya sovrulacaqdılar. Lakin çox həssas olan bu tarazlıq qurulmuşdur və sistem bu tarazlığı qoruduğu üçün davam edir.

Həmçinin bu tarazlığın hər planet üçün ayrı–ayrılıqda qurulmuş olduğuna da diqqət yetirilməlidir. Çünki planetlərin Günəşlə aralarındakı məsafələri çox fərqlidir. Habelə, kütlələri çox fərqlidir. Buna görə də, hər biri üçün fərqli fırlanma sürəti müəyyən edilməlidir ki, Günəşə yapışmasınlar və ya Günəşdən uzaqlaşıb fəzaya sovrulmasınlar. Əlbəttə ki, bütün bu tarazlıqlar Günəş sistemindəki planetlərdən biri olan Yer kürəsinə də aiddir.

Bununla yanaşı, son astronomik kəşflər sistemdəki digər planetlərin olmasının Yer kürəsinin təhlükəsizliyi və orbiti üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını göstərmişdir. Yupiterin mövqeyi buna nümunədir. Günəş sisteminin ən böyük planeti olan Yupiter, əslində, mövcudluğu ilə Yer kürəsinin tarazlığını təmin edir. Astrofizik hesablamalar göstərmişdir ki, Yupiterin orbiti Günəş sistemindəki Yer kimi digər planetlərin orbitinin sabit olmasını təmin edir.

Digər bir çox ulduz sistemində də Yupiterə bənzər planetlər var. Lakin bu planetlər həmin sistemi sabitləşdirmir və ya digər planetləri qorumurlar. Vaşinqton Universitetindən dr. Piter D. Uord belə (Peter D. Ward) deyir: “Bu gün müşahidə edilə bilən bütün yupiterlər pisdir. Yeganə yaxşı Yupiter bizimkidir. Həmçinin belə də olmalıdır, əks–təqdirdə, ya qaranlıq fəzaya, ya da Günəşinizə doğru sovrulardınız”.⁽²⁷⁾

Yupiter baxımından digər önəmli xüsüs da budur: Yupiter olmasaydı, çoxlu sayda komet toqquşmaları nəticəsində yer üzündə həyat ola bilməzdi. Lakin Yupiter nəhəng kütləsinin əmələ gətirdiyi maqnit sahəsi nəticəsində Günəş sisteminə daxil olan meteorit və kometlərin hərəkət istiqamətini dəyişdirərək Yer kürəsinə yönəlmələrinin toqquşmasının qarşısını alır. Beləliklə də, Yer üçün qalxan funksiyası yerinə yetirən nəhəng maqnit qoruyucu çətir meydana gətirər.

Yupiterin Yeri qoruyan bu ikinci funksiyasını planetoloq Corc Ueteril (George Wetherill) *“Yupiter necə də xüsusidir”* adlı məqalədə belə açıqlayır:

“Əgər Yupiterin olduğu yerdə bu böyüklükdə bir planet olmasaydı, yer kürəsi, planetlərarası boşluqda hərəkət edən meteoritlərə və kometalara təxminən min dəfə artıq hədəf olardı... Əgər Yupiter olduğu yerdə olmasaydı, hal-hazırda biz də Günəş sisteminin mənşəyini araşdırmaq üçün mövcud ola bilməzdik”.⁽²⁸⁾

Yer-Ay ikili planet sisteminin də Günəş sistemindəki tarazlığın qorunmasında çox mühüm amil olduğu müəyyənləşdirilmişdir. Yer-Ay sistemi olmasaydı, Yupiterin böyük kütləsi Merkuri və Venera kimi daxili planetlərdə çox böyük qeyri-sabitliyə səbəb olardı. Bu da, müəyyən müddət sonra Merkuri və Venera planetlərinin orbitlərinin bir-birinə çox yaxınlaşmasına səbəb olacaqdı. Bu isə Merkurinin sistemdən kənara atılmasına, Veneranın da orbitinin dəyişməsinə səbəb olardı. Günəş sisteminin kompüter simulyasiyasını hazırlayan elm adamları sistemdə milyard illərdə davam edən tarazlıq və sabitliyin, təkcə bu planetlərin ideal kütləsi və mövqeyi sayəsində mümkün olduğunu, bu tarazlıqdakı ən kiçik dəyişikliyin Günəş sisteminin və bəşəriyyətin məhv olmasına səbəb olacağını müəyyən ediblər.

1998-ci ilin noyabr ayında dünya səviyyəsində məşhur astronomiya jurnalı “The Astronomical Journal”da dərc olunan son astronomik kəşflərdən birində Günəş sistemindəki fəvqəladə nizam belə vurğulanır: *“Əsas kəşflərimiz Günəş sistemindəki uzunmüddətli sabitlik və tarazlığın təmin olunması üçün bir növ “əsas dizayna” ehtiyac olduğunu göstərir”*.⁽²⁹⁾

Bir sözlə, Günəş sisteminin quruluşu da insan həyatı üçün, görünməmiş dərəcədə xüsusi tənzimlənmişdir. Allahın bu üstün yaratması Quranda bir çox ayə ilə xəbər verilmiş və insanlara bu möcüzəvi yaradılış üzərində düşünmələri əmr edilmişdir:

O, gecəni və gündüzü, Günəşi və Ayı sizə ram etdi (xidmətinizə verdi). Ulduzlar da Onun əmri ilə ram edilmişdir. Şübhəsiz ki, bunda aqlını işlədə bilən insanlar üçün ayələr var! (Nəhl surəsi, 12)

Yer kürəsinin böyüklüyü və daxili quruluşundakı ideal nisbətlər

Yerin Günəşə olan məsafəsi, fırlanma sürəti və ya relyef formaları qədər böyüklüyü də önəmlidir. Yer kürəsi canlıların mövcud olması və yaşaması üçün lazımı böyüklükdədir.

Yer kürəsini, kütləsinin 8%-ni təşkil edən Merkuri və ya Yerdən 318 dəfə böyük olan Yupiterlə müqayisə etdikdə planetlərin müxtəlif böyüklükdə olduğunu görürük. Bu qədər müxtəlif böyüklüyə malik planetlər arasında, Yer kürəsinin böyüklüyünün təsadüfən tam lazımı böyüklükdə əmələ gələ bilməyəcəyi açıqca görünür.

Yerin nüvəsindəki ağır elementlərin növü, miqdarı və reaksiya sürəti Yeri əhatə edən qoruyucu maqnit sahəsinin əmələ gəlməsində mühüm rol oynayır. Bu maqnetik qalxan Yer kürəsini kosmosdan gələn zərərli şüalar və maddələrdən qoruyur.

Yer kürəsinin xüsusiyyətlərini təhlil etdikdə, üzərində yaşadığımız bu göy cisminin tam lazımı böyüklükdə olduğunu görürük. Amerikalı geoloqlar Press və Siver (Siever), Yerin bu cəhətdən “uyğun olması” haqqında bu məlumatları verirlər:

Yer kürəsinin böyüklüyü tam lazımı həddədir. Əgər daha kiçik olsaydı, cazibə qüvvəsi çox zəifləyəcək və atmosferi öz ətrafında tutub saxlaya bilməyəcəkdi, daha böyük olsaydı isə, bu dəfə də cazibə qüvvəsi çox güclənəcək və bəzi zəhərli qazları da tutub saxlayaraq atmosferi öldürücü hala gətirəcəkdi.⁽³¹⁾

Yerin kütləsi ilə yanaşı, daxili quruluşu da həyat üçün xüsusi nizama malikdir. Bu daxili quruluşdakı təbəqələr sayəsində, Yer kürəsi müəyyən maqnit sahəsinə malikdir və bu maqnit sahəsi həyatın qorunması üçün çox vacibdir. Press və Siver (Siever) bunu belə açıqlayırlar:

Yer kürəsinin nüvəsi isə, çox böyük həssaslıqla tarazlanmış və radioaktivlik vasitəsilə qidalanan istilik mühərrikidir... Əgər bu mühərrik daha yavaş işləsəydi, qitələr indiki strukturlarına sahib olmazdılar... Dəmir heç vaxt əriməz və mərkəzdəki maye nüvəyə enməzdi və beləliklə də, Yerin maqnit sahəsi heç vaxt əmələ gəlməzdi... Əgər Yer kürəsinin daha çox radioaktiv yanacağı olsaydı və dolayısıyla daha sürətli istilik mühərrikinə sahib olsaydı, vulkanik buludlar Günəşi örtəcək qədər qalın olar, atmosfer ifrat dərəcədə sıxlaşar və Yer səthi də demək olar ki, hər gün vulkanik partlayışlar və zəlzələlərlə sarsılırdı.⁽³²⁾

Press və Siverin (Siever) bəhs etdiyi maqnit sahəsi həyatımız üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu maqnit sahə, yuxarıda bildirildiyi kimi, Yerin nüvəsinin quruluşundan qaynaqlanır. Nüvənin tərkibində dəmir və nikel kimi maqnit xüsusiyyətə malik ağır elementlər var. Daxili nüvə bərk, xarici nüvə isə, maye halındadır. Nüvənin bu iki təbəqəsi bir-birinin ətrafında hərəkət edir. Bu hərəkət ağır metallar üzərində bir növ maqnitləşmə

təsiri yaradaraq maqnit sahəsini əmələ gətirir. Atmosferdən xeyli kənaradək uzanan bu sahə sayəsində Yer kürəsi kosmosdan gələn təhlükələrdən qorunur. Günəşdən başqa digər ulduzlardan gələn öldürücü kosmik şüalar Yer kürəsinin ətrafındakı bu qoruyucu qalxandan keçə bilmirlər. Xüsusilə də, Yer kürəsindən on minlərlə kilometr uzaqlıqda maqnit halqalar meydana gətirən Van Allen radiasiya qurşaqları, Yer kürəsini bu öldürücü enerjiden qoruyur.

Bəhs olunan plazma buludlarının, bəzi hallarda Xirosimaya atılan kimi 100 milyard atom bombasına bərabər olduğu hesablanmışdır. Eynilə Yer kürəsi hərdənbir çox şiddətli kosmik şüaların da hədəfi ola bilər. Lakin Yerin maqnit sahəsi, bütün bu öldürücü şüaların yalnız 0,1%-nin keçməsinə imkan verir və qalan 0.001%-lik şüalar da atmosfer tərəfindən udulur. Bu maqnit sahəsini yaratmaq üçün, istifadə edilən elektrik enerjisi bir milyard amperlik cərəyan şiddətidir ki, bu da, insanların bütün tarix boyu istehsal etdiyi ümumi elektrik enerjisinə yaxındır.

Əgər Yer kürəsinin bu maqnit qalxanı olmasa, Yer üzündəki həyat tez-tez öldürücü şüalarla məhv ediləcək, bəlkə də, heç vaxt mövcud olmayacaqdı. Lakin Press və Siverin (Siever) ifadə etdiyi kimi, Yer kürəsinin nüvəsi tam lazımi vəziyyətdə olduğu üçün, Yer bu şəkildə qorunur.

Yer kürəsinin temperaturu çox xüsusi intervalda təşkil edilmişdir

Amerikalı geoloqlar Frank Press və Reymond Siver (Raymond Siever) Yer səthinin temperaturundakı incə sazlamaya diqqət çəkirlər. Bildirdiklərinə görə; "həyat yalnız çox məhdud temperatur intervalında mövcud ola bilər və bu temperatur intervalı Günəşin temperaturu ilə mütləq sıfır temperaturu arasında ola biləcək temperaturların təxminən 1%-lik hissəsini təşkil edir. Yer kürəsinin temperaturu isə tam bu kiçik intervaldadır.⁽³³⁾

Bu temperatur intervalının qorunub saxlanması, əlbəttə ki, Günəş ilə Yer kürəsi arasındakı məsafə qədər, Günəşin yaydığı istilik enerjisi ilə də yaxından əlaqəlidir. Hesablamalara görə Yerə çatan Günəş enerjisindəki 10%-lik azalma, yer səthinin metrnlərlə qalınlıqda buzlaq təbəqəsi ilə örtülməsiylə nəticələnəcək. Enerjinin bir qədər artması isə, bütün canlıların qovrularaq ölməsinə səbəb olacaq.

Yer kürəsinin ideal temperaturunun, planetdə bərabər şəkildə paylanması da olduqca əhəmiyyətlidir. Necə ki, bu tarazlığın təmin edilməsi üçün, çox xüsusi bəzi tədbirlər alınmışdır. Məsələn, Yerin xəyali oxunun orbit müstəvisinə olan 23°27'-lik meyilliyi, qütblərlə ekvator arasında hava təbəqəsinin əmələ gəlməsinə maneə törədəcək ifrat istilik yaranmasının qarşısını alır. Əgər bu meyillik olmasaydı, qütblərlə ekvator arasındakı

temperatur fərqi olduqca artacaq və yaşana biləcək hava təbəqəsinin yaranması qeyri-mümkün olacaqdı.

Yerin öz ətrafında yüksək fırlanma sürəti də temperaturun bərabər şəkildə paylanmasına kömək edir. Yer yalnız 24 saatlıq müddətdə öz ətrafında fırlanır və bu sayədə gecələr və gündüzlər qısa davam edir. Qısa davam etdikləri üçün də gecə ilə gündüz arasındakı temperatur fərqi çox azdır. Bu tarazlığın əhəmiyyəti, bir günü bir ildən daha uzun davam edən (yəni öz ətrafında fırlanma müddəti, Günəş ətrafında fırlanma müddətindən daha uzun davam edən) və buna görə gecə-gündüz arasındakı temperatur fərqi 1000°C -yə çatan Merkuri ilə müqayisə edildikdə görülə bilər.

Yerin relyef formaları da temperaturun bərabər paylanmasına uyğun şəkildə yaradılmışdır. Ekvatorla qütblər arasında təxminən 100°C -lik temperatur fərqi var. Əgər belə temperatur fərqi elə də kələ-kötür olmayan bir səthdə yaransaydı, sürəti saatda 1000 km-ə çatan fırtınalar yer səthini alt-üst edərdi. Halbuki yer səthi, temperatur fərqindən ötrü yarana biləcək güclü küləklərinin qarşısını alacaq kələ-kötürlüklərlə təchiz olunub. Bu kələ-kötürlüklər, məsəl üçün, Alp-Himalay dağ qurşağı, Çində Himalay dağlarıyla başlayıb, Kiçik Asiya yarımadasında Tavrla davam edərək Avropada Alp dağlarına qədər uzanır və qərbdə Atlantik okeanına şərqdə isə, Sakit okeana qədər gedib çıxır. Okeanlarda isə, ekvator üzərində yaranan yüksək temperatur, suyun istiliyi mütənasib şəkildə paylaması sayəsində şimala və cənuba doğru ötürülür.

Eləcə də, Yer kürəsinin atmosferində temperaturu fasiləsiz şəkildə tarazlayan bəzi avtomatik sistemlər də yaradılmışdır. Məsələn, bir bölgə həddən artıq isindikdə buxarlanma prosesi sürətlənir və buludlar çoxalır. Bu buludlar isə, Günəşdən gələn şüaların bir hissəsini əks etdirərək aşağıdakı havanın və səthin daha çox isinməsinə mane olur

Yerin Günəşə olan məsafəsi, öz ətrafındakı fırlanma sürəti, orbit müstəvisinin meyilliyi və relyefi kimi, bir-birindən müstəqil bir çox amil, planetin həyata uyğun şəkildə isinməsinə və istiliyin planetə mütənasib şəkildə yayılmasını təmin edir. Yerlə Günəş arasındakı məsafənin xüsusi yaradıldığını qəbul etmək istəməyənlər belə məntiq qururlar: “Kainatda Günəşdən olduqca böyük və ya daha kiçik ulduzlar var. Bunların da mütləq öz planetar sistemləri ola bilər. Əgər bu ulduzlar Günəşdən daha böyükdürlərsə, o zaman həyat üçün ideal planet, Yer kürəsi ilə Günəş arasındakı məsafədən xeyli uzaqda olacaq. Məsələn, bir qırmızı nəhəngin ətrafında Plutonun məsafəsində fırlanan bir planet, bizim planetimiz kimi mülayim atmosferə malik ola bilər. Belə bir planet, həyat üçün Yer kürəsi qədər əlverişli olacaq”.

Bu iddia çox mühüm tərəfdən əsassızdır: müxtəlif kütlələrdəki ulduzların müxtəlif şüalar yayacağı nəzərə alınmır. Ulduzların yaydıqları şüaların hansı dalğa uzunluqlarında olacağını müəyyənləşdirən amil, bu ulduzların kütlələri və kütlələri ilə düz mütənasib olan səth temperaturlarıdır. Məsələn, Günəşin, yaxın ultrabənövşəyi şüalar, görünən şüalar və

yaxın infraqırmızı şüalar yaymasının səbəbi, 6000° C–yə yaxın olan səth temperaturudur. Əgər Günəşin kütləsi bir qədər artıq olsaydı, səth temperaturu daha yüksək olardı.

Belə olan halda da, Günəşin yaydığı şüaların enerji səviyyələri artar və Günəş öldürücü təsirə malik ultrabənövşəyi şüaları həddən artıq yaymağa başlayardı. Bu vəziyyət bizə, həyatı dəstəkləyəcək şüaları yaya biləcək ulduzların, mütləq bizim Günəşimizin kütləsinə çox yaxın kütləyə sahib olmasının zəruri olduğunu göstərir. Bu ulduzların bir planetdə həyatı dəstəkləyə bilmələri üçünsə, onlar bəhs olunan planetdən, Günəş ilə Yer kürəsi arasındakı hazırkı məsafə qədər uzaqda olmalıdırlar. Digər bir sözlə, bir qırmızı nəhəngin, mavi nəhəngin və ya kütləsi Günəşdən nəzərəçarpan dərəcədə fərqli olan başqa hər hansı bir ulduzun ətrafında fırlanan hər hansı planet, həyat mənbəyi ola bilməz. Həyatı dəstəkləyəcək yeganə enerji mənbəyi Günəş kimi bir ulduzdur. Həyat üçün əlverişli olan yeganə planetar məsafə isə, Yer–Günəş məsafəsidir.

* * *

Buraya qədər deyilənlərdən aydın olduğu kimi, Yer və Günəş, aralarındakı məsafə, orbitləri, meyillikləri, yaydıqları şüa, enerji, bir sözlə, istənilən təfsilatla birlikdə Allah tərəfindən insanların yaşamasına ən uyğun olacaq şəkildə yaradılmışdır. Təkcə Günəşlə Yer arasındakı məsafənin tam lazımi ölçüdə olması belə möcüzəvi hadisə olduğu halda, digər yüzlərlə, hətta minlərlə xüsusiyyətin tam lazımi ölçülərdə olması, şübhəsiz ki, insan aqlının hüdudlarını aşan hadisədir. Belə möhtəşəm sistemin təsadüfən əmələ gəlməsi, şüursuz atomların əmələ gətirdiyi göy cisimlərinin təsadüfən tam lazımi yerdə yerləşmələri, həyat üçün lazımi tarazlıqları müəyyən etmələri və buna uyğun sistemlər əmələ gətirmələri qeyri–mümkündür. Bütün bu mükəmməl sistemlər insanlar üçün Allahın üstün qüdrətinin və yaratmasının dəlilidir.

Quranda Allahın ucalığı, kainat və dünya üzərindəki hakimiyyəti, bütün bunlar qarşısında insanın şükür etməli olduğu belə bildirilmişdir:

Həqiqətən, sizin Rəbbiniz, altı gündə göyləri və yeri yaradan, sonra da ərşə ucalan Allahdır. Gündüzü, dayanmadan özünü təqib edən gecə ilə bürüyən, Günəşə, Aya və ulduzlara Öz əmri ilə boyun əydirən Odur. Bilin ki, yaratmaq da, əmr etmək də (yalnız) Ona məxsusdur. Aləmlərin Rəbbi olan Allah nə qədər ucadır! (Əraf surəsi, 54)

Seyr edən Günəşi və Ayı, həmçinin gecəni və gündüzü sizin ixtiyarınıza verən Odur. Sizə istədiyiniz şeylərin hamısından verdi. Əgər Allahın nemətlərini saymağa çalışsanız, onu sayıb qurtara bilməzsiniz. Həqiqətən, insan çox zalımdır, çox nankordur. (İbrahim surəsi, 33–34)

Atmosferdəki ideal nisbətlər

Yerin atmosferi də, həyat üçün lazım olan olduqca xüsusi şərtlərin bir yerə cəmlənməsiylə dizayn olunmuş fəvqəladə tərkibdir. Yer kürəsinin atmosferi 77% azot, 21% oksigen və 1% karbon və arqon kimi digər qazların qarışığından ibarətdir.

Əvvəla, bu qazlardan ən əsası olan oksigendən başlayaq. Oksigen çox əhəmiyyətlidir, çünki insan kimi kompleks bədənlərə sahib canlıların enerji əldə etmək üçün, istifadə etdikləri əksər kimyəvi reaksiya oksigen sayəsində baş verir. Məhz biz də bundan ötrü, daim oksigenə ehtiyac duyuruq və bu ehtiyacı ödəmək üçün, tənəffüs edərək. İşin qəribə tərəfi, tənəffüs etdiyimiz havadakı oksigen miqdarının, olduqca həssas tarazlıqlar üzərində müəyyənləşdirilmiş olmasıdır. Maykl Denton (Michael Denton), bu mövzuya belə diqqət çəkir:

“Atmosferimiz, tərkibində daha çox oksigen saxlaya bilər və buna baxmayaraq, həyatın mövcud olmasına imkan verərdimi? Xeyr! Oksigen çox reaktiv bir elementdir. Hal-hazırda atmosferdə olan oksigen miqdarı, yəni 21%, həyatın təhlükəsizliyi üçün, keçilməməli hədudların tam ideal nöqtəsindədir. 21%-lik göstəricinin üzərinə əlavə olunan hər 1%-lik oksigen miqdarı, bir ildirimin meşə yanğını başlatma ehtimalını 70% artırır”.⁽³⁴⁾

İngilis biokimyəçi Ceyms Lavlok (James Lovelock) isə bu həlledici tarazlığı belə ifadə edir:

“Oksigenin miqdarı 25%-dən artıq olsaydı, hal-hazırda istifadə olunan bitki mənşəli qidaların çox az hissəsi, bütün tropik meşələri və arktika tundralarını yox edəcək nəhəng yanğınlardan qoruna bilərdi... Atmosferdəki hazırkı oksigen miqdarı, təhlükənin və faydanın çox yaxşı şəkildə tarazlandığı səviyyədədir”.⁽³⁵⁾

Atmosferdəki oksigen miqdarının sabit qalması da, mükəmməl bir "geri çevrilmə" sistemi sayəsində baş verir. Heyvanlar davamlı oksigendən istifadə edər və özləri üçün zəhərli karbon qazı buraxırlar. Bitkilər isə, bu əməliyyatın tam əksini həyata keçirər və karbon qazını həyat mənbəyi olan oksigenə çevirərək həyatın davam etməsini təmin edirlər. Hər gün bitkilər tərəfindən milyardlarla ton oksigen bu yolla istehsal edilərək atmosfərə buraxılır.

Əgər bu iki canlı qrupu, yəni bitkilər və heyvanlar, eyni reaksiyanı gerçəkləşdirsəydilər, Yer kürəsi çox qısa müddətdə yaşanılmaz bir planetə çevrilərdi. Məsələn, həm heyvanlar, həm də bitkilər oksigen meydana gətirsəydilər, atmosfer qısa müddətdə "yanıcı" xüsusiyyət qazanar və ən kiçik bir qığılcım nəhəng yanğınlara tövərdi. Sonunda isə, Yer kürəsi nəhəng "balon partlayışı" nəticəsində yanaraq qovrulardı. Eləcə də, həm bitkilər, həm də heyvanlar

karbon qazı meydana gətirsəydilər, bu dəfə də, atmosferdəki oksigen sürətlə tükənər və bir müddət sonra canlılar nəfəs almalarına baxmayaraq, "boğularaq" kütləvi halda ölməyə üz tutardılar.

Lakin Allah həyatın tarazlığını elə mükəmməl sistemlə yaratmışdır ki, atmosferdəki oksigen miqdarı həyat üçün ən ideal miqdarda qalır. Bu miqdar, Lavlokun (Lovelock) ifadəsi ilə, **"təhlükənin və faydanın çox yaxşı şəkildə tarazlandığı miqdardır"**.

Atmosferin qaz tərkibi yaşayan canlılar üçün həssas nisbətdədir. Hər qaz doğru nisbətdə və doğru miqdardadır. Məsələn, bizim üçün zərərli olan karbon qazı belə, əslində, çox mühüm qazdır. Çünki bu qaz Günəşdən gələn şüaların bir hissəsinin yer üzündən əks olunaraq kosmosa qayıtmasının qarşısını alır və beləliklə, Yerin temperaturunun qorunmasına kömək edir. Atmosferi təşkil edən bu qazların miqdarı Yerdə meydana gələn bioloji və tektonik proseslər sayəsində həmişə tarazlıqda saxlanılır. Bu tarazlığın min illərdir qorunması və canlıların ehtiyacı olduğu şəkildə mühafizə edilməsi də, yeni bir nizamı və bu nizamı mükəmməl yaradan Allahın varlığını göstərir.

Atmosferdəki karbon qazının Yer səthinin orta temperaturunu 35°C artırdığı müəyyən edilmişdir. Yəni atmosferdə karbon qazı olmasaydı, planetimizin orta temperaturu 14°C deyil, -21°C olardı. Bu təqdirdə, bütün okeanlar donar və Yer kürəsində həyat olmazdı.

Havanın sıxlığı

Atmosferin çox yaxşı tarazlanmış digər xüsusiyyəti də, nəfəs almağımıza imkan verən ideal sıxlığıdır.

Havanın təzyiqi 760 mm. civə sütunudur. Sıxlığı dəniz səviyyəsində bir litrə bir qramdır. Havanın dəniz səthindəki axıcılıq qabiliyyəti isə sudan 50 dəfə çoxdur. Adi rəqəmlər kimi görünən bu ölçülər, əslində, insanın həyatı üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Çünki "hava ilə nəfəs alan canlıların yaşaya bilməsi üçün atmosferin əsas özünəməxsus xasssələri (sıxlığı, axıcılıq qabiliyyəti, təzyiqi və s.) hazırkı ölçülərinə çox yaxın olmalıdır.⁽³⁶⁾

Nəfəs alarkən ciyərlərimiz hava müqaviməti adlanan qüvvəyə qarşı enerji sərf edir. Hava müqaviməti havanın hərəkətə qarşı göstərdiyi sabitlik meylidir. Lakin bu müqavimət atmosferin xüsusiyyətləri sayəsində çox zəifdir və ciyərlərimiz asanlıqla havanı alıb verə bilirlər. Bu müqavimətin bir qədər artması isə, ciyərlərimizin çətinlik çəkməyə başlamasına səbəb olacaq. Buradakı məntiqi bir misalla izah etmək olar: Bir şprisnin iynəsindən su çəkmək asandır, lakin eyni iynə ilə bal çəkmək olduqca çətinidir. Çünki bal, sudan daha az axıcılığa və daha böyük sıxlığa malikdir.

Məhz atmosferin sıxlıq, axıcılıq, təzyiq kimi qiymətləri bir qədər dəyişsə, nəfəs almaq bizim üçün bir şprislə bal çəkmək kimi çətinləşəcək. Bu vəziyyət qarşısında; "o zaman şprisin iynəsi qalınlaşa bilər" deyə düşünmək, yəni ağciyər kanallarının genişləndirilməsindən danışmaq isə, yanlışdır. Çünki bu zaman ağciyərlərin hava ilə təmas edən sahəsi çox kiçilər və ağciyərlər bədən üçün lazımi oksigeni ala biləcək quruluşa sahib olmaz. Yəni havanın sıxlıq, axıcılıq, təzyiq kimi qiymətlərinin mütləq müəyyən intervalda olması şərtidir və bu gün tənəffüs etdiyimiz havanın sahib olduğu qiymətlər, tam da bu kiçik interval daxilindədir.

Maykl Denton (Michael Denton), bu mövzu barədə bunları söyləyir:

"Əgər havanın sıxlığı və ya durğunluğu bir qədər artıq olsaydı, hava müqaviməti çox yüksələcək və tənəffüs edən bir canlı üçün, ehtiyac duyduğu oksigen miqdarını təmin edəcək bir tənəffüs sistemi dizayn etmək qeyri-mümkün olacaqdı... Mümkün atmosfer təzyiqləri ilə mümkün oksigen miqdarlarını müqayisə edərək, "həyat üçün əlverişli" ədədi qiymət axtardığımız vaxt, çox məhdud intervalla qarşılaşırıq. Həyat üçün lazım olan bir çox şərtin bu kiçik intervalda yerinə yetməsi (eləcə də, atmosferin də bu intervalda olması), əlbəttə ki, çox fəvqəladə uyğunlaşmadır".⁽³⁷⁾

Atmosferin ədədi qiymətləri, yalnız bizim tənəffüsümüz üçün deyil, göy planetin "göy" kimi qalması üçün də əhəmiyyətlidir. Əgər atmosfer təzyiqi hazırkı qiymətindən beşdə bir qədər belə azalsa, dənizlərdəki buxarlanma səviyyəsi çox yüksələcək və atmosferdə çox yüksək səviyyəyə çatacaq su buxarı bütün Yer kürəsi üzərində "parnik effekti" yaradaraq planetin temperaturunu ifrat dərəcədə yüksəldəcək. Əgər atmosfer təzyiqi hazırkı qiymətindən bir qat daha artıq olsa, bu dəfə də, atmosferdəki su buxarı miqdarı böyük ölçüdə azalacaq və quru səthinin demək olar ki, hamısı səhrələşəcək.

Lakin bu ehtimalların heç bir baş verməz, çünki Allah Yeri, Günəş sistemini və onun yerləşdiyi kainatı mükəmməl yaradıb. Yer kürəsindəki bütün tarazlıqları həyatımızı davam etdirə biləcəyimiz kimi, bir-biri ilə uyğunluq içində yaratmışdır. Allahın bu mükəmməl yaratması Quranda belə xəbər verilir və insanların da ağılla bu nümunələr üzərində düşünüb, Allahın yaratmasını təqdir etmələri bildirilir:

Göyləri dayaq olmadan yüksəldən Allahdır; onları görürsünüz. Sonra ərşə ucaldı və Günəş ilə Aya boyun əydirdi, hər biri müəyyən olunmuş vaxtadək hərəkət edirlər. Bütün işləri yoluna qoyar, ayələri tək-tək izah edir. Ümid edilir ki, Rəbbinizə qovuşacağınıza qəti iman gətirərsiniz. Həmçinin O, yeri yayıb sərən, orada sarsılmaz dağlar, çaylar yaradandır. Orada bütün məhsullardan cüt yaratmışdır; gecəni gündüzə bürüyür. Şübhəsiz ki, bunlarda düşünən insanlar üçün həqiqətən ayələr (dəlillər) var. Yer üzündə bir-birinə yaxın qonşu qitələr var; üzüm bağları, əkinlər, şaxəli və şaxəsiz xurma ağacları vardır ki, bunlar eyni su ilə suvarılır; lakin məhsullarında (belə ki, məhsuldarlıqda və ləzzətdə) birini digərindən

üstün edirik. Şübhəsiz ki, bunlarda ağılını işlədən insanlar üçün həqiqətən ayələr (dəlillər) var. (Rad surəsi, 2–4)

Görünən şüa möcüzəsi

Kainatdakı ulduzların və digər işıq mənbələrinin hamısı eyni cür şüa yaymır. Bu müxtəlif şüalar, dalğa uzunluqlarına təsnif edilir. Müxtəlif dalğa uzunluqlarının əmələ gətirdiyi interval çox genişdir. Ən kiçik dalğa uzunluğuna malik qamma şüaları ilə ən böyük dalğa uzunluğuna malik radiodalğalar arasında 10^{25} -də 1 fərq var. Burada möcüzəvi cəhət isə Günəşin yaydığı şüaların demək olar ki, hamısının, bu 10^{25} -lik intervalın tək vahidinə sıxışdırılmış olmasıdır. Çünki bu çox kiçik intervalda həyat üçün lazım olan yeganə şüalar yerləşir.

Burada diqqət yetirilməli xüsus, dalğa uzunluqlarının fəvqəladə dərəcədə geniş intervalda paylanmış olmasıdır. Ən qısa dalğa uzunluğu, ən uzun dalğa uzunluğundan tam 10^{25} qat daha kiçikdir. 10^{25} , 1-in yanına 25 ədəd sıfır yazıldıqda alınan bir ədəddir. 10.000.000.000.000.000.000.000.000 şəklində yazı biləcəyimiz bu ədədin böyüklüyünü daha yaxşı qavramaq üçün bəzi müqayisələr aparmaq yerində olar. Məsələn, Yer in dörd milyard illik ömrü boyu keçən saniyələrin ümumi sayı, yalnız 10^{17} -dir. Əgər 10^{25} -ə dək saymaq istəsək, gecə-gündüz heç dayanmadan saymalı və bu işi Yer in yaşından 100 milyon dəfə daha uzun müddət ərzində davam etdirməli olarıq! **Əgər 10^{25} ədəd oyun kartını üst-üstə düzməyə çalışsaq, Südyolu qalaktikasının çox kənarına çıxmalı və müşahidə oluna bilən kainatın təxminən yarısı qədər məsafə qət etməli olarıq.**

Kainatdakı müxtəlif dalğa uzunluqları, məhz bu qədər geniş intervalda paylanmışdır. Lakin maraqlı budur ki, Günəşimiz, bu geniş spektrin çox kiçik intervalına sıxışdırılmışdır. Günəşdən yayılan müxtəlif dalğa uzunluqlarının 70%-i, 0,3 mikronla 1,50 mikron arasındakı çox kiçik intervalda yerləşir. Bu intervalda üç növ şüa var: görünən şüalar, yaxın infraqırmızı şüalar və bir qədər də, yaxın ultrabənövşəyi şüalar.

Bu üç növ şüa sayca çox kimi görünə bilər. Lakin əslində hamısı birlikdə, elektromagnit şüalar intervalında təkə bir vahid yer tutur! Digər bir sözlə, Günəşdən yayılan bütün şüalar üst-üstə düzdüyümüz 10^{25} ədəd oyun kartının təkə birinə uyğun gəlir.

Bəs görəsən niyə Günəş şüaları bu kiçik intervala sıxışdırılmışdır?

Cavab olduqca əhəmiyyətlidir: Günəş şüaları bu kiçik intervala sıxışdırılmışdır, çünki Yer üzündəki həyatın yaranmasına şərait yaradacaq şüalar, yalnız bu şüalardır.

İngilis fiziki Yan Kempbel (Ian Campbell), *“energy and the atmosphere”* (*“enerji və atmosfer”*) adlı kitabında bu mövzuya toxunur və "Günəşdən yayılan şüaların, Yer üzündə həyatın yaranmasına şərait yaratmaq üçün, lazım gələn çox kiçik intervala sıxışdırılmış olması həqiqətən çox fəvqəladə vəziyyətdir" deyir. Kempbelə (Campbell) görə bu vəziyyət; "inanılmaz dərəcədə təəccüblüdür".⁽³⁹⁾

Günəş şüası ilə fotosintez arasındakı fəvqəladə uyğunluq

Yüksək texnologiya ilə təchiz olunmuş laboratoriyada fəaliyyət göstərən mütəxəssis insanların hələ də bacarmadığı bir prosesi, bitkilər yüz milyon illərdir həyata keçirirlər. Günəş şüasından istifadə edərək "fotosintez" edir və qida əmələ gətirirlər. Lakin bu fəvqəladə prosesin mühüm şərti, bitkilərə gələn şüanın fotosintez üçün uyğun şüa olmasıdır.

Bitkilərin fotosintez etməsini təmin edən hüceyrələrindəki xlorofil molekullarının şüa enerjisinə həssas olmalarıdır. Lakin xlorofil sadəcə müəyyən dalğa uzunluğundakı şüalardan istifadə edə bilir. Günəş isə məhz bu şüaları yayır. İşin ən önəmli tərəfi, fotosintez üçün istifadə edilə bilən bu müəyyən dalğa uzunluğunun, şüanın 10^{25} müxtəlif dalğa uzunluğundan yalnız birinə uyğun gəlməsidir.

Günəşin yaydığı şüa ilə fotosintez üçün lazım olan şüanın demək olar ki, eyni olması işığın mükəmməl quruluşunu göstərir. Amerikalı astronom Corc Qrinsteyn (George Greenstein), *“the symbiotic universe”* (*“simbiotik kainat”*) adlı kitabında bu mövzuda bunları yazır:

Fotosintezi həyata keçirən molekul, xlorofildir... Fotosintez mexanizmi, bir xlorofil molekulunun Günəş şüasını udmasıyla başlayır. Lakin bunun həyata keçə bilməsi üçün, şüa doğru rəngdə olmalıdır. Yanlış rəngdəki şüa, işə yaramayacaq.

Bu mövzuya nümunə olaraq televizoru göstərə bilərik. Bir televizorun, bir kanalın verilişini tuta bilməsi üçün, düzgün yayım tezliyi seçilməlidir. Düzgün tezliyi seçməsiniz ekranda təsviri əldə edə bilməzsiniz. Eyni şey fotosintezə də aiddir. **Günəşi televiziya verilişləri yayımlayan stansiya kimi qəbul etsəniz, xlorofil molekulunu da televizora bənzədə bilərsiniz.** Əgər bu molekul və Günəş, bir-birlərinə uyğun şəkildə nizamlanmasalar, fotosintez baş verməz. Eləcə də, Günəşə baxdığımız vaxt, şüalarının rənginin, tam olması lazım gələn rəngdə olduğunu görürük.⁽⁴⁰⁾

Bitkilər və fotosintez prosesini səthi qiymətləndirənlər bəlkə də: “Günəş şüası daha fərqli olsaydı, bitkilər də ona uyğun olardı” deyər düşünə bilərlər. Halbuki, bu, qətiyyənlə mümkün deyil. Corc Qrinsteyn (George Greenstein) təkamülçü olmasına baxmayaraq, belə şeyin qeyri–mümkün olduğunu belə ifadə edir:

Bəlkə insan burada bir növ adaptasiya baş verdiyini düşünə bilər: Bitkinin həyatının Günəş şüasının xüsusiyyətlərinə uyğunlaşdığını güman edə bilər. Nəticədə, əgər Günəş müxtəlif temperatura malik olsa (və müxtəlif şüa yaysa) xlorofil əvəzinə başqa bir molekul bu şüadan istifadə edəcək şəkildə əmələ gələ bilməz mi? Sözlə açıq, cavab "xeyr"dir. Çünki ən geniş intervallarda belə, bütün fərqli molekullar işığın çox xüsusi bəzi rənglərini uda bilərlər. İşığın udulması əməliyyatı, molekullardakı elektronların yüksək enerji səviyyələrinə olan həssaslıqlarıyla əlaqədardır və hansı molekulu götürsəniz, bu əməliyyatı həyata keçirmək üçün lazım gələn enerji eyni olacaq. İşıq, fotonlardan təşkil olunur və yanlış enerji səviyyəsində foton, qətiyyənlə udula bilməz... Bir sözlə, ulduzların fiziki quruluşu ilə, molekulların fiziki quruluşu arasında çox yaxşı uyğunlaşma var. Bu uyğunlaşma olmasa, həyat qeyri–mümkün olardı.⁽⁴¹⁾

Qrinsteyn (Greenstein) xülasə şəkildə bunu söyləyir: “Hər hansısa bitki, işığın yalnız və yalnız çox xüsusi intervalında fotosintez edə bilər. Bu interval isə, tam olaraq Günəşin yaydığı işığa uyğun gəlir”.

Qrinsteynin (Greenstein) ifadəsiylə desək; "ulduzların fiziki quruluşu ilə, molekulların fiziki quruluşu arasındakı bu uyğunluq", əsla təsadüflərlə izah olunmayacaq qədər fəvqəladə uyğunluqdur. Günəşin 10^{25} –də 1 ehtimalla bizim üçün lazım gələn şüanı verməsi və yer üzündə bu şüadan istifadə edəcək mürəkkəb molekulların olması, əlbəttə ki, bəhs olunan uyğunluğu Allahın yaratdığını göstərir.

Günəş şüası ilə göz arasındakı fəvqəladə uyğunluq

Bioloji görmə üçün uyğun olan yeganə şüalar, “görünən şüalar” adlandırdığımız dalğa uzunluqlarıdır. Günəşin yaydığı şüanın böyük hissəsi bu dalğa uzunluğuna uyğun gəlir.

Diqqət yetirilsə, burada sistemin ən təməl şərti, torlu qışadək hüceyrənin fotonu qəbul edə bilməsidir. Məhz bunun baş tutması üçün, bu foton görünən şüalar intervalında qalmalıdır. Çünki daha fərqli dalğa uzunluğundakı fotonlar, hüceyrələr üçün ya çox zəif, ya da çox güclü olacaqlar və lazımı reaksiyanı başlada bilməyəcəklər. Gözün ölçülərinin kiçildilməsi və ya böyüdülməsi heç nəyi dəyişdirməz. Əhəmiyyətli olan, hüceyrənin uzunluğu ilə, fotonun dalğa uzunluğu arasındakı uyğunluqdur.

Məlum olduğu kimi, canlı hüceyrələrinin özül elementləri üzvi molekullardır. Üzvi molekullar isə karbon atomunun müxtəlif növdəki birləşmələrindən təşkil olunurlar. Bu üzvi molekulların əmələ gətirdiyi görmə hüceyrələri isə görünən şüalardan fərqli dalğa uzunluğundakı şüaları qəbul edə biləcək potensiala malik olmaları qeyri-mümkündür. Bir sözlə, digər şüaları qəbul edən göz quruluşunun yer üzündə bioloji cəhətdən funksional olması qeyri-mümkündür. Nəticə etibarilə, canlı gözlərinin görə bildiyi yeganə şüalar intervalı var, bu da Günəşin yaydığı görünən şüalar intervalıdır. Təsadüfən rastlaşmaları ehtimaldan kənar olan bu iki faktorun cəmlənməsi isə həm gözü, həm də gözün gördüyü ideal şüa intervalını yayan Günəşi var edən Allahın xüsusi yaratmasıyla mümkün olmuşdur.

Maykl Denton (Michael Denton), *"Natures destiny" ("Təbiətin taleyi")* adlı kitabında bu mövzunu ətraflı şəkildə araşdırır və təbii bir gözün ancaq "görünən şüalar" intervalında görə biləcəyini bildirir. Nəzəri olaraq dizayn edilə biləcək başqa heç bir göz modelinin, müxtəlif dalğa uzunluqlarını görməsi qeyri-mümkündür. Professor Denton bu mövzu barədə bunları yazır:

Ultrabənövşəyi, rentgen və qamma şüaları çox enerji daşıyırlar və yüksək dərəcədə korlayıcıdırlar. Uzaq infraqırmızı və mikrodalğalı şüalar da həyat üçün zərərliyərlər. Yaxın infraqırmızı və radio dalğalar isə, çox zəif enerjiyə sahib olduqları üçün, müəyyənləşdirilə bilməzlər... Nəticədə bu ortaya çıxır ki, bir çox səbəbdən ötrü, elektromaqnit şüalar intervalının görünən şüalar intervalı, bioloji görmə qabiliyyəti üçün uyğun olan yeganə intervaldır. Xüsusilə də, **insan gözüne bənzər yüksək həllolma əmsallı kamera tipli onurğalı gözləri üçün, bu şüa intervalından başqa uyğun dalğa uzunluğu yoxdur.**⁽⁴²⁾

Bütün bunları birlikdə düşündüyümüzdə isə, bu nəticəyə gələrik: Günəş elə həssaslıqla müəyyənləşdirilmiş interval aralığında şüalar yayır ki, bütün şüa növlərinin yalnız 1025-də 1-ni meydana gətirən bu interval, həm Yerin isinməsi, həm mürəkkəb canlıların bioloji funksiyalarının dəstəklənməsi, həm bitkilərin fotosintez etməsi, həm də Yer üzündəki canlıların görmə qabiliyyətinə sahib olması üçün, ən ideal intervaldır. Əlbəttə ki, bütün bu həssas tarazlıqlar təsadüf adlanan kortəbii proseslərin nizamladığı sistemlər deyil. Bütün bunları yaradan, göylərin, yerin və bu ikisi arasındakı hər şeyin Rəbbi və Hakimi olan Allahdır. Allahın yaratdığı hər təfəsilat möcüzələr zənciri kimi həyatın hər sahəsində qarşımıza çıxır və bizə, bizi yaradan Rəbbimiz olan Allahın sonsuz qüdrətini göstərir.

Atmosferin heyrətamiz seçici xüsusiyyəti

Günəş şüalarının yer üzündəki həyat üçün xüsusi dizayn olunduqları kimi, bu şüaların ideal ölçülərdə yer üzünə çatmasında da çox mühüm amil rol oynayır: atmosfer.

Kosmosdan gələn şüalar Yer səthinə çatmaq üçün atmosferdən keçməlidirlər.

Əgər atmosfer, bu şüaları keçirəcək quruluşda olmasaydı, əlbəttə, bu şüaların bizə heç bir faydası olmazdı. Lakin atmosferimiz bu faydalı şüaların keçməsinə imkan verən xüsusi quruluşdadır.

İşin əsil möcüzəvi tərəfi isə, atmosferin bu şüaların keçməsinə imkan verməsi deyil, təkcə bu şüaların keçməsinə imkan verməsidir. Çünki atmosfer həyat üçün lazım olan görünən və yaxın infraqırmızı şüaları keçirdiyi halda, həyat üçün öldürücü olan digər şüaların keçməsinə qəti şəkildə mane olur. Bu isə, Günəşdən kənar mənbələrdən Yer kürəsinə çatan kosmik şüalara qarşı çox mühüm "süzgəc" rolunu oynayır. Denton bu mövzunu belə açıqlayır:

Atmosfer qazları, görünən və yaxın infraqırmızı şüalardan tam kənar qalan digər bütün şüaları isə çox güclü şəkildə udar. Diqqət yetirilsə, atmosferin, elektromaqnit şüalar intervalının çox sayda intervalları arasında, keçməsinə imkan verdiyi yeganə şüalar görünən və yaxın qırmızı şüaları əhatə edən çox kiçik intervaldır. Demək olar ki, yer səthinə qətiyyənlə gamma, ultrabənövşəyi və mikrodalğalı şüalar gəlib çatmaz.⁽⁴³⁾

Buradakı quruluşun mükəmməlliyini görməmək qeyri-mümkündür. Günəş 10^{25} -də 1 ehtimaldan yalnız bizə faydalı olan şüaları yayır, atmosfer isə, onsuz da təkcə bu şüaları keçirir (Günəşin yaydığı çox az miqdardakı yaxın ultrabənövşəyi şüaların böyük hissəsi isə, ozon təbəqəsində toplanır).

Mövzunu daha da maraqlı edən, digər bir xüsüs isə, suyun da eynilə atmosfer kimi olduqca seçici keçirmə xüsusiyyətinə malik olmasıdır. Su içində yayıla bilən şüalar, yalnız görünən şüalardır. Atmosferdən keçə bilən (və istilik verən) yaxın infraqırmızı şüalar belə, suyun içində yalnız bir neçə millimetr irəliləyə bilirlər. Dolayısıyla Yer üzündəki dənizlərdə, yalnız səthdəki bir neçə millimetrlik təbəqə Günəşdən gələn şüalarla isinir. Bu istilik daha aşağıya doğru yavaş-yavaş ötürülür. Beləliklə də, müəyyən dərinlikdə, dünyadakı bütün dənizlərin temperaturu bir-birinə çox yaxın olur. Bu isə dənizdəki həyat üçün, çox əlverişli bir mühit meydana gətirir.

Həm atmosfer, həm də su yalnız bizim həyatımız üçün faydalı olan şüaların keçməsinə icazə verir. Uzaq ulduzlardan gələn hər cür zərərli və öldürücü kosmik şüalar, bu mükəmməl dizayn olunmuş süzgecdən keçə bilmir.

Bütün bunlar çox mühüm həqiqətlərdir. Işıqla əlaqədar istənilən fiziki qanunu araşdırdığımız vaxt, hər şeyin tam həyat üçün əlverişli olduğu aydın olur. Britaniya Ensiklopediyasında qeyd olunan bir şərh, bunun nə qədər fəvqəladə vəziyyət olduğunu belə qəbul edir:

“Dünyadakı həyatın müxtəlif istiqamətləri üçün görünən şüaların nə qədər əhəmiyyət daşdığına düşündüyümüz vaxt, atmosfer və suyun işıq keçiriciliyinin bu qədər kiçik intervala sıxışdırılmış olduğu həqiqəti qarşısında, insan heyrtlənməyə bilmir”.⁽⁴⁴⁾

Yuxarıda da ifadə edildiyi kimi, atmosferin və suyun işıq keçiriciliyinin məhz canlılar üçün lazımi şəkildə olması olduqca möcüzəvi hadisədir. Lakin burada qeyd etməliyik ki, təəccüb oyandıran hal, bəzi insanların bu mükəmməl tarazlığın təsadüfən əmələ gəldiyini, atmosferin və suyun keçiricilik dərəcələrini özlərinin tənzimlədiyini zənn etmələridir. Əlbəttə ki, nə su, nə atmosfer, nə də kainatdakı hər hansı şüursuz varlıq belə möhtəşəm tarazlığı qurma bacarığına sahibdir. Təsadüf adlanan kortəbii və nəzarətsiz proseslərin bu qədər dəqiq hesablamalar apararaq hər şeyi bir–birinə uyğun əmələ gətirməsi qətiyyəən mümkün deyil.

Kainatda və yaşadığımız Yer kürəsinin istənilən yerindəki hər fiziki qanunda, hər tarazlıqda və sistemdə mükəmməl nizam var. Üstəlik, insanlar yüz min illərdir bu möcüzəvi hadisələrdən xəbərsiz yaşayıblar, hələ yeni–yeni kainatdakı ehtişamın təfərrüatlarını öyrənməyə başlayıblar. Yer üzündəki yeganə ağıllı varlıq olan insanın qavrayış potensialından xeyli üstün olan bu möcüzəvi incəliklər, özlərini yaradan sonsuz qüdrət sahibi bir Yaradanın varlığının aydın dəlilləridir.

Məhz buna görə də, bu ehtişama baxıb Allahın varlığını görə bilməyən, Onun sonsuz aqlını və elmini təqdir edə bilməyən, Allahın hər şeyin hakimi olduğunu və hər şeyi yenidən yaratmağa qadir olduğunu qavramayan insanların mövcudluğu, əsil təəccüblənməli vəziyyətdir. Allah Quranda belə bildirmişdir:

İnsan, Bizim özünü bir damla sudan yaratdığımızı görmür? İndi o, açıq–aşkar düşmən kəsilmişdir. Öz yaradılışını unudaraq bizə bir nümunə verdi; dedi ki; "çürüyüb xarab olduğu halda bu sümükləri kim dirildə bilər?" De: "onları, ilk dəfə yaradan dirildəcək. O, hər cür yaratmağı bilir! Belə ki, O, sizin üçün yaşıl ağacdan od əmələ gətirəndir; siz də ondan yandırırırsınız. Məgər göyləri və yeri yaradan, onların bənzərini yaratmağa qadir deyil? Əlbəttə, (belədir); O, yaradandır, biləndir. Bir şeyi istədiyi zaman Onun əmri yalnız: "ol!" deməsidir; o da dərhal olar. Hər şeyin hökmü (hökmranlıq və mülkü) əlində olan (Allah) nə qədər xeyirxahdır! Siz Ona qaytarılacaqsınız! (Yasin surəsi 77–83)

Əgər təəccüblənəcəksənsə, əsil təəccüb ediləsi şey, onların belə söyləmələridir: “biz torpaq ikən mi, həqiqətən biz mi yenidən yaradılacağıq?” Məhz onlar Allahı inkar edənlər, məhz onlar boyunlarına (oddan) qandallar keçirilənlər və məhz onlar (içində əbədi qalacaqları) odun dostları olanlardır. (Rad surəsi 5)

Suyun fiziki xüsusiyyətlərindəki həssas nizamlar

Tanınmış biokimyəçi A.E. Nidehem (A.E. Needham), *"The uniqueness of biological materials"* ("Bioloji materialların bənzərsizliyi") adlı kitabında, həyatın yaranması üçün, mütləq maye maddələrin mövcudluğunun zəruri olduğundan danışır. Əgər kainatın qanunları yalnız maddənin bərk və qaz halına imkan vermiş olsa, həyat heç vaxt mövcud ola bilməyəcək. Çünki bərk maddələrdə atomlar çox sıx yerləşib, hərəkətsizdirlər və canlı orqanizmlərin həyata keçirmək məcburiyyətində olduqları dinamik molekulyar əməliyyatlara qətiyyənlə icazə verməzlər. Qazlarda isə, atomlar qətiyyənlə sabit dayanmadan sərbəst halda hərəkət edirlər və belə strukturda canlı orqanizmlərin mürəkkəb mexanizmlərinin işləməsi qeyri-mümkündür.

Bir sözlə, həyat üçün lazımi əməliyyatların reallaşdırılması üçün, maye mühitin varlığı zəruridir. Mayələrin ən ideali (daha doğrusu yeganə ideal olanı) isə sudur. Suyun həyat üçün fəvqəladə dərəcədə əlverişli xüsusiyyətlərə malik olduğu, lap qədimdən elm adamlarının diqqətini çəkmişdir. Suyun ümumi təbiət qanunlarına zidd kimi görünən bəzi termal xüsusiyyətləri də, bu maddənin həyat üçün xüsusi yaradıldığına dəlildir.

Məlum olan bütün maddələr temperaturları aşağı düşdükcə sıxılırlar. Məlum olan bütün mayələr də, yenə temperaturları aşağı düşdükcə sıxılır və həcmələrini itirirlər. Həcm azaldıqda sıxlıq artır və beləcə soyuq hissələr daha ağırlaşır. Buna görə də, maye maddələrin bərk halı maye hallarına nisbətən daha ağırdır. Lakin su məlum olan bütün mayələrin əksinə müəyyən temperatura (+4°C) düşənə qədər sıxılır, sonra birdən-birə genişlənməyə başlayır. Donduqda isə daha da genişlənir. Buna görə də, suyun bərk halı maye halından daha yüngüldür. Yəni buz, əslində, "normal" fizika qanunlarına əsasən, suyun dibinə batmalı olduğu halda, suyun üzündə üzür.

Suyun yuxarıda bəhs edilən xüsusiyyəti Yer üzündəki dənizlər baxımından çox əhəmiyyətlidir. Əgər bu xüsusiyyət olmasa, yəni buz suyun üzərində üzməsə, Yer üzündəki suyun çox böyük hissəsi tamamilə donacaq, göllərdə və dənizlərdə həyat qətiyyənlə olmayacaqdı. Bu həqiqəti bir qədər daha ətraflı araşdıraq. Dünyanın bir çox yerində soyuq qış günlərində temperatur 0° C-dən aşağı düşər. Bu soyuq, əlbəttə ki, dənizlərə və göllərə də təsir edər. Bu su kütlələri getdikcə soyuyarlar. Soyuyan təbəqələr dibə doğru enər, daha isti hissələr səthə çıxar, lakin bunlar da havanın təsiriylə soyuyar və yenə dibə doğru enər. Lakin bu tarazlıq temperatur 4° C-yə çatdıqda birdən dəyişər, bu dəfə temperatur hər azaldıqda, su genişlənməyə və yüngülləşməyə başlayar. Beləliklə də, 4° C-lik su ən altda qalar. Daha yuxarıda 3° C, onun üstündə 2° C temperatur mövcud olar və beləcə davam edər. Suyun səthinin temperaturu isə 0° C-yə enərək donar. Lakin tək səthi donmuşdur.

Səthin altında qalan 4° C-lik bir su təbəqəsi, balıqların və digər su canlılarının həyatlarını davam etdirmələri üçün kifayətdir.

Əgər belə olmasa, nə baş verərdi? Su "normal" davransaydı, digər bütün mayelər kimi onun da istilik itkisinə paralel şəkildə sıxlığı artsaydı, yəni buz suyun dibinə batsaydı nə baş verərdi?

Belə olacağı təqdirdə okeanlar, dənizlər və göllərdə, donma prosesi altdan başlayacaqdı. Altdan başlayacaq donma prosesi, suyun səthində soyuğun qarşısını kəsəcək buz təbəqəsi olmadığı üçün, yuxarı doğru davam edəcəkdi. Beləliklə də, dünyadakı göllərin, dənizlərin və okeanların çox böyük hissəsi nəhəng buz kütləsinə çevriləcəkdi. Dənizlərin səthində yalnız bir neçə metrlik su təbəqəsi qalacaq və temperatur artsa belə, dibdəki buz əsla əriməyəcəkdi. Belə bir dünyanın dənizlərində heç bir canlı yaşaya bilməzdi. Dənizlərin ölü olduğu ekoloji sistemdə quru canlıları da mövcud ola bilməzdi. Bir sözlə, əgər su "normal" davransaydı, Yer ölü planet olacaqdı.

Suyun niyə "normal" davranmadığı, yəni 4° C-yə qədər sıxıldıqdan sonra niyə birdən-birə genişlənməyə başladığı isə, heç kimin cavablandırma bilmədiyi bir sualdır.

Suyun bu özünəməxsus termal xüsusiyyətləri sayəsində, qış ilə yay və ya gecə ilə gündüz arasındakı temperatur fərqi daim insanların və digər canlıların yaşaya biləcəyi həddə qalır. Yer üzündəki su miqdarı quru səthinə görə daha az olsaydı, gecə-gündüz arasındakı temperatur fərqi çox yüksələcək, quru səthinin böyük hissəsi səhralaşacaq, həyat qeyri-mümkün olacaq və ya ən azından çox çətinləşəcəkdi. Yaxud suyun termal xüsusiyyətləri fərqli olsaydı, yenə həyat üçün olduqca əlverişsiz bir planet meydana gələcəkdi.

Harvard Universiteti Biokimya fakültəsinin professoru Lourens Henderson (Lawrence Henderson) suyun bütün bu termal xüsusiyyətlərini araşdırdıqdan sonra bu şərhi verir:

Yekunlaşdırmaq lazımdırsa, suyun bu xüsusiyyəti üç istiqamətdən böyük əhəmiyyət daşıyır. Birincisi Yer in temperaturunu tənzimləməyə və tarazlamağa yarayır. İkincisi, canlıların bədənlərinin istilik tarazlığının mükəmməl şəkildə qorunmasını təmin edir. Üçüncüsü isə, meteoroloji siklləri dəstəkləyir. Bütün bu təsirlər, mümkün ola biləcək ən yüksək uyğunluqda baş verir və başqa heç bir maddə bu cəhətdən su ilə müqayisə edilə bilməz.⁽⁴⁵⁾

Suyun səthi gərilməsi həyatın mövcud olması üçün xüsusi tənzimlənmişdir

Səthi gərilmə, mayelərin molekullarının bir-birlərini cəzb etməsindən qaynaqlanır. Hər mayenin səthi gərilməsi fərqlidir. Suyun səthi gərilməsi məlum olan digər mayelərin demək olar ki, hamısından daha yüksəkdir və bunun çox mühüm bəzi bioloji təsirləri var. Bitkilərdəki təsir, bunların başında gəlir.

Bitkilərin, heç bir nasoslari, əzələ sistemləri və s. olmadan, torpağın dərinliklərindəki suyu metrlərlə yuxarı necə daşıdıqlarını düşündünüz mü? Bu sualın cavabı, səthi gərilmədir. Bitkilərin köklərindəki və damarlarındakı kanallar, suyun səthi gərilməsindən faydalanacaq şəkildə yaradılıblar. Yuxarı doğru getdikcə daralan bu kanallar, suyun yuxarı doğru "çıxmasına" səbəb olurlar.

Bu üstün quruluşun yaranmasına imkan verən şey, bir qədər əvvəl ifadə etdiyimiz kimi, suyun yüksək səthi gərilməsidir. Əgər suyun səthi gərilməsi digər mayelərin əksəriyyəti kimi aşağı səviyyədə olsa, böyük quru bitkilərinin yaşaması fizioloji cəhətdən qeyri-mümkün olacaq. Yüksək səthi gərilmənin digər bir mühüm təsiri isə, süxurların parçalanmasıdır. Əlbəttə ki, bitkilərin olmadığı mühitdə insanların varlığından bəhs etmək də qeyri-mümkündür.

Yüksək səthi gərilmənin başqa mühüm təsiri də süxurların parçalanmasıdır. Su yüksək səthi gərilməsinə görə süxurların içindəki kiçik çatlardan dərinliklərə qədər sızır. Sonra havalar soyuyur və sular donur. Donub buza çevrilən su, fəvqəladə təsir yaradıb genişləndiyinə görə süxurları tədricən parçalayır. Bu, süxurların tərkibindəki mineralların təbiətə qaytarılması və eyni zamanda, torpaq əmələgəlmə prosesi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Sudakı kimyəvi möcüzə

Suyun bütün bu fiziki xüsusiyyətləri ilə yanaşı, kimyəvi xüsusiyyətləri də həyat üçün fəvqəladə dərəcədə idealdir. Bu xüsusiyyətlər başında, suyun çox yaxşı həlledici olması gəlir. Demək olar ki, bütün kimyəvi maddələr suyun içində uyğun şəkildə həll olurlar.

Bunun həyat üçün çox mühüm bir təsiri, suda həll olan çoxsaylı faydalı mineral və bənzər kimyəvi maddələrin çaylar vasitəsilə dənizlərə ötürülməsidir. Bu yolla dənizlərə ildə 5

milyard ton kimyəvi maddə daşındığı hesablanılır. Bu maddələr dənizlərdəki həyat üçün zəruridirlər.

Su, demək olar ki, məlum olan bütün kimyəvi reaksiyaları sürətləndirər (katalizə edər). Suyun digər bir kimyəvi xüsusiyyəti isə, kimyəvi reaksiyalara daxilolma meylinin çox ideal səviyyədə olmasıdır.

Su nə sulfat turşusu kimi həddən artıq reaktiv və dolayısıyla parçalayıcı tərkib, nə də arqon kimi heç bir reaksiyaya girməyən durğun maddədir. Maykl Dentonun (Michael Denton) ifadə etdiyi kimi; "suyun reaksiyaya girmə səviyyəsi, onun həm bioloji, həm də geoloji vəzifələri baxımından mümkün ola biləcək ən münasib qiymətdədir.⁽⁴⁶⁾

Suyun kimyəvi xüsusiyyətlərinin həyat üçün əlverişliliyi, su haqqında aparılan hər yeni araşdırma ilə bir qədər də təfərrüatlı şəkildə ortaya çıxır. Yale Universitetindən tanınmış biofizika professoru Harold Morovits (Harold Morowitz), bu mövzuda bu şərh verir:

Son illərdə, suyun əvvəllər bilinməyən bir xüsusiyyətinin başa düşülməsinə yarayan hadisələr yaşanmışdır. Bu xüsusiyyət (proton keçiriciliyi), təkcə suya məxsus bir xüsusiyyət kimi görünür və bioloji-enerji ötürülməsi ilə həyatın mənşəyi baxımından çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Məlumatlarımız artdıqca, təbiətin (həyat üçün) mükəmməl əlverişliliyinə olan heyranlığımız da artır.⁽⁴⁷⁾

Suyun axıcılıq qiyməti də müəyyən hesaba əsaslanır

Maye deyildikdə hamımızın təsəvvüründə olduqca axıcı maddə canlanır. Halbuki, əslində mayələrin axıcılıq qabiliyyəti bir-birindən çox fərqlənir. Məsələn, qatran, qliserin, zeytun yağı və sulfat turşusu arasındakı axıcılıq fərqləri çox yüksəkdir. Bu mayələr su ilə müqayisə edildikləri vaxtsa, ortaya olduqca böyük fərqlər çıxar. Çünki su, qatrandan 10 milyard qat, qliserindən 1000 qat, zeytun yağından 100 qat və sulfat turşusundan da 25 qat daha elastikdir.

Su, yuxarıdakı müqayisədən də aydın olduğu kimi, çox yüksək axıcılıq qabiliyyətinə malikdir. Hətta efir və maye hidrogen kimi normal forması qaz olan maddələr bir kənara qoyulsa, suyun bütün mayələr arasında axıcılıq qiyməti ən yüksək maddə olduğunu söyləyə bilərik.

Bəs görəsən suyun bu axıcılıq qiymətinin bizim üçün əhəmiyyəti varmı? Bu mühüm mayenin bir qədər daha az və ya çox axıcı olmasının bizim üçün fərqi varmı? Maykl Denton (Michael Denton) bu sualları belə cavablandırır:

“Əgər axıcılıq qabiliyyəti daha yüksək olsaydı, su, həyat üçün əlverişli əsas olmaq xüsusiyyətini qətiyyənlə itirərdi. Məsələn, axıcılıq qabiliyyəti maye hidrogen qədər yüksək olsaydı, canlıların strukturları, korlayıcı təsir qarşısında olduqca şiddətli hərəkətlərə məruz qalacaqdı... Həssas molekulyar strukturların su tərəfindən dəstəklənməsi mümkün olmayacaq, canlı hüceyrəsinin olduqca həssas olan quruluşu mövcudluğunu davam etdirə bilməyəcəkdi...”

Eləcə də, suyun axıcılıq qabiliyyəti bir qədər daha az olsaydı, (zülallar, fermentlər kimi) makro molekulların və xüsusilə mitoxondri kimi xüsusiləşmiş strukturlarla kiçik orqanoidlərin nəzarətli hərəkət etmələri qeyri–mümkün olacaqdı. Eynilə hüceyrə bölünməsi prosesi də, qeyri–mümkün olacaqdı. Hüceyrənin bütün mühüm fəaliyyətləri faktiki cəhətdən dayanacaq və bizim bildiyimizə bənzər bir hüceyrə həyatı qeyri–mümkün olacaqdı. Hüceyrələrin embriogenezi (ana bətnindəki inkişaf) vaxtı hərəkət etmə və sürünmə qabiliyyətlərinə bağlı olan daha yüksək səviyyəli orqanizmlərin inkişafı isə, suyun axıcılıq qabiliyyətinin çox az belə daha aşağı olması vəziyyətində, qətiyyənlə baş verməyəcəkdi.⁽⁴⁸⁾

Suyun yüksək axıcılıq qiyməti bizim üçün həyatı əhəmiyyət daşıyır. Əgər suyun axıcılıq qiyməti bir qədər belə az olsaydı, qan kapilyarlarla daşına bilməzdi. Məsələn, qaraciyərin kompleks damar şəbəkəsi heç vaxt qurula bilməzdi.

Suyun axıcılıq qiyməti təkcə hüceyrə daxilindəki hərəkətlər baxımından deyil, eyni zamanda, qan–damar sistemi üçün də vacibdir.

Bir millimetrin ¼–dən böyük orqanizmi olan bütün canlıların mərkəzi qan–damar sistemi var. Çünki bu böyüklükdən sonra, qidaların və oksigenin "diffuziya" yolu ilə, yəni birbaşa hüceyrə daxilindəki mayeyə buraxılıb alınaraq daşınması qeyri–mümkündür. Bədəndə çox sayda hüceyrə var və kənardan alınan hava və enerji, hüceyrələrə bəzi "kanallar" yolu ilə vurulmalı, artıq maddələr də digər bəzi "kanallar" tərəfindən toplanmalıdır. Bu kanallar, damarlardır. Ürək isə, bu damarlardakı axımı təmin edən nasosdur. Damarlarda axan şey isə, "qan" kimi tanıdığımız mayedir ki, həqiqətdə əsasən sudan ibarətdir (qandakı hüceyrə, zülal və hormonlar çıxarıldıqda geri qalan və "plazma" adlandırılan mayenin 95%–i sudur).

Məhz bundan ötrü də, suyun axıcılıq qabiliyyəti, qan dövrəni sisteminin səmərəli fəaliyyəti baxımından çox əhəmiyyətlidir. Məsələn, əgər suyun axıcılıq qabiliyyəti qatranın axıcılıq qabiliyyətinə bənzər ölçüdə olsa, əlbəttə ki, heç bir ürək bunu vura bilməyəcək. Qatranından 100 milyon qat yüksək axıcılıq qabiliyyətinə sahib zeytun bənzəri bir su belə, ürək tərəfindən vurulsa da, bədənin hər yerini əhatə edən milyardlarla kapilyar damara daxil ola bilməyəcək və ya çox çətinliklə axacaq.

Bu kapilyar damarlar mövzusunun bir qədər daha yaxından ələ alaq. Kapilyar damarların məqsədi, bədənin bütün hissələrindəki hüceyrələrin hər birinə lazım olan oksigen, enerji, qida, hormon kimi maddələri daşımaqdır. Bir hüceyrənin bir kapilyar

damardan faydalana bilməsi üçünsə, ondan ən çoxu 50 mikronluq məsafə qədər uzaqda olmalıdır (bir mikron, millimetrin mində bir hissəsidir). Daha uzaqda qalan hüceyrələr, qidalanmayaraq öləcəklər.

Məhz bundan ötrü də, insan bədənini elə şəkildə yaratılmışdır ki, kapilyar damarlar bədənini hər yerini tor kimi bürüyər. Bədənimizdəki orta hesabla 5 milyard kapilyar damarın ümumi uzunluğu 950 km-ə çatır. Bəzi məməlilərdə, təkcə 1 sm²-lik əzələdə, 3000 ədəd açıq kapilyar yerləşir. Əgər insan bədəninin ən kiçik kapilyarlarının 10 minini bir yerə toplasaq, ümumi qalınlıqları ancaq bir karandaşın ucu qədər olar. Bu kapilyarların diametri, 3–5 mikron arasında dəyişər. Bu, millimetrin mində üç və ya beş hissəsi deməkdir.⁽⁴⁹⁾ Lakin, əlbəttə ki, qanın bu qədər çox dar damarlar içində ilişib qalmadan və ağırlaşmadan hərəkət edə bilməsi, suyun yüksək axıcılığı sayəsində mümkün olur. Professor Maykl Denton (Michael Denton), bu axıcılıq qabiliyyətinin bir qədər belə az olacağı təqdirdə heç bir qan-damar sisteminin işə yaramayacağını belə bildirir:

Müəyyən kapilyar damar sistemi, ancaq kanallara vurulan mayenin yüksək axıcılıq qabiliyyətinə sahib olacağı təqdirdə çalışar. Yüksək axıcılıq qabiliyyəti çox əhəmiyyətlidir, çünki mayenin damardakı hərəkəti, mayenin axıcılıq qabiliyyəti ilə düz mütənasibdir... Buradan, suyun axıcılıq qabiliyyətinin təkcə bir neçə qat daha çox olacağı təqdirdə, kapilyar damarlarda qanın axması üçün, qanı çox böyük təzyiqlə vurmağın lazım gələcəyi və hər hansı kapilyar damar sisteminin işləməz vəziyyətə düşəcəyini açıqca görmək mümkündür.

Əgər suyun axıcılıq qiyməti bir qədər az olsa və ən kiçik kapilyar damarın diametri 3 mikron əvəzinə 10 mikron olmaq məcburiyyətində qalsa, bu kapilyar damarlar, kifayət qədər oksigen və qlükoza miqdarını çatdırma bilmək üçün (qidalandırmalı olduqları) əzələ toxumasının demək olar ki, hamısını əhatə edəcəklər. Aydındır ki, (bu vəziyyətdə) çoxsaylı canlıların dizaynı qeyri-mümkün olacaq və ya fəvqəladə dərəcədə məhdudlaşacaq. Dolayısıyla, suyun həyata uyğun təməl ola bilməsi üçün, axıcılıq qabiliyyətinin hazırda sahib olduğu dəyərə olduqca yaxın olması zəruridir.⁽⁵⁰⁾

Digər bir sözlə, suyun digər bütün xüsusiyyətləri kimi axıcılıq qiyməti də, həyat üçün ola biləcək ən ideal qiymətdədir. Mayələrin axıcılıq qiymətləri arasında milyardlarla qat fərqlər var. Lakin su, bu milyardlarla fərqli axıcılıq qiymətləri arasında tam olması lazım gələn qiymətlə yaratılmışdır. Hər insan bu məlumatları səmimi və Allaha üz tutaraq düşünməlidir.

Hörmətli Adnan Oktarın imtahanın sirri mövzusunda açıklamaları

Adnan Oktar: İnsan, Allaha qulluq etməsi üçün yaradılmışdır. Qulluq vəzifəsi vardır. Lakin Allah bizi imtahan edər; lakin imtahanda bizim nə etdiyimizi yoxladıqdan sonra, müəyyənləşdirdikdən sonra bizim nə olduğumuzu anlamağa ehtiyacı yoxdur Allahın. Allah onsuz da bunları əzəldən biləndir. Çünki bütün bunları Allah yaratmışdır. Allah bilər, nə etdiyimizi bilər. Allahın batindəki əsil məqsədi, bizə özümüzü tanıtmadır; yəni, biz necə insanıq, əxlaqımız necədir, şəxsiyyətimiz necədir? ... Əgər Allah nəşib etsə və cənnətə getsək, biz özümüz barədə; "çox yaxşı insan idim, xidmət edərdim, danışardıq, söhbət edərdik, təbliğ edərdim, kasıblara kömək edərdim, insanları çətinlik anında dəstək olardım" deyərək, özümüzdə qarşı sevgimiz yaranmış olacaq. Yəni, cənnətdə biz müəyyən rəng qazanmış olacağıq (hörmətli Adnan Oktarın 8 aprel 2009-cu ildə canlı yayım aparan Tempo telekanalına verdiyi müsahibədən).

Canlıların təməli olan atom rabitələrinin yaradılması üçün lazım olan temperatur intervalı, yer kürəsindəki temperatur intervalıdır

Atomları və molekulları birlikdə saxlayan müxtəlif kimyəvi rabitələr var. Bu rabitələr ion, kovalent və hidrogen rabitəsi olmaqla 3 qrupa bölünür. Bunlardan kovalent rabitələr zülalların özül elementi olan amin turşularındakı atomları birlikdə saxlayarlar. Zəif rabitələr isə amin turşusu zəncirini, qatlanaraq aldığı xüsusi üçölçülü formada sabit saxlayarlar. Yəni əgər zəif rabitələr olmasa, amin turşularının birləşməsiylə əmələ gələn zülalların üçölçülü funksional formalarını almaları qeyri-mümkündür. Zülalların olmadığı mühitdə isə həyatdan danışmaq olmaz.

İşin diqqətçəkən tərəfi isə, həm kovalent rabitələr, həm də zəif rabitələrin ehtiyac duyduqları temperatur intervalının, Yer üzündə mövcud olan temperatur intervalı olmasıdır. Halbuki zəif rabitələrlə kovalent rabitələrin quruluşları və xüsusiyyətləri bir-birindən tamamilə fərqlidir, eyni temperatūra ehtiyac duymalarını tələb edən heç bir normal səbəb yoxdur.

Buna baxmayaraq, hər iki kimyəvi rabitə də, təkcə yer üzündəki dar temperatur intervalında qurula bilər. Əgər kovalent rabitələrlə zəif rabitələr müxtəlif temperatur intervalında qurulsaydı, canlı zülalları əmələ gəlməzdi. Çünki zülalların əmələ gəlməsi bu iki kimyəvi rabitənin eyni anda qurulmasından asılıdır. Yəni amin turşusu zəncirinin formalaşmasını təmin edən kovalent rabitələrin qurula bildiyi temperatur intervalı, zəif rabitələr üçün uyğun olmasa, zülal üçölçülü son formasını ala bilməz və mənasız və təsirsiz zəncir kimi qalardı. Eynilə, zəif rabitələrin qurula bildiyi temperaturda kovalent rabitələr qurula bilməzsə amin turşuları birləşə bilməyəcəyi üçün, ortaya zülal zənciri belə çıxa bilməzdi.

Bu məlumatlar bizə həyatın əsas vahidi olan atomla həyatın məskəni olan Yer planetinin şərtləri arasında çox böyük uyğunluq olduğunu göstərir. Professor Maykl Denton (Michael Denton), *"Natures destiny"* (*"Təbiətin taleyi"*) adlı kitabında bu həqiqəti belə vurğulayır:

Kainatdakı böyük temperatur intervalı arasında, bir və çox dar temperatur intervalı vardır ki, bu intervalda 1) maye halındakı suya, 2) metastabil xüsusiyyətinə malik çox bol və müxtəlif üzvi birləşmələrə və 3) mürəkkəb molekulların üçölçülü formalarını daimi edən zəif rabitələrə sahibik.⁽⁵¹⁾

Dentonun da bildirdiyi kimi, həyat üçün lazım olan hər cür fiziki və kimyəvi rabitələr birlikdə və təsirli şəkildə, təkcə bir temperatur intervalında qurula bilirlər. Bu çox dar temperatur intervalı isə göy cisimləri arasında təkcə Yer kürəsində mövcuddur.

Oksigenin həllolma qabiliyyəti canlılar üçün ən ideal qiymətdədir

Bədənimizin oksigendən istifadə edə bilməsi, bu qazın suda həllolma xüsusiyyətindən qaynaqlanır. Nəfəs aldığımız vaxt, ağciyərlərimizə daxil olan oksigen, dərhal həll olaraq qana qarışar. Qandakı hemoqlobin adlı zülal həll olmuş bu oksigen molekullarını tutaraq hüceyrələrə daşıyır. Hüceyrələrdə isə, xüsusi ferment sistemləri sayəsində, bu oksigendən istifadə edilərək ATF adlandırılan karbon birləşmələri yandırılır və enerji əldə edilir.

Bütün mürəkkəb canlılar bu sistemlə enerji əldə edirlər. Lakin, əlbəttə ki, bu sistemin işləyə bilməsi, əvvəla oksigenin həllolma xüsusiyyətindən asılıdır. Əgər oksigen kifayət qədər həll olmasa, o, qana çox az miqdarda qarışar və bu da hüceyrələrin enerji ehtiyacının ödənilməsinə kifayət etməz. Oksigenin çox həll olunması isə, qandakı oksigen miqdarını həddən artıq yüksəldər və "oksidasiya zəhərlənməsi" yaradar.

İşin qəribə tərəfi, müxtəlif qazların suda həllolma əmsallarının, bir-birlərindən bir milyon qat fərqli ola bilməsidir. Yəni ən çox həll olunan qazla ən az həll olunan qaz arasında, bir milyon qatlıq həll olma fərqi var. Demək olar ki, heç bir qazın da həllolma əmsalı eyni deyil. Məsələn, karbon, oksigenə görə suda iyirmi qat daha çox həll olar. Bu qədər müxtəlif həllolma əmsalları arasında oksigenin həllolma əmsalı isə, tam bizim üçün uyğun olan əmsaldır.

Görəsən oksigenin həllolma əmsalı bir qədər daha az və ya çox olsa nə baş verərdi?

Əvvəlcə birinci ehtimalla baxaq. Əgər oksigen suda (və dolayısıyla qanda) bir qədər daha az həll olsa, qana daha az oksigen qarışar və hüceyrələr kifayət qədər oksigen ala bilməz. Belə olan halda, insan kimi yüksək maddələr mübadiləsi sürətinə sahib canlıların yaşaması çox çətinləşər. Belə olduqda nə qədər çox nəfəs alsaq da, havadakı oksigen hüceyrələrə kifayət qədər çatmayacağı üçün, yavaş-yavaş boğulma təhlükəsi ilə üzləşərik.

Əgər oksigenin həllolma əmsalı daha çox olsa, bu dəfə isə, bir qədər əvvəl ifadə etdiyimiz "oksidasiya zəhərlənməsi" baş verər. Oksigen əslində çox təhlükəli qazdır və normadan artıq qəbul edildikdə canlılar üçün öldürücü təsirə malikdir. Qandakı oksigen miqdarı artdıqda, bu oksigen su ilə reaksiyaya girərək olduqca reaktiv və zərərli artıq maddələr əmələ gətirər. Bədəndə, oksigenin bu təsirini aradan qaldıran olduqca mürəkkəb

ferment sistemləri var. Lakin oksigen miqdarı bir qədər daha artsa, bu ferment sistemləri işə yaramayacaq və aldığımız hər nəfəs bədəni bir qədər daha zəhərləyərək bizi qısa müddətdə ölümə aparacaq. Kimyaçı İrvin Fridoviç (Irwin Fridovich), bu mövzuda belə söyləyir:

“Tənəffüs edən bütün orqanizmlər qəribə bir tələyə düşüblər. Həyatlarını dəstəkləyən oksigen, eyni zamanda onlar üçün zəhərləyici (toksik) xüsusiyyətdədir və bu təhlükədən yalnız çox həssas olan bəzi xüsusi müdafiə mexanizmləri sayəsində qorunurlar”.⁽⁵²⁾

Məhz bizi bu tələdən, yəni oksigenlə zəhərlənmə və ya oksigensiz qalaraq boğulma təhlükələrindən qoruyan şey, oksigenin həllolma əmsalının və bədəndəki mürəkkəb ferment sistemlərinin tam lazım olduğu şəkildə müəyyənləşdirilmiş və yaradılmış olmasıdır. Daha açıq desək, hər şeydən xəbərdar olan Rəbbimiz Allah, tənəffüs etdiyimiz havanı da, bu havadan istifadə etməyimizi təmin edən sistemlərimizi də mükəmməl uyğunluqla yaratmışdır.

3-cü hissə

Canlıların yaradılışındakı möcüzə nümunələri

O Allah ki, yaradandır, (ən gözəl biçimdə) mükəmməl şəkildə var edəndir, “forma və surət” verəndir. Ən gözəl adlar Ona məxsusdur. Göylərdə və yerdə olanların hamısı Onu təqdis edir. O, Əzizdir, Hakimdir! (Həşr surəsi, 24)

Ən bəsit canlı belə təsadüfən əmələ gələ bilməz

Buraya qədər kainatdakı, Günəş sistemi və planetimizdəki tarazlıqların təsadüfən əmələ gəlməsinin qeyri-mümkün olduğundan danışdıq. Hər tarazlığın möcüzəvi şəkildə çoxsaylı ehtimallar arasından ən uyğun və ən ideal qiymətdə seçilmiş olduğunu gördük. İndi isə, ən bəsit canlı orqanizm belə təsadüfən əmələ gələ bilməyəcəyini görəcəyik. Bu mövzuya aydınlıq gətirən önəmli fəaliyyətlərdən biri Nyu-York Universitetinin kimya professoru və DNT mütəxəssisi Robert Şapironun (Robert Shapiro) apardığı bir hesablamadır. Darwinist təkamülçü olan Şapiro (Shapiro), təkcə bəsit bir bakteriyada olan 2000 növ zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını hesablamışdır (insan bədənində isə təxminən 200000 növ zülal var). Əldə olunan ədədsə, 10^{40000} -də 1 ehtimaldır (bu ədəd, 1-in yanına 40 min ədəd sıfırın yazılmasıyla əldə olunan və kainatda qarşılığı olmayan ədəddir).

Bəsit bir bakteriyadakı 2000 növ zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalı 10^{40000} -də 1-dir. İnsanda isə təqribən 200000 növ zülal olduğuna görə, belə ehtimalı ifadə etmək “qeyri-mümkün” sözü belə kifayət etmir.

Kardif Universitetindən Tətbiqi Riyaziyyat və Astronomiya professoru Çandra Vikramasinghe (Chandra Wickramasinghe), Şapironun (Shapiro) hesablamaları barəsində bunları söyləmişdir:

“Bu ədəd (10^{40000}) Darvini və bütün təkamül nəzəriyyəsinə basdırmağa kifayətdir. Bu və ya başqa planet üzərində heç vaxt (həyatın meydana gələ biləcəyi) primitiv şorba olmamışdır və həyatın başlanğıcı təsadüfi şəkildə meydana gəlməyəcəyinə görə, məqsədli aqlın məhsuludur”.⁽⁵³⁾

Canlıların özül elementlərinin öz-özünə əmələ gəlməsi qeyri-mümkündür

Canlıların özül elementləri zülallardır. Necə ki, zülallar, ən bəsit növü belə təsadüfən əmələ gələ bilməyəcək qədər mürəkkəb molekulardır. Məsələn, tərkibində 288 amin turşusu olan və 12 müxtəlif növdə amin turşusundan təşkil olunan orta ölçüdəki bir zülal molekulunun tərkibindəki amin turşuları 10^{300} müxtəlif formada düzülə bilər (bu ədəd 1-in sağ tərəfinə 300 sıfırın yazılmasıyla əldə olunan astronomik ədəddir). Lakin bu düzülüşlərdən təkcə biri həmin zülalı əmələ gətirər. Qalan bütün düzülüşlər heç bir işə yaramayan, hətta bəzən canlılar üçün zərərli olan faydasız amin turşusu zəncirləridir.

Dolayısıyla, yuxarıda misal çəkdiyimiz zülal molekullarından təkcə birinin təsadüfən əmələgəlmə ehtimalı 10^{300} -də 1-dir. Bu ehtimalın praktikada baş tutması isə qeyri-mümkündür (riyaziyyatda 10^{50} -də 1-dən kiçik ehtimallar “sıfır ehtimal” hesab olunur).

Habelə, 288 amin turşusundan ibarət bir zülal, canlıların quruluşundakı minlərlə amin turşusundan ibarət böyük zülallarla müqayisə edildikdə olduqca kiçik struktur hesab edilə bilər. Eyni ehtimal hesablarını bu böyük molekulara tətbiq etdiyimiz vaxtsa, “qeyri-mümkün” sözünün belə qeyri-kafi qaldığını görürük.

Canlıların inkişafında bir pillə də irəlilədikdə təkbaşına bir zülalın da heç bir faydasının olmadığını görürük. İndiyə qədər məlum olan ən kiçik bakteriyalardan biri olan “Mycoplasma Hominis H 39”un belə 600 növ zülaldan təşkil olunduğu görülmüşdür. Bu təqdirdə, bir zülal üçün apardığımız yuxarıdakı ehtimal hesablamalarını 600 növ zülal üçün də aparmalıyıq. Nəticədə qarşımıza çıxacaq ədədlər isə qeyri-mümkün məhfumundan çox kənardadır. Halbuki, nə qədər uzun zaman verilsə də, amin turşularının təsadüfən zülal əmələ gətirməsi qeyri-mümkündür. Amerikalı geoloq Uilyam Stouks (William Stokes) “Essentials of earth history” (“Yerin tarixinin əsasları”) adlı kitabında bu həqiqəti qəbul edərək: “əgər milyard illər boyu milyardlarla planetin səthi tərkibində lazımi amin turşuları olan sulu konsentrat təbəqə ilə dolu olsaydı belə, yenə (zülal) əmələ gələ bilməzdi” deyə etiraf edir.⁽⁵⁴⁾ Canlı orqanizmlərdə olması zəruri olan zülallardan biri olan sitoxrom-C-nin təsadüfən əmələ gələ bilməsi ehtimalı barəsində isə bunları söyləyir:

“Bir sitoxrom-C-nin düzülüşünü əmələ gətirmək üçün ehtimal sıfır deyiləcək qədər azdır... Yaxud əmələ gəlməsində bizim tərif edə bilməyəcəyimiz fəvqəltəbii qüvvələr rol oynayıb. Bu sonuncunu qəbul etmək elmi məqsədə uyğun deyil. Elə isə birinci fərziyyəni mütləq etməliyik”.⁽⁵⁵⁾

Göründüyü kimi, təkamülçü “elm adamları” elmin göstərdiyi yaradılış həqiqətini qəbul etməkdənsə, materialist ön mühakimə və əhkamlarından ötrü “sıfır deyiləcək qədər az” ehtimalı qəbul etməyi “elmi” davranış hesab edirlər. Halbuki, elmin və məntiqin qanunlarına

əsasən, bir mövzu barədə sadəcə 2 alternativ açıqlama varsa və bu açıqlamalardan birinin doğruluğu sıfır ehtimaldırsa, bu təqdirdə, digər açıqlama 100% doğrudur. Bu məntiq qanununa əsasən, yuxarıdakı nümunədə verilən sitoxrom-c zülalının təsadüfən əmələ gəlməsi “sıfır ehtimaldırsa”, şübhəsiz ki, o, yaradılmışdır. Bu, elmin, məntiqin və ağılın gəldiyi qəti nəticədir.

Lakin bir Yaradanın varlığını fəlsəfi cəhətdən qəbul etməyi əvvəlcədən qadağan edən materialist düşüncə tərzini, bu düşüncədə olan elm adamlarını fəlsəfələriylə ziddiyyət təşkil edən elmi həqiqətləri kor–koranə təkzib etməyə məcbur edir. Bu da materialist düşüncə tərzinə sahib elm adamlarının işlərinə yaramayan mövzularda asanlıqla elmi həqiqətlərdən üz döndərərək öz fəlsəfələrini zorla qəbul etdirməyə çalışacaqlarının aydın göstəricisidir. Buna görə də, materialistlərin “elm adamı” olsalar da, elmi cəhətdən nə qədər etibarlı və dürüst olduqları mübahisə doğurur.

Canlılardakı bütün zülalların sol əlli olmasını təsadüflə açıqlamaq qeyri-mümkündür

“Mənali” zülalın əmələ gəlməsi üçün, bir qədər əvvəl qeyd etdiyimiz kimi, təkcə bu zülalı təşkil edən amin turşularının müəyyən sayda, mükəmməl ardıcılıqla və xüsusi üçölçülü dizayna uyğun şəkildə birləşmələri artıq kifayət etməyəcək. Bütün bunlarla yanaşı, həmin amin turşularının hamısı sol əlli olmalı və aralarında heç bir sağ əlli amin turşusu olmamalıdır.

Kimyəvi cəhətdən eyni amin turşusunun həm sağ əlli, həm də sol əlli olmaqla iki fərqli növü var. Bunların arasındakı fərq üçölçülü quruluşlarının bir–birinə zidd tərəfli olmasından qaynaqlanır. Eynilə insanın sağ və sol əllərindəki fərq kimi...

Hər iki qrupdan olan amin turşuları bir–birləri ilə asanlıqla birləşir. Lakin aparılan təhlillər nəticəsində ortaya təəccüblü həqiqət çıxmışdır: ən bəsit orqanizmdən ən mürəkkəbinə qədər bütün canlılardakı zülallar, təkcə sol əlli amin turşularından təşkil olunur. Zülalın quruluşuna bircə sağ əlli amin turşusu belə əlavə olunsaydı, həmin zülal yararsız hala düşər. Hətta bəzi təcrübələrdə bakteriyalara sağ əlli amin turşuları verilmiş, lakin bakteriyalar bu amin turşularını dərhal parçalamışlar, bəzi hallarda isə bu parçalardan yenidən istifadəyə yararlı sol əlli amin turşuları əmələ gətirmişlər.

Bir anlıq təkamülçülərin dediyi kimi, canlıların meydana gəlməsi üçün lazım olan amin turşularının öz–özünə əmələ gəldiyini fərz edək. Bu təqdirdə, təbiətdə sağ və sol əlli olmaqla eyni miqdarda amin turşusu olardı. Dolayısıyla, bütün canlıların orqanizmində sağ və

sol əlli amin turşuları qarışıq miqdarda olmalı idi. Çünki kimyəvi cəhətdən hər iki qrupdan olan amin turşularının bir–biri ilə asanlıqla birləşməsi mümkündür. Halbuki, bütün canlı orqanizmlərdəki zülallar təkcə sol əlli amin turşularından təşkil olunmuşdur.

Zülalların bunların arasından ancaq sol əlli amin turşularını necə seçdiyi və araya heç bir sağ əlli amin turşusunun necə qarışmadığı təkamülçülərin açıqlaya bilmədiyi məsələlərdən biri kimi qalmışdır. Təkamülçülər bu qədər xüsusi və şüurlu seçici prosesi heç cür açıqlaya bilmirlər.

Habelə, açıq–aydın göründüyü kimi, zülalların bu xüsusiyyəti təkamülçülərin “təsadüf” dünyünü daha da açılmaz vəziyyətə gətirir. Bu vəziyyət təkamül nəzəriyyəsinin kor–koranə müdafiəçisi olan “Britannika” adlı elmi ensiklopediyada belə ifadə edilir:

“...Yer üzündəki bütün canlı orqanizmlərdəki amin turşularının hamısı, zülallar kimi mürəkkəb polimerlərin özül elementləri, eyni asimmetriya tipindədir. Sanki tamamilə sol əllidirlər. Bu, müəyyən baxımdan, **milyon dəfələrlə havaya atılan qəpiyin həmişə eyni üzüstə düşməsinə bənzəyir**. Molekulların necə sol əlli və ya sağ əlli olduqları tam qavranıla bilməz. Bu seçim **anlaşılmaz şəkildə** yer üzündəki həyatın mənbəyinə bağlıdır”.⁽⁵⁶⁾

Bir qəpik milyon dəfələrlə havaya atıldıqda həmişə eyni üzüstə düşürsə, bunu təsadüflə açıqlamaq məntiqlidir, yoxsa birinin şüurlu şəkildə havaya atılan pula müdaxilə etdiyini qəbul etmək? Cavab aydındır. Belə prosesin təsadüfən meydana gəlməsi qeyri–mümkündür. Üstəlik, burada bəhs etdiyimiz proses qəpiyin milyon dəfələrlə eyni üzüstə düşməsindən olduqca çətin ehtimaldır. Lakin təkamülçülər bu aydın həqiqətə baxmayaraq, sırf “müdaxilənin” olduğunu qəbul etmək istəmədiklərinə görə təsadüfə sığınirlar. Amin turşularının lazımı zülalları əmələ gətirmək üçün bir–birləri ilə razılaşdığına və xüsusi plan əsasında sol əlli olanlarını seçdikləri kimi, ağılsız iddialara inanırlar. Halbuki, hər ağıllı insan buraya qədər bəhs etdiyimiz möcüzəvi hadisələrdən açıqca anlayar ki, canlılar sonsuz qüdrət sahibi Allah tərəfindən bütün təfsilatlarıyla mükəmməl yaradılıblar.

Canlılar yer üzündə birdən–birə möcüzəvi şəkildə əmələ gəliblər

Canlıların təsadüfən əmələ gəlməsinin bioloji cəhətdən qeyri–mümkün olması ilə yanaşı, arxeoloji tapıntılar da bizə canlıların yer üzündə ani şəkildə əmələ gəldiklərini göstərir.

Yerin təbəqələri və fosil qeydləri tədqiq olunduqda yer üzündəki canlı həyatın birdən–birə əmələ gəldiyi görünər. Mürəkkəb canlı varlıqların fosillərinə rast gəlinən ən dərin təbəqə 520–530 milyon il yaşı olduğu hesablanmış Kembri təbəqəsidir.

Kembri süxurlarında tapılan fosillər ilbizlər, trilobitlər, süngərlər, soxulcanlar, meduzalar, dəniz ulduzları, üzən xərçəngkimilər, dəniz lalələri kimi mürəkkəb onurğasız canlı növlərinə aiddir. Qəribədir ki, bir–birindən çox fərqlənən bu növlərin hamısı bir anda əmələ gəlir. Buna görə də, geoloji ədəbiyyatda bu möcüzəvi hadisə “Kembri partlayışı” adlanır.

Bu təbəqədəki canlıların əksəriyyətində, müasir nümunələrindən heç bir fərqi olmayan, göz, qəlsəmə, qan–damar sistemi kimi mürəkkəb sistemlər, ali fizioloji strukturlar var. Məsələn, trilobitlərin cüt büllurlu pətək göz quruluşu yaradılış möcüzəsidir. Harvard, Roçester və Çikaqo Universitetlərindən geologiya professoru Devid Raup (David Raup): *“trilobitlərin gözü, təkcə dövrümüzün yaxşı təhsil almış, olduqca bacarıqlı optika mühəndisi tərəfindən düzəldiləcək dizayna malikdir”* deyir.⁽⁵⁷⁾

Bu mürəkkəb onurğasız canlılar özlərindən əvvəl yer üzündəki yeganə canlılar olan birhüceyrəli orqanizmlərlə aralarında heç bir əlaqə və ya ara–keçid forması olmadan, birdən–birə və mükəmməl şəkildə əmələ gəliblər.

Təkamül ədəbiyyatının məşhur jurnallarından biri olan *“Earth Sciences”* jurnalının redaktoru Riçard Monestarski (Richard Monestarsky) təkamülçüləri təəccübləndirən bu Kembri partlayışı barəsində belə məlumat verir:

Bu gün gördüyümüz olduqca mürəkkəb heyvanlar ani surətdə əmələ gəliblər. Bu an Kembri dövrünün tam əvvəlinə təsadüf edir ki, dənizlərin və yer üzünün ilk mürəkkəb varlıqlarla dolması bu partlayışla başlamışdır. Dövrümüzdə dünyanın hər tərəfinə yayılmış onurğasız canlı dəstələri erkən Kembri dövründə onsuz da mövcud idilər və bu gün olduğu kimi bir–birindən çox fərqli idilər.⁽⁵⁸⁾

Yer kürəsinin bir–birindən biri bu qədər fərqli onurğasız canlı növləri ilə necə dolub–daşdığı, heç bir orta qəddad olmayan ayrı–ayrı növlərdən olan canlıların necə əmələ gəldiyi təkamülçülərin qətiyyənlə cavab verə bilmədiyi suallardır. Təkamülçü düşüncə tərzinin dünya səviyyəsində ən qabaqcıl tərəfdarlarından biri olan ingilis bioloq Riçard Doukinz (Richard Dawkins) müdafiə etdiyi müddəaları yerli–dibli qüvvədən salan bu həqiqət barəsində bunları deyir:

“...Kembri təbəqələri, əsas onurğasız canlı qruplarının nümayəndələrini tapdığımız ən qədim təbəqələrdir. Bunlar, ilk dəfə əmələ gəldikləri hallarıyla, təkamül keçirməmiş kimi görünürlər. Sanki heç bir təkamül tarixinə sahib olmadan, o vəziyyətdə, orada əmələ gəlmiş kimidirlər. Təbii ki, bu ani yaranma, Yaradılışı hipotezini müdafiə edənləri xeyli mənun edir”.⁽⁵⁹⁾

Dokinzin də qəbul etdiyi kimi, Kembri partlayışı yaradılışın aydın dəlilidir. Çünki canlıların heç bir təkamüli əcdadları olmadan ani şəkildə əmələ gəlmələrinin yeganə açıqlaması yaradılışdır. Təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma (Douglas Futuyma) da: “canlılar

yer üzündə ya tamamilə mükəmməl və tam şəkildə üzə çıxıblar, ya da özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlirlər” deyə bildirir.⁽⁶⁰⁾ Bu gün elmi faktlar canlıların ani şəkildə üzə çıxdığını göstərdiyinə görə, təkamül iddiası da tamamilə əsassız qalır. Necə ki, təkamülçülər də artıq bu həqiqəti gizli və ya açıq qəbul etməyə məcbur olurlar.

DNT-nin möcüzəvi quruluşu

Canlıların orqanizmi ilə bağlı hər cür məlumat hüceyrələrindəki DNT adlanan molekullarda şifrlənmişdir. DNT molekulları hər hüceyrənin nüvəsində yerləşən böyük molekullardır. Nukleotid adlanan və 4 fərqli növü olan yüz minlərlə kiçik molekulların canlıya aid xüsusi ardıcılıqla düzülməsi ilə canlının DNT-si əmələ gəlir. Hər canlının DNT molekullarında onun xarakteristik xüsusiyyətləri ilə bağlı məlumatlar şifrlənmişdir. Bu, insanlarda da belədir. İnsanın digər canlılardan fərqli olması kimi, hər insanın digərindən fərqli olması da DNT-sindəki xüsusi düzülüşdən qaynaqlanır. DNT-ni təşkil edən nukleotidləri əlifbadakı hərflərə bənzətmək olar. Dörd nukleotid olduğuna görə, DNT molekulunu bir növ dörd hərfdən ibarət əlifba ilə yazılmış böyük ensiklopediyaya bənzədə bilərik.

DNT-dəki hərflərin ardıcılığı insanın quruluşunu ən incə təfərrüatına qədər müəyyən edir. Boy, göz, saç, dəri rəngi kimi xüsusiyyətlərlə yanaşı, bədəndəki 206 sümüyün, 600 əzələnin, 10000 eşitmə siniri şəbəkəsinin, 2 milyon optik sinir şəbəkəsinin, 100 milyard sinir hüceyrəsinin və 100 trilyon hüceyrənin planı bir hüceyrənin DNT-sində mövcuddur. Əgər DNT-dəki genetik məlumatı kağıza köçürməyə çalışsaq, təxminən hər biri 500 səhifəlik olan 900 cildədən ibarət nəhəng kitabxana yaratmalı olarıq. Lakin bu ağılasız həcmdəki məlumat mikroskopik ölçüdəki hüceyrənin “nüvəsində” yerləşən DNT-də şifrlənmişdir.

İnsanın bir DNT molekulunda 1 milyon ensiklopediya səhifəsini dolduracaq miqdarda məlumat var. Diqqət yetirin, düz 1 000 000 ensiklopediya səhifəsi... Yəni hər hüceyrənin nüvəsində insan orqanizminin funksiyalarını tənzimləyə xidmət edən 1 milyon səhifəlik ensiklopediya həcmində məlumat şifrlənmişdir. Bir bənzətmə edək: dünyanın ən böyük ensiklopediyalarından biri olan 23 cildlik Britannika ensiklopediyasının belə cəmi 25000 səhifəsi var. Bu halda, heyranedici vəziyyətlə qarşılaşırıq. Mikroskopik hüceyrənin içində ondan xeyli kiçik nüvədə yerləşən bir molekulda milyonlarla məlumat saxlayan, dünyanın ən böyük ensiklopediyasından 40 dəfə böyük olan məlumat bankı yerləşir. Bu isə 920 cildlik,

dünyada tayı–bərabəri olmayan nəhəng ensiklopediya deməkdir. Edilən təsbitlərə görə bu nəhəng ensiklopediyada təqribən 5 milyard müxtəlif məlumat var.

Üstəlik, bu fəvqəladə məlumat dünya yarandığı dövrdən bəri yaşamış milyardlarla insanın hər birinin 100 trilyon hüceyrəsinin hamısında eynilə mövcud olub. Şübhəsiz ki, bu, göylərin və yerin Rəbbi olan Allahın sonsuz qüdrətinin açıq–aydın göstəricisidir.

DNT–nin təbii şərtlərlə təsadüfən əmələ gəlməsi qeyri–mümkündür

İnsan orqanizmində 200000 gen olduğunu nəzərə alınsa, bu genləri təşkil edən milyonlarla nukleotidin təsadüfən düzgün düzülməsinin qeyri–mümkün olduğu görünür. Təkamülçü bioloq olan Frenk Solsberi (Frank Salisbury) bu qeyri–mümkünlüklə əlaqədar bunları söyləyir:

“Orta ölçülü bir zülal molekulu təqribən 300 amin turşusundan ibarət olur. Bunu tənzimləyən DNT zəncirində isə təqribən 1000 nukleotid var. Bir DNT zəncirində 4 ayrı növ nukleotid olduğu nəzərə alınsa, 1000 nukleotidlik düzülüş 4^{1000} fərqli formada ola bilər. Kiçik loqarifm hesablaması ilə əldə olunan bu dədə, ağılın qavrama həddini çox aşır”.⁽⁶¹⁾

4^{1000} –də 1 “kiçik loqarifm hesablaması” nəticəsində 10^{620} –də 1 deməkdir. Bu ədəd 10–un yanına 620 sıfırın yazılmasıyla əldə olunur. 10–un yanına 11 sıfır yazıldıqda 1 trilyon alındığı halda, 620 sıfırlı ədədin qavranması həqiqətən də qeyri–mümkündür.

Nukleotidlərin təsadüfən birləşərək RNT və DNT–ni əmələ gətirməsinin qeyri–mümkün olduğunu təkamülçü fransız elm adamı Pol Ose (Paul Auger) də belə ifadə edir:

“Təsadüfi kimyəvi proseslər sayəsində nukleotidlər kimi mürəkkəb molekulların əmələ gəlməsi mövzusunda məncə iki mərhələni bir–birindən konkret ayırmalıyıq: tək–tək nukleotidlərin sintezlənməsi (belə ki, bu, bəlkə, mümkün ola bilər) və bunların çox xüsusi düzülüşlə bir–birinə birləşməsi. Məhz bu ikincisi qeyri–mümkündür”.⁽⁶²⁾

Bu qeyri–mümkünlük barədə San–Diyego Kaliforniya Universitetindən Stenli Millerin (Stanley Miller) və Frensis Krikin (Francis Crick) iş yoldaşı olan tanınmış təkamülçü dr. Lesli Orgel (Leslie Orgel) isə belə deyir:

“Olduqca kompleks quruluşu olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlməsi ifrat həddə ehtimaldan kənardır. Lakin bunlardan biri olmadan digərini də əldə etmək mümkün deyil. Dolayısıyla insan, həyatın kimyəvi yollarla yaranmasının qətiyyənlə mümkün olmadığı nəticəsinə gəlmək məcburiyyətində qalır”.⁽⁶³⁾

Bu həqiqəti digər bəzi tanınmış təkamülçü elm adamları da qəbul edir:

“DNT, katalitik zülalların və fermentlərin köməyi olmadan gördüyü işi, yeni DNT əmələ gətirmək də daxil olmaqla, görə bilməz. Bir sözlə, DNT olmadan zülallar olmaz, lakin DNT də zülallar olmasa, əmələ gəlməz”.⁽⁶⁴⁾

“Necə oldu ki, genetik məlumat onu şərh edən mexanizmlərlə (ribosomlar və RNT molekulları ilə) birlikdə əmələ gəldi? Bu sual qarşısında özümüzü bir cavabla deyil, heyranlıq və təəccüb hissləri ilə razı salmalıyıq”.⁽⁶⁵⁾

Hüceyrələrin müxtəlifləşməsindəki sirr

Bölünərək çoxalmanın getməsi üçün, ilk hüceyrə öz surətini çıxarmalı, bu surətlər də növbələri çatdıqda bölünüb bənzər surətlər çıxartmalı, beləliklə də, tədricən eyni hüceyrədən milyonlarla surət əmələ gəlməlidir. Lakin bütün bu proses göründüyündən daha mürəkkəb və əsrarəngizdir. Çünki bölünmə prosesinin bir mərhələsində surəti çıxarılan hüceyrələrdən bəziləri haradan gəldiyi bilinməyən əmrlə digər qardaşlarından müxtəlifləşməyə və tamamilə fərqli quruluş almağa başlayırlar. Bu şəkildə, ortaq ana hüceyrədən gələn hüceyrələr bölünmə prosesi nəticəsində tədricən dəyişib ayrı-ayrı toxumaları və orqan sistemlərini əmələ gətirirlər. Bəziləri işığa həssas göz hüceyrələrini, bəziləri qaraciyər hüceyrələrini, bəziləri istini, soyuğu, ağrını hiss edən sinir hüceyrələrini və ya səs titrəyişlərini hiss edən hüceyrələri əmələ gətirirlər.

Bəs belə bir iş bölgüsü necə yaranır? Bir hüceyrə öz-özünə göz hüceyrəsi olmağa qərar verə bilməyəcəyinə görə bu qərarı kim verir?

Bu hüceyrələrin DNT-si, yəni genetik məlumat eynidir. Aradakı fərq isə əmələ gətirdikləri zülallardır. Müxtəlif zülalları əmələ gətirən iki hüceyrə quruluş cəhətdən də müxtəlifləşər. Bu qardaş hüceyrələr eyni hüceyrədən əmələ gəldiyi, eyni genetik informasiyaya malik olduğu halda, necə ola bilər ki, birdən-birə fərqli zülal əmələ gətirib fərqli quruluş və xüsusiyyətlər qazanırlar? Bu hüceyrələrə tamamilə bir-birinin surəti olduqları halda, bir-birlərindən fərqli zülallar əmələ gətirmək əmrini kim verir?

Təkamülün israrlı müdafiəçilərindən olan alman elm adamı Hoymar fon Difturt (Hoimar von Difturth) ana bətnindəki möcüzəvi inkişafdən belə bəhs edir:

“Bir yumurta hüceyrəsinin bölünməsinin, necə olub da, bir-birindən o qədər müxtəlifləşmiş çoxsaylı hüceyrənin əmələ gəlməsinə səbəb olduğu, bu hüceyrələr arasında öz-özünə olan xəbərləşmə və əməkdaşlıq elm adamlarının anlama bilmədiyi hadisələrin başında gəlir”.⁽⁶⁶⁾

Təkamülün digər qabaqcıl müdafiəçiləri də bir hüceyrənin müxtəlifləşərək, fərqli orqan və toxumaları əmələ gətirib 100 trilyon hüceyrədən ibarət insana çevrilməsini açıqlaya bilmir, bu möcüzəni öz aləmlərində “təkamülün qaranlıq nöqtəsi” kimi xarakterizə edirlər. Hüceyrəni və bir hüceyrədən insanı yaradan Allahdır. Bir ayədə Rəbbimiz belə buyurur.

O Allah ki, yaradandır, (ən gözəl biçimdə) mükəmməl şəkildə var edəndir, “forma və surət” verəndir. Ən gözəl adlar Ona məxsusdur. Göylərdə və yerdə olanların hamısı Onu təqdis edir. O, Əzizdir, Hakimdir! (Həşr surəsi, 24)

Bakteriyaların ağılı

Son illərdə bakteriyalar üzərində aparılan müşahidələr bu birhüceyrəli canlıların olduqca “ağıllı” davrandığını, mühiti dəyərləndirib qərar verdiklərini göstərmişdir. Tanınmış molekulyar biolog Maykl Denton (Michael Denton) bu barədə belə yazır:

“Toz zərrəciyindən də kiçik olmalarına baxmayaraq, amöblərin olduqca mürəkkəb canlılardakı kimi həyat strategiyası var. Əgər amöbü pişik ölçüsündə böyüdə bilsəydik, bu məməli canlı ilə təxminən eyni zəka səviyyəsinə sahib olduğunu görərdik. Bəs görəsən bu çox kiçik canlılar necə olur ki, bu qədər yaxşı hesablanmış qərarlar verə bilirlər?... Amöb tutmaq istədiyi ovunu şüurlu şəkildə qovar, ovu istiqamətini dəyişdirdikdə o da onun ardınca istiqamətini dəyişər, uzun müddət ovunu izləyər. Bu davranışlar molekulyar səviyyədə açıqlana bilmir”.⁽⁶⁷⁾

Yuxarıdakı sitatın son cümləsinə diqqət yetirmək lazımdır. Amöblərin davranışı “molekulyar” səviyyədə, yəni kimyəvi reaksiyalarla, fiziki amillərlə açıqlana bilmir. Bu canlılar şüurlu şəkildə, qərar verərək hərəkət edirlər. Lakin çox qəribədir ki, nə beyinləri, nə də sinir sistemləri var. Zülal, yağ və sudan ibarət hüceyrədirlər.

Bakteriyaların ağıllı davranışlarını göstərən başqa nümunələr də var. Məşhur fransız elmi jurnalı “Science et Vie”-nin 1999-cu il iyul sayında bildirildiyinə görə, bakteriyalar bir-biri ilə xəbərləşir və aldıkları bu məlumatlara əsasən qərar verirlər.

“Science et Vie” jurnalına əsasən, bu xəbərləşmə olduqca mürəkkəb sistemlə işləyir. Bakteriyaların səthində elektrik impulsları yayan və qəbul edən mexanizmlər var. Bakteriyalar bu sayədə bir-birinə impuls göndərir, mühitin xüsusiyyətləri və həmin mühitdə qida vəziyyəti ilə bağlı məlumatlar ötürürlər. Bu məlumatlara əsasən də, nə qədər çoxalacaqlarına və çoxalmanı nə vaxt dayandıracaqlarına qərar verirlər.

Bir sözlə, gözlə görülməyəcək qədər kiçik canlılar ətraf mühit barədə məlumat toplayır, sonra bu məlumatları şərh edib bir-birinə ötürür və müəyyən qərar verib tətbiq edirlər. Özü də qrup şəklində!

Ciddi ağıl, zəka və şüur tələb edən bu davranışların beyni və sinir sistemi olmayan mikroorqanizm tərəfindən həyata keçirilməsi göstərir ki, ağıllı, planlı, hesablanmış davranışların mənbəyi bu canlı deyil. Bu vəziyyət isə açıq-aydın möcüzəni üzə çıxardır: bakteriyaları yaradan və bütün davranışlarını ilham edən Allahdır. Bu həqiqət, təkcə bakteriyalara deyil, bütün canlılara aiddir. Rəbbimiz Quranda belə bildirir:

...Onun, alnından tutub nəzarət etmədiyi heç bir canlı yoxdur... (Hud surəsi, 56)

Nəticə

Buraya qədər canlı və cansız varlıqlar aləmində ələ aldığımız möcüzəvi nümunələri, kitabın başında da ifadə etdiyimiz kimi, sonsuz möcüzələr zəncirinin yalnız bir neçə halqasından ibarətdir. Allahın hansı yaratmasına baxsaq belə, mütləq çox böyük möcüzə ilə qarşılaşırıq. Lakin mühüm məsələ, insanda bu möcüzələri görəcək və anlayacaq həssas qavrayışın olmasıdır. Çünki bir möcüzə nə qədər açıq və böyük olsa da, bu möcüzədən Allahın varlığına və sonsuz böyüklüyünə çata bilmək, təkəcə iman gətirənlərə məxsus üstünlükdür.

İnkar edənlər ən açıq möcüzə ilə belə qarşılaşsalar, sahib olduqları ön mühakimə, təkəbbür, dünya ehtirası kimi, mənfi xüsusiyyətlərdən ötrü bunun möcüzə olduğunu qəbul etməzlər, görməzlikdən gəlirlər. Yaxud ağılsız və gülünc izahlar gətirərək bu möcüzəni örtbasdır etməyə, adi və əhəmiyyətsiz göstərməyə çalışırlar. Halbuki təkəcə bu kitabda bəhs edilən möcüzə nümunələrindən təkəcə biri belə normal zəkaya sahib vicdanlı insanın iman gətirməsi üçün kifayətdir. Lakin, inkar edənlər ağıl və şüurdan məhrum olduqları üçün Allahın insanları hər tərəfdən əhatə edən möcüzələrini qavraya bilməzlər. İnkar edənlərin möcüzələr qarşısındakı münasibəti ayələrdə belə bildirilir:

Onlar bir ayə (mücüzə) görsələr, üz döndərib: "(Bu,) davam edən bir sehrdir" deyirlər.

Yalanladılar və öz nəflərinə (istək və ehtiraslarına) tabe oldular; halbuki hər bir iş "sonunda öz məqsədinə qovuşacaq". (Qamər surəsi, 2–3)

Ayələrdən də aydın olduğu kimi, inkar edənlərin möcüzələrə qarşı olan laqeydlikləri və üz döndərmələrinin altında, nəflərinin sonsuz istək və arzularının ardınca getmək yatır. Dolayısıyla möcüzələri qəbul etmək, onlar üçün, Allahı və axirət gününü qəbul etmələri mənasına gələcək. Eyni zamanda da Allaha hesab verəcəklərini, Allahı tanımağın və Ona itaət etməmələrinin qarşılığını alacaqlarını qəbul etmələri mənasına gələcək.

Əlbəttə ki, bu vəziyyət inkar edənlərə heç fayda verməz. Buna görə də, yalanlayırlar. Lakin həqiqətləri qəbul etsələr də, etməsələr də, nəticə dəyişməyəcək, ayədə bildirildiyi kimi; **"hər bir iş "sonunda öz məqsədinə qovuşacaq"**, (Qamər surəsi, 3). İnkar edənlərin açıq-aydın möcüzələri inkar etməsi, həqiqətləri və axirətdə alacaqları qarşılığı dəyişdirməyəcək.

İnkar edənlərin, Allahın yaratmasındakı heç bir şübhə doğurmayan möcüzələri görməmələri, əslində Allahın hər dövrdə inkar edənlər üzərində işləyən qanunudur. Bu həqiqət ayələrdə belə bildirilir:

Bütün andiçmələri ilə, əgər özlərinə bir ayə (möcüzə) gəlsə, mütləq ona inanacaqlarına dair Allaha and içdilər. De: "Ayələr (möcüzələr), təkəcə Allahın dərgahındadır, onlara (möcüzələr) gəlsə də, şübhəsiz, iman gətirməyəcəklərini anlamırsınız?

Biz onların qəlblərini və gözlərini ilk dəfə iman gətirmədikləri kimi tərsinə döndərər və onları öz azğınlıqları içində şaşqınca dolaşan vəziyyətdə tərk edərək. Həqiqət budur ki, Biz onlara mələkləri göndərsəydik, ölümlər onlarla danışsaydı və hər şeyi onların qarşısına toplusaydıq, (Allah istəmədiyi təqdirdə) onlar yenə iman gətirməzdilər. Lakin onların çoxu cahillik edir. (Ənam surəsi, 109–111)

Qeydlər

- 1) Heeren, F. 1995. Show Me God. Wheeling, IL, Searchlight Publications, səh. 200.
- 2) The Anthropic Principle: Laws and Environments. The Anthropic Principle, F. Bertola and U. Curi, ed. New York, Cambridge University Press, 1993, səh. 30.
- 3) Davies, P. 1984. Superforce: The Search for a Grand Unified Theory of Nature. (New York: Simon & Schuster, 1984), səh. 243
- 4) Heeren, F. 1995. Show Me God. Wheeling, IL, Searchlight Publications, səh. 233
- 5) Fred Hoyle, The Intelligent Universe, London, 1984, səh. 184–185
- 6) Willford, J.N. mart 12, 1991. Sizing up the Cosmos: An Astronomers Quest. New York Times, səh. 9.
- 7) Paul Davies, Superforce: The Search for a Grand Unified Theory of Nature, 1984, səh. 184
- 8) Bilim ve Teknik, buraxılış: 201, səh. 16 (Science jurnalından tərcümə)
- 9) Stephen Hawking, A Brief History Of Time, Bantam Press, London: 1988, səh. 121–125
- 10) Guth A. H. "Inflationary Universe: a possible solution to the horizon and flatness problems", in Physical Review D, 23. (1981), səh. 348
- 11) Paul Davies. God and the New Physics. New York: Simon & Schuster, 1983, səh. 189
- 12) Michael Denton, Nature's Destiny, səh. 11
- 13) George Greenstein, The Symbiotic Universe. New York: William Morrow, 1988, səh. 21
- 14) Paul Davies, "The Unreasonable Effectiveness of Science", Evidence of Purpose, edited by John Marks Templeton, 1994, The Continuum Publishing Company, New York, səh. 49
- 15) George Greenstein, The Symbiotic Universe, səh. 43–44
- 16) Paul Davies. The Final Three Minutes, New York: BasicBooks, 1994, səh. 49–50 (Hoyle (Hoyle) sitat)
- 17) Paul Davies. The Accidental Universe, Cambridge: Cambridge University Press, 1982, səh. 118 (Hoyle (Hoyle) sitat)
- 18) Fred Hoyle, Religion and the Scientists, London: SCM, 1959; M. A. Corey, The Natural History of Creation, Maryland: University Press of America, 1995, səh. 341

- 19) Michael Denton, *Nature's Destiny: How the Laws of Biology Reveal Purpose in the Universe*, The New York: The Free Press, 1998, səh. 12–13
- 20) Paul Davies. *The Accidental Universe*, Cambridge: Cambirdge University Press, 1982, Önsöz.
- 21) Hugh Ross, *The Creator and the Cosmos: How Greatest Scientific Discoveries of The Century Reveal God*, Colorado: NavPress, revised edition, 1995, səh. 122–123
- 22) Jastrow, R. 1978. *God and the Astronomers*. NewYork, W.W. Norton, səh. 116
- 23) George Greenstein, *The Symbiotic Universe*, səh. 64–65
- 24) Roger Penrose, *The Emperor's New Mind*, 1989; Michael Denton, *Nature's Destiny*, The New York: The Free Press, 1998, səh. 9
- 25) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 262
- 26) Mishurov, Y.N. and L.A. Zenina. 1999. Yes, The Sun is Located Near the Corotation Circle. *Astronomy & Astrophsica* 341: səh. 81–85
- 27) Peter D. Ward and Donald Brownlee, "Rare Earth: Why Complex Life is Uncommon in the Universe".
- 28) G.W. Wetherill, "How Special is Jupiter?", *Nature*, vol. 373, 1995, səh. 470
- 29) Innanen, Kimmo, S. Mikkola, and P.Wiegert. 1998. The Earth–Moon System and the Dynamical Stability of the Inner Solar System. *The Astronomical Journal* 116: səh. 2055–2057
- 30) Hugh Ross, *The Fingerprint of God: Recent Scientific Discoveries Reval the Unmistakable Identity of the Creator*, Oranga, California, Promise Publishing, 1991, səh. 129–132
- 31) F. Press, R. Siever, *Earth*, New York: W. H. Freeman, 1986, səh. 4
- 32) F. Press, R. Siever, *Earth*, New York: W. H. Freeman, 1986, səh. 4
- 33) F. Press, R. Siever, *Earth*, New York: W. H. Freeman, 1986, səh. 4
- 34) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 121
- 35) James J. Lovelock, *Gaia*, Oxford: Oxford University Press, 1987, səh. 71
- 36) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 127
- 37) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 128
- 38) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 51
- 39) Ian M. Campbell, *Energy and the Atmosphere*, London: Wiley, 1977, səh. 1–2
- 40) George Greenstein, *The Symbiotic Universe*, səh. 96

- 41) George Greenstein, *The Symbiotic Universe*, səh. 96–97
- 42) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 62, 69
- 43) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 55
- 44) *Encyclopaedia Britannica*, 1994, 15th ed., 18-ci cild, səh. 203
- 45) Lawrence Henderson, *The Fitness of the Environment*, Boston: Beacon Press, 1958, səh. 105
- 46) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 32
- 47) Harold J. Morowitz, *Cosmic Joy and Local Pain*, New York: Scribner, 1987, səh. 152–153
- 48) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 33
- 49) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 35
- 50) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 35–36
- 51) Michael Denton, *Nature's Destiny*, səh. 115–116
- 52) Irwin Fridovich, "Oxygen Radicals, Hydrogen Peroxide, and Oxygen Toxicity", *Free Radicals in Biology*, (ed. W. A. Pryor), New York: Academic Press, 1976, səh. 239–240
- 53) Fred Hoyle, Chandra Wickramasinghe, *Evolution from Space*, New York, Simon & Schuster, 1984, səh. 148
- 54) W. R. Bird, *The Origin of Species Revisited*, Nashville: Thomas Nelson Co., 1991, səh. 305
- 55) Ali Demirsoy, *Kalıtım ve Evrim*, Ankara: Meteksan nəşriyyatı, 1984, səh. 61
- 56) *Fabbri Britannica Bilim ensiklopediyası*, 2-ci cild, buraxılış: 22, səh. 519
- 57) David Raup, "Conflicts Between Darwin and Paleontology", *Bulletin, Field Museum of Natural History*, 50-ci cild, yanvar 1979, səh. 24
- 58) Richard Monestarsky, "Mysteries of the Orient", *Discover*, aprel 1993, səh. 40
- 59) Richard Dawkins, *The Blind Watchmaker*, London: W. W. Norton 1986, səh. 229
- 60) Douglas J. Futuyma, *Science on Trial*, New York: Pantheon Books, 1983, səh. 197
- 61) Frank B. Salisbury, "Doubts about the Modern Synthetic Theory of Evolution", *American Biology Teacher*, Eyl. 1971, səh. 336
- 62) Paul Auger, *De La Physique Theorique a la Biologie*, 1970, səh. 118
- 63) Leslie E. Orgel, "The Origin of Life on Earth", *Scientific American*, 271-ci cild, oktyabr 1994, səh. 78

64) John Horgan, "In the Beginning", Scientific American, 264-cü cild, fevral 1991, səh. 119

65) Douglas R. Hofstadter, Gidel, Escher, Bach: An Eternal Golden Braid, New York: Vintage Books, 1980, səh. 548

66) Hoimar Von Dithfurth, "Dinozorların Sessiz Gecesi", Alan nəşriyyatı, 2-ci cild, səh. 126

67) Michael Denton, Nature's Destiny, səh. 228

...Sən ucasan! Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa biz heç nəyi bilmirik. Həqiqətən, Sən hər şeyi bilən, hökm və hikmət sahibi Olansan. (Bəqərə surəsi, 32)

TƏKAMÜL YALANI

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdən kənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi ilə və təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir. Beləliklə, Allah'ın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, tərəfli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər bir çox əsərimizdə bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq əhəmiyyəti baxımından mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə hərtərəfli şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən “Növlərin mənşəyi” adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allah'ın ayrı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər ortaq əcdaddan törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəfləşmişdilər.

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı; özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə bir məntiq yeritmə idi. Hətta Darvin kitabındakı “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşısındakı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsini gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darvinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir əsassız qoydu.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.

Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.

Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.

Bu bölmədə bu üç əsas başlığı əsaslı təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl dünyada fantastik şəkildə təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbiət qanunları çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri “spontane generation” adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qəribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərindən əmələ gəlmirlər, milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görülməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

“Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə gömülmüşdür”. (Sidney Fox, Klaus Dose, *Molecular Evolution and The Origin of Life*, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunun tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus biolog Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

“Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi təkamül nəzəriyyəsinin tamamilə əhatə edən ən qaranlıq nöqtədən ibarətdir”. (*Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196*)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışıqca enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin yer şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. (*“New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life”, Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, səh. 1328-1330*)

Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (*Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, səh. 7*)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü səylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyaçı Cefri Bada təkamülçü “Earth” jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

“Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyıyıq: həyat yer üzündə necə başlayıb”. (*Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, səh. 40*)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların bu qədər mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün

dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələr birləşdirilərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Lakin bunu açıqlamağa heç ehtiyac yoxdur. Təkamülçülər hələ hüceyrə səviyyəsinə çatmadan çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hüceyrənin əsasını təşkil edən zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı riyazi cəhətdən sıfırdır.

Bunun ən əsas səbəbi budur ki, bir zülalın əmələ gəlməsi üçün başqa zülallar da olmalıdır. Bu səbəb bir zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını tamamilə aradan qaldırır. Ona görə, təkcə bu fakt təkamülçülərin təsadüf iddiasını təkzib etmək üçün kifayətdir. Mövzunun əhəmiyyətini qısaca açıqlayaq:

- Fermentlər olmasa, zülal sintezlənmə bilməz, fermentlər də zülaldır.

- Bircə zülalın sintezlənməsi üçün 100-ə yaxın hazır zülal olmalıdır. Ona görə, zülalların olması üçün zülallar lazımdır.

- Zülalları sintezləyən fermentləri DNT hazırlayır. DNT olmasa, zülal sintezlənmə bilməz. Ona görə, zülalların əmələ gəlməsi üçün DNT də lazımdır.

-Zülal sintezləmə prosesində hüceyrədəki bütün orqanoidlərin mühüm funksiyaları var. Yəni zülalların əmələ gəlməsi üçün tam funksional hüceyrə bütün orqanoidləri ilə birlikdə mövcud olmalıdır.

Hüceyrənin nüvəsində yerləşən, genetik məlumat daşıyan DNT molekulu isə informasiya bankıdır. İnsan DNT-sindəki informasiyanı kağıza köçürmək istəsək, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana ortaya çıxar.

Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bir sıra xüsusi zülalların (fermentlərin) köməyi ilə qoşalaşa bilər. Amma bu fermentlər də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında sintezlənir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə, DNT-nin qoşalaşması üçün ikisi də eyni anda mövcud olmalıdır. Bu isə həyatın öz-özünə meydana gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətə salır. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orsel "Scientific American" jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

"Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənardır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə, insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin tamamilə qeyri-mümkün olduğu nəticəsinə gəlir". (Leslie E. Orgel, *The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, səh. 78*)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsinə açıq-aydın əsassız edir.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsini əsassız edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü iki anlayışın da, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seleksiya mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: “Növlərin mənşəyi, təbii seleksiya yolu ilə...”

Təbii seleksiya təbii seçmə deməkdir, təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalacağı düşüncəsinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan bir maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq. Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz.

Ona görə, təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil. Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında: **“Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz”**, - demək məcburiyyətində qalmışdı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184*)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəsllə ötürürlər, nəsildən-nəslə toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəslə boyunları uzanmışdır.

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetika elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetika qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsinə məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə bir çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə neodarvinizmi ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətalari nəticəsində əmələ gələn pozulmaları əlavə etdi. Bu gün də elmi cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər. Nəzəriyyə yer üzündəki milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan bir proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia

edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan bunu belə açıqlayır:

“Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərliyə gətirirlər. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdirlər. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini sübut edir. Yüksək dərəcədə xüsüləşmiş orqanizmdə meydana gələn təsadüfi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadüfi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verər və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha yaxşı hala salmaz, onu məhv edər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179*)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərçəngdir). Əlbəttə, məhvedici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darvinin də qəbul etdiyi kimi, tək başına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: ara-keçid formalardan əsər-əlamət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamalılardırlar.

Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən canlı xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalılardırlar və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar bir keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları “ara-keçid forması” adlandırırlar.

Əgər, həqiqətən, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıbsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil izlərində rast gəlinməlidir. Darvin “Növlərin mənşəyi”ndə bunu belə açıqlamışdır:

“Əgər nəzəriyyə doğruysa, növləri bir-biri ilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Ancaq bu sətirləri yazan Darwin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə, “Növlərin mənşəyi” kitabının “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” (*Difficulties on Theory*) adlı bölməsində belə yazmışdı:

“Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə qalıqlarla dolu deyil?” (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızgın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir. Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıqlarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eycer təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük”. (Derek A. Ager, “The Nature of the Fossil Record”, *Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, səh. 133*)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani surətdə ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə, bu, canlı növlərinin yaradıldıqlarını göstərən çox güclü dəlildir. Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

“Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, bir dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma əgər tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən yaradılmışlar”. (*Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. Səh. 197*)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni “növlərin mənşəyi” Darvinin hesab etdiyinə əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağılı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Australopithecus

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk “meymunabənzər əcdadları”na “cənub meymunu” mənasını verən “australopithecus” adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəslə kəsilməmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnord kimi İngiltərə və ABŞ-dan iki məşhur anatomun *australopithecus* nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəslə kəsilməmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (*Charles E. Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, c. 258, səh. 389*)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də “homo”, yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo sırasındakı canlılar *australopithecus*lardan daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr: “*Homo sapiens*ə uzanan zəncir halqası, əslində, itib”, - deyərək bunu qəbul edir. (*J. Rennie, “Darwin’s Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, Aralık 1992*)

Təkamülçülər “*ausrtalopithecus > homo habilis > homo erectus > homo sapiens*” ardıcılığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri *australopithecus*, *homo habilis* və *homo erectus*ün dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. (*Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272*)

Habelə, *homo erectus* sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, *homo sapiens neandertalensis* və *homo sapiens sapiens* (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşlar. (*Time, noyabr 1996*)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld, təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydınır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli göstərmirlər”. (S. J. Gould, *Natural History*, c. 85, 1976, səh. 30)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir. Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə *australopithecus* fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissini fəvqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissini fəvqündə olan qavramaya və insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir şəxs üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, nəzəriyyələrinə qəti şəkildə inanan bu şəxslərin ziddiyyətli bəzi rəyləri eyni anda qəbul etmələri belə mümkündür”. (Solly Zukerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin formulu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, istəyirsinizsə, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı qədər açıq misalla baxaq.

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Ona görə, bu iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni əmələ gətirmiş və sonra eyni atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək, canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə əmələ gətirməz. İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından “Darvin formulu” adı ilə nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içində canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal

şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışıqın içində lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətdə temperatur və rütubət versinlər. Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırsınlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsil-dən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər. Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmaları, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuz quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlı, bunların bircə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, **şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər.** Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. **Maddə ancaq Allah'ın üstün yaratması ilə həyat qazanır.** Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünmək yuxarıdakı misalda göstəriləndiyi kimi, bu həqiqəti üzə çıxarar.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyənlə açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir.

Gözlə bağlı mövzuya keçməzdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nöqtəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə görüntü kimi şərh edilir. Bu məlumatdan sonra düşünək: beyin işığa qapalıdır. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarşılaşmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik, bu, o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir. Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz. 100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz

bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə iki ölçülü görüntü göstərir, lakin siz üç ölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üç ölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üç ölçülü televizor kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üç ölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızda ki televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə, xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniya dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır. Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq bütün texnologiyaya və bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün. Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmazdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi cızıltılı və ya təhrif olunmuş şəkildə səs eşitmir; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir. Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbuledici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fəvqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beynin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimya kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gələ bilməzsiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs, qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə, hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allah'ın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda, düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm³-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülü, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdıran uca Allah'ı düşünüb, Ondan qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə təzi elmin gündəmindən çıxarılmışdır. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əl çəkilməz doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda, qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

“Bizim materializmə bir inancımız var, bu “a priori” (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inandır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan “a priori” bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də ilahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik”. (*Richard Lewontin, “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 Ocak, 1997, səh. 28*)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allah'ın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdən kənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsursuz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allah'dır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehridir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə aqlını və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içinə bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Habl kimi elm adamlarının, Frank Sinatra, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceyranların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəniyyətli, təhsilli insanlardır. Bu səbəbdən, təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə aqlını başından alan, ağıl və məntiqlə düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki bir pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur. Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, hz. İbrahimin qövmünün düzəltdikləri bütlərə, hz. Musanın qövmünün qızıldan düzəltdikləri buzova tapınmalarından daha qorxulu və ağlasığmaz korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allah'ın Quranda işarə etdiyi ağılsızlıqdır. Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayəsində bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Həqiqətən, kafirləri əzabla qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların ürəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir! (Bəqərə surəsi, 6-7)

... Onların qəlbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır! (Əraf surəsi, 179)

Allah "Hicr" surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehrləndiklərini belə bildirir:

Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: “Gözümüz bağlanmış, biz sehlənmişik”, - deyərlər. (Hicr surəsi, 14-15)

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyvətli vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar. Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehrdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehlərlə insanlara təsir etdiklərini Hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon Hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların toplaşdığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir. Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

(Musa:) “Siz atın”, - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər. (Əraf surəsi, 116)

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları Hz. Musa və ona inananlardan başqa insanların hamısını sehləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı Hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

Biz də Musaya: “Əsanı tulla!” - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəldikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəldikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər. (Əraf surəsi, 117-119)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elmilik adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər əgər bu iddialardan əl çəkməsələr, həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist filosof olan, ancaq sonradan həqiqətləri görən Malkolm Maqerik təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyvətli qarşılayacaqlar”. (Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43*)

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar və təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi tərif ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar

üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirrinin öyrənən bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrət və təəccüblə qarşılayır.

...Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur!

Həqiqətən, Sən bilənsən, müdriksən!

(Bəqərə surəsi, 32)

Kainatımızı, içində yerləşdiyimiz Südyolu qalaktikasını, Günəş sistemimizi və üzərində yaşadığımız Yer planetini əhatə edən çoxsaylı qanun, tarazlıq və ölçü var. Bunların hər biri insan həyatına imkan verəcək şəkildə xüsusi hesablanıb və nizamlanıb. Əslində, kainatda bəşər oğlunun mövcud olması və həyatını davam etdirməsi üçün, lazım olan şərtlərin hər biri, "ayrı-ayrılıqda" möcüzə xüsusiyyətindədir. Lazım olan milyonlarla şərtin bir yerə cəmlənməsi isə, ucsuz-bucaqsız "möcüzələr zənciri" meydana gətirər. Bir şeyin möcüzə olması isə, əlbəttə, onun Allah dərgahından gəldiyinin dəlilidir. Hər guşəsi ayrı bir möcüzə olan kainat da, çox aydındır ki, onu bənzərsiz elm, qüdrət və sənətlə yaradan uca Allahın əsəridir.